Jean Marques-Riviere

LA UMBRA MÂNĂSTIRILOR TIBETANE

PREFAŢA

Deşi mai puţin cunoscută cititorilor de limba româna, spiritualitatea tibetana a suscitat şi continuă să suscite un viu interes. Aportul volumului de faţă la literatura de profil deja tradusă poate fi considerat ca fiind cel puţin notabil.

Mai puţin ezoterică decât *Cartea Morţilor Tibetană*, mai densă decât romanul *Orizont pierdut* deJames Hilton, dar mai puţin tehnică decât *Yoga tibetană şi doctrinele secrete,* sau *Milarepa, marele tibetan* şi, in acelaşi timp, mai profundă decât cartea doamnei Alexandra David-Neel *Cu mistici şi magi în Tibet*, prezenta lucrare reprezintă o unitate bine structurata şi accesibilă, in egală masură.

Faptul că avem in faţă o cronică iniţiatică a unui european, ce dă curs chemarii sale mistice şi se antrenează intr-o experienţă spirituală cu totul deosebită, în sânul unei culturi total diferite de cea europeană, constituie un argument suplimentar pentru lectura acestei cărţi.

Este remarcabilă şi atitudinea reţinută, prin care acesta se abţine de la a apăsa în mod excesiv « pedala » exotismului – un viciu de fond al multora dintre cărţile occidentale despre Orient… Mai mult, putem considera că lectura volumului lui Jean Marques-Riviere reprezintă un act ziditor, care imbogăţeşte, un gest spiritual.

Privitor la aspectul tehnic al traducerii, găsim că este potrivit să venim cu câteva precizări necesare. Există unele situaţii mai delicate de limbă, în care pluralul unor substantive tibetane i îşi găseşte cu greu corespondentul în limba română prin simpla adăugare a terminaţiilor de plural, fără ca această operaţie să nu acţioneze în detrimentul confortului fonetic al cititorului român
şi să nu îngreuneze mai mult atât lectura, cât şi memorarea. În unele traduceri după autori englezi sau francezi
s-a preluat ad-hoc « s »-ul final caracteristic pluralului in engleză sau franceză. Noi am preferat ca acolo unde artificiile de traducere nu mai pot evita asemenea situaţii, să recurgem la “romanizarea” pluralurilor.Operaţiunea poate fi criticabilă, din considerente gramaticale. În schimb, aduce avantajul păstrării unei mai mari apropieri de termenii tibetani, decât în cazul unei românizari ulterioare anglofonizării sau francofonoizării. Exemplificăm prin Guru-Guruşi, Lama-Lamaşi, Ydam-Ydami, Chela-Chelaşi, Boddhisattva-Bodisattvaşi etc.

FLORIN IORGA

PREFAŢA EDITORULUI FRANCEZ

Aflăm din lectura povestirilor unor călători că se mai întâmplă ca aceştia să întâlnească prin îndepărtatele ţări pe care le străbat câte un locuitor care nu seamănă deloc cu toţi ceilalţi, cu caracter şi înclinaţii ce aduc aminte mai curând de cele ale europenilor.Poate fi un maur din Africa, ce si-ar dori sa aiba un pat pe care sa-l puna in mijlocul rogojinii sale traditionale, un turc care nu vrea decat o singura sotie sau vreun bastinas din Insulele Fiji, care se converteste urgent la crestinism, inca de la primele cuvinte ale unui misionar.

La fel, daca in urma cu niste ani, un Lama tibetan ar fi venit in Europa pentru a-si propavadui religia si barbarilor din Occident, ar fi fost surprins sa remarce la copilul Jean Marques-Riviere de atunci usurinta surprinzatoare cu care acesta asimila inca de la prima vedere ierarhiile divinitatilor tibetane sau patrundea misterul incarnarii Boddhisattvasilor.Peste tot acolo unde exista tipuri umane, exista si oameni care sunt straini printre ai lor. Acesta este Jean Marques-Riviere. S-a nascut tibetan, in ciuda legilor ereditatii, a descendentei sale franceze. In copilarie nu a venit nici un Lama sa-l instruiasca. A redescoperit singur obiceiurile, credintele si intelepciunea patriei adevaratului sau suflet.

In urma cu cativa ani a fost redescoperita India si apoi China. Noii Marco polo debarca fara incetare in Marsilia si la Londra, fara ca vreunul sa-si uite pelerinele cusute cu pietre pretioase. Visurile teoreticienilor au trecut dincolo de Yang Tse Kiang si au ajuns pana la izvoarele Gangelui. Au studiat filozofia marelui si a micului vehicul si cea a Shankaracharya-ei, dar, oricat de numeroase ar fi rapoartele misionarilor, oricat de documentate ar fi lucrarile publicate, toate la un loc nu reprezinta decat o palpaire modesta pe langa lumina puternica si pura a Orientului. Studiul patrunde doar cuvantul scris, nu si spiritul. S-a acordat mai multa importanta limbajului decat gandirii. Fiecare gaseste o placere in a interpreta in mod diferit o filozofie care – e drept, prin multitudinea nuantelor – se preteaza la interpretari variate, dar cu totii tin sa o inghesuie in tiparul ingust al gandirii occidentale. Caci nimeni nu se apleaca cu dragoste asupra ei, nimeni nu se identifica cu ea. Orientul, asa cum il vedem noi, este un Orient vopsit pe dinafara cu culori occidentale, iar pe dinauntru travestit in gandire crestina. Este un Orient urat in secret. In mod fatis nu am indrazni sa ii distrugem monumentele, asa cum au facut englezii in 1860, cand au ars biblioteca Palatului de Vara din Pekin, cea mai vasta si mai veche biblioteca din Univers. In schimb, ii tradam gandirea si ii minimalizam intentionat idealurile.

Cartea lui Jean Marques- Riviere, acest studiu vizionar despre manastirile din Tibet, cu zeii si ascetii lor, este o carte scrisa cu dragoste. Si datorita acestei iubiri a reusit autorul sa ajunga la adevarurile profunde ale temei abordate. Este pentru prima data cand, gratie magiei evocarilor, intram in lacasurile neatinse ale buddhismului si descoperim gandirea secreta. In Franta, in afara de Jean Marques-Riviere, nimeni nu a patruns atat de departe in cunoasterea religiei tibetane, a vietii din lamaseriile tacute, care isi desfasoara acoperisurile lor plate si zidurile cu cele patru intrari orientate spre cele patru puncte cardinale pe versantii Himalayei sau pe podisurile din Bod-Youl. Pentru a cunoaste aceasta literatura de o bogatie deosebita, din care nu ne sunt cunoscute decat cateva fragmente disparate , a invatat limba tibetana. Ne descrie locuri si oameni, ne releva secretele acestora inainte ca noi sa le fi descifrat textele. Descrierea sa este la fel de evocatoare ca si cea a unui clarvazator.

Manastirile tibetane ! Cat de departate, de necunoscute si misterioase sunt ! In mijlocul Asiei se gaseste un popor de calugari, despre care putinii calatori care l-au vizitat au povestit lucruri atat de minunate, incat in general am refuzat sa ii credem. Toti cei care au intrat in aceasta tara interzisa, ajungand fie prin Djarjeling, fie peste muntii Kouen-Loun si ne-au istorisit calatoriile lor, in cazul in care nu au fost ucisi de bandele ratacitoare care o pazesc, ne-au lasat numai povestiri invaluite intr-un mister asemanator celui divin. Toata lumea cunoaste descrierea arborelui de la lamaseria Kamboun, in scoarta caruia cresc caractere tibetane, mereu altele, descriere datorata parintelui Huc. S-a auzit si despre Nicolae Notovitch, cel care a redescoperit la Ladak chilia eremitului Issa, desapre care se spune ca ar fi fost Isus. Se mai spune ca tot in Tibet traiesc niste intelepti care au puterea de a prelungi viata, ca ei sunt pastratorii pierdutei cunoasteri antice si ca prin arhivele lor s-ar gasi istoria Atlantidei si a Lemuriei, precum si istoria viitoare a umanitatii, a carei imagine o au prin clarviziune. In Tibet este localizata cetatea Shamballa, orasul inteleptilor si tot in Tibet s-ar gasi si regele lumii.

Legende si inventii de poet, spun occidentalii, care nu cred decat in evidenta imediata,incapabili sa picure si putina poezie in viata cotidiana.

”Este regretabil pentru lectura acestei istorii ca spiritul de tip occidental este atat de prompt in a declara absurd ceea ce nu intelege si in a respinge ca fals tot ce nu este in acord cu propria sa credulitate.’’Aceasta fraza din *Introducere in viata lui Mila-repa* de M. Jacques Bacot, ar putea foarte bine sa serveasca drept motto pentru aceasta carte.

Si, pentru a o citi cu folos, ar trebui sa ne eliberam de setea de adevaruri exacte, de dovezi palpabile si sa consideram posibila aceasta comunicare a omului cu esenta divina a lumii, pe care Orientul a ajuns sa o cunoasca dupa experiente spirituale milenare. Ar trebui sa regasim puritatea starii de spirit a celui ce a scris-o, sa ne lasam patrunsi de intelepciunea budista, care ne invata ca totul este schimbare de forma si perpetua iluzie si ca legea esentiala a omului consista in a se inalta din planul material, din eroare, catre planurile spirituale, care sunt singura realitate. Atunci cititorul va urca in aceeasi pioasa reculegere ca si Jean Marques-Riviere colina impadurita, pe care este ridicata « Casa de rugaciuni ». Ar citi sutrele din Kangyur cu aceeasi admiratie, urmand alaturi de el drumul meditatiei catre Iluminare si, dupa ce isi va fi apropiat //Prezenta// din grota sacra si se va fi ridicat deasupra fantasmagoriilor puerile ale binelui si raului, in final va descoperi singur ultimul secret, cel ce nu trebuie revelat intrucat este revelatia pe care fiecare trebuie sa o descopere in sine.

Maurice Magre

« Toate meritele pe care le-am castigat prin meditatie
si arzatoare devotiune
O, Maestru Spiritual al meu, tie ti le dedeic;
Primita fie aceasta dedicatie
Si atinge-voi, in fine, a ta Beatitudine. »

INTRODUCERE

Aflat in trecere prin Paris, un indian mi-a inminat cu ceva timp in urma niste Documente si o scrisoare. Aceasta din urma era trimisa de catre un prieten plecat in India de mai multi ani.Ii pierdusem urma de mai multa vreme si i-am citit stupe-

fiat straniile sale aventuri : ma ruga sa ii pun la punct unele afaceri personale, el urmind sa nu se mai intoarca niciodata in Europa.

Caracterul sau mistic m-a frapat de cand l-am ccunoscut. Inclinat inca din tinerete catre aridele speculatii filosofice, a parcurs tot ce i-a putut oferi metafizica occidentala. Cum nu a putut gasi un raspuns care sa-l multumeasca, s-a intors catre Orient, cu specificul sau traditional. Cateva intilniri cu niste orientali la Paris si o corespondenta activa in limba tibetana cu manastiri din Sikkim il facusera sa presimta locurile in care destinul avea sa-l conduca intr-o buna zi. In fine,aranja toate in asa fel incat sa poata parasi totul si sa plece in India pentru a-i intalni pe cei care, partial, incepusera deja sa-l initieze.

Unele pasaje din scrisoarea sa vor explica poate mai bine preocuparile intelectuale si spirituale ale prietenului meu.

« Trebuie sa traiesti in Asia pentru a intelege si patrunde sufletul acestor rase. Bariera dintre Orient si Occident este atat de mare ! Cata neintelegere, cata ignoranta si cata necunoastere intre unii si ceilalti ! Tot ce invatasem, citisem si studiasem inaintea plecarii mele in Asia, inaintea marii experiente pe care o urmez acum, tot mi-a fost inutil…

Creierele noastre au aceeasi materie cenusie, insa mecanismele cerebrale sunt cu totul diferite. La noi exista gesturi, asociatii de idei, principii de morala si moravuri necunoscute in Orient, ori exact lucrul acesta creeaza bariera dintre neamurile de la Rasarit si cele de la Apus. Din Asia, nu cunoasteti decat gesturi de neinteles pentru voi, pe care le deformati ; ati adus cu voi pagini splendide despre templele si manastirile asiatice. Conform maniei lor, criticii oficiali ai Europei le-au analizat milimetru cu milimetru si le-au pus etichete. Arta asiatica ? In cartile si muzeele voastre ati tratat-o asemenea plantelor aduse de la tropice de catre cine stie ce expeditii, conservate cu grija in borcane cu alcool si puse in vitrina…

Eu am plecat in Rasarit ca si pelerin ; dar un pelerin mai ciudat, caci nu mergeam sa intalnesc nici un zeu si nici sa ma inchin la vreo relicva. Imi era doar sete de certitudine si Adevar. Si a trebuit sa uit tot, sa redevin un copil, cu scopul de a invata pornind de la zero, dar mai ales de a *intelege*.

Probitatea mea filozofica nu imi permite sa ma joc cu cuvintele. M-am inclinat deci in fata evidentelor ;a trebuit sa compar intelepciunea mea universitara cu cea a Maestrilor orientali : o catastrofa. O catastrofa, caci nu stiam nimic, nimic, nimic… Iti jur, prieten drag, ca stiinta voastra, filozofia voastra si, in consecinta, solutia data de voi problemei vietii este cu totul primitiva. Sa nu imi vorbiti mie despre curente moderne in filosofie: ”noutatile” astea vi se par profunde, dar am sa va citesc eu niste texte vechi cam de trei mii de ani si veti vedea…

Ori, asta este problema, de aici incepe bariera : nu puteti vedea, sunteti niste orbi. Stiinta vietii nu poate sa fie invatata de catre oricine. Problema fiind deci una deosebita si camufland o putere fantastica, trebuie sa fie in consecinta ezoterica. Cu

multa intelepciune, Maestrii gandirii asiatice au cerut temerarilor exploratori ai Adevarului o pregatire indelungata, obositoare si monotona ;trebuia sa li se verifice rabdarea, caci iubitii Zeitei trebuie sa fie puri si fideli. Au pus cartile Stiintei sub cheie si va trebui ca initial sa muncesti sa descoperi Cheia…Atunci, daca rezisti descurajarii, plictiselii, ariditatii textelor si obstacolelor ridicate in fata pasilor tai tocmai de propria-ti natura, abia atunci vei fi *iluminat* in adevaratul sens al cuvantului…

In documentul alaturat, vei gasi o incercare de a descrie experienta mea mistica din Asia ; este sensibil diferita fata de alte descrieri ale unor fenomene asemanatoare petrecute in Europa. Devenind asiatic cu trupul si sufletul, stiu ca sunt lucruri imposibil de transcris in franceza. As avea nevoie de papirusuri si – desigur – de limba tibetana, cu ritmurile, cantecele si rugaciunile ei… Desi voi buchisiti inca la virgule, va dati cu presupusul asupra originii alfabetelor asiatice ; cum vreti sa ne intelegeti ?

Iti spun adio, dragul meu prieten, caci nu peste mult timp nu-ti voi mai putea scrie; voi rupe si ultimele legaturi care inca ma mai leaga de batrana ta Europa, pentru a disparea in si mai batrana Asie, acest izvor al intregii intelepciuni, mama a alinarii si a impacarii. Munceste si cerceteaza,prietene… Ma voi ruga zeilor sa-ti calauzeasca pasii spre lumina in care ne vom revedea cu totii intr-o buna zi, la sanul sfintei Zeite… »

Acesta fu ultimul sau mesaj. Misterul Asiei l-a acoperit cu umbra sa si a disparut definitiv, chiar si pentru cei care il cunosteau si il iubeau.

Ciudat destinul acestui barbat al Occiden tului nostru plin de nobili si intelepti ; s-a inchis de buna voie in manastirile intunecoase din mijlocul zapezilor tibetane, pentru a ajunge la Iluminarea si Pacea sufletului !

SPRE MISTERIOSUL TIBET

Ora doua a diminetii, in mijlocul marii. Visez cu coatele sprijinite de balustrada puntii.Ultimele raze ale lunii invesmanteaza crestele miscatoare ale valurilor cu o panza lunga, sclipitoare si formeaza in departare o linie subtire si alba pe deasupra framantarilor de argint. Din penumbra, asemenea aripii unui liliac urias, se ridica panza cea mare a unui vapor de pescuit. Un vas cu aburi, plin de luminite rosii si galbene, aluneca tacut pe langa transatlantic si imediat ce ne depaseste fluiera prelung in noapte.

Dominant, plansetul marii este monoton si linistitor, precum respiratia adanca a unui animal adormit. Nu-mi puteam imagina nimic mai trist in afara unei nopti in largul marii ; nimic mai nostalgic si mai dezolant.

Simt acum un calm deossebit si o pace imensa inflorind in mine. Nu cu mult timp in urma, la plecare, simtisem atata angoasa in atmosfera ca ma tulburasem. Vazusem pe chipuri nefericite atatea regrete, atata speranta, si atata deznadejde, incat, in cele din urma, m-am lasat cuprins de emotie. Pe mine nu m-a condus nimeni la imbarcare, caci despartirea mea se consumase cu mult timp inainte. Ruperea nu a avut loc acolo in port, in graba, in cateva ore, pana in clipa in care sirena urla plecarea, in incarcatura nervoasa a despartiriiimediate, nu ; pentru mine toate acestea erau mai indepartate, mai profunde si mai iremediabile.

Ah, familia mea !… ce nebun sunt! Ce pasiune stupida, prosteasca ma impingea sa imi abandonez afacerile, “viitorul”, viata mea linistita din mijlocul afectiunii si Tandretei lor egoiste ? Una ca asta era cu adevarat de neinteles si isi aminteau cu jena de nebunul care, in floarea varstei, plecase in China, abandonand totul si a carui amintire era o rusine pentru familie… In urma mea se sting rasetele goale, vrednice de toata mila, dar pentru mine, acestea nu mai sunt decat niste zgomote, zgomote care dispareau acoperite de ritmul profund al marii, pe care le-am si uitat…

Spectacolul este magnific, atat de ireal in coloritul sau straniu, incat ma simt cuprins de o emotie religioasa ; ascult in mine cantece de rugaciune, ce mi se ridica in amintire si ma cheama… Imi revad Invatatorul, pe Gelong Kyi-Lha-pa, pe care il cunoscusem intr-un mod banal la Paris, intr-un salon, si care m-a ghidat pe noul meu drum. Inainte de el, in mine era numai indoiala, incertitudine si disperare. Incercasem cu filosofii nostri, cu sistemele noastre, cu sectele noastre religioase si resimteam din ce in ce mai mult marea ignoranta si nimicnicia. Occidentul nostru nu stie ; nu mai stie. I-am urmat pe cei mai buni pionieri ai stiintei ; mi-au acordat titluri si diplôme, dar din scolile lor am iesit la fel de nestiutor despre viata ca si un copil. M-au invatat sa disec texte, sa identific si sa clasez noi curente, dar sufletul viu mi l-au ascuns in spatele semnelor.

Am patruns in cercuri inchise, in medii ezoterice, am ajuns la pontifii ocultismului si nu am auzit altceva decat fraze gaunoase si goale de continut. Ba, cateodata se mai si bateau intre ei, foarte frateste de altfel. Crezand ca urma sa gasesc initiati, am dat peste niste batausi ideologici si doctrinari. De altfel, adevarat lucru, isi ziceau buddhisti si yoghini si chiar cunosteau destul de multe pentru a cantari oamenii. Am observat insa ca invatasera cuvinte. Nu pot sa cred ca Steaua Initiatica straluceste pe cerul Occidentului; sunt prea multi nori sangerii si plini de cenusa…

Atunci mi te-ai aratat tu, Venerabile. Sa fi ajuns oare chemarea arzatoare a sufletului meu la inima ta ? Nu stiu. Dar am gasit alinare si,sub influenta ta,am inceput sa iubesc viata. Sub indrumarea ta si a cartilor din Orient, a tasnit o lumina plina de viata, despre care nu stiusem nimic pana in acele binecuvantate zile. Am ascultat stante de neuitat din textele sacre si m-am rugat, am plans in fata zeilor victoriosi…

Primele pericole ale initierii au fost indepartate gratie protectiei tale binevoitoare si puterii tale magice. Monstrii terifianti de la Poarta de aur, pe care o pazesc cu strasnicie, au fost alungati si – impreuna cu tine – am putut sa pasesc granitele celei de-a doua morti si ale celei de-a doua renasteri. Mi-am purificat corpul ca intr-un creuzet si am invatat sa privesc fiecare lucru la justa sa valoare, conform Adevaratei Traditii. Marea Iluzie si-a incetat magia in fata ochilor mei si, zi dupa zi, m-am detasat tot mai mult de cele pamantesti, nimicuri fara importanta.

Intr-o zi se parea ca rolul tau de ghid luase sfarsit. Daca voiam sa continui munca inceputa, trebuia sa plec. Imi trebuiau alti Maestri, intr-un alt mediu… Ori in mine nu mai exista altceva decat setea de Pace si Eliberare. Fiintele si lucrurile, prin farmecul lor melancolic si dulceata unei lungi obisnuinte, au incercat sa ma retina. Am spus adio la tot si am devenit un ratacitor, un sarman, un mort in viata. Port insa in mine o flacara care ma arde, un foc care ma devora si o Credinta care ma sustine. Simt binecuvantarea mistica a lui Gelong, care ma apara, ma insoteste si care acolo, in manastirile Tibetului, catre care ma indrept, va fi reluata, conform ritualului lamaist si va fi amplificata pana cand ma va acoperi in intregime, ca o umbra protectoare si binevoitoare…

IN CASA DE RUGACIUNE

Amplasata intr-un mod foarte fericit, casa de rugaciune este cladita la jumatatea pantei unei coline saemanatoare cu cele din jur si care impreuna se numesc Chumi-jadsa. Padurea se intinde in toate directiile cat vezi cu ochii, initial accesibila,dar apoi din ce in ce mai salbatica si mai deasa : aceasta este jungla, cu nenumaratele sale maimute, plina de fiare si serpi. Manastirea este ridicata departe de sat, in apropiere de liziera padurii, care incepe ceva mai incolo, intinzandu-se ca o masa verde si intunecata pana la picioarele muntilor Himalaya, care ne inconjoara din toate partile, ca niste linii albe la orizontul albastru, paznici de temut ai teritoriilor interzise. Gratie blandetii climatului, acomodarea cu noua mea viata a fost usoara si placuta.

Imi voi aminti mereu de primirea lui Umze (Superiorul) manastirii de la Chumi-jadsa si de prima noastra intalnire, din seara sosirii mele in marea sala de receptie. In jurul meu, totul era inedit si straniu. Ma simteam intr-o cu totul alta lume.

Barnele si podeaua marii sali erau in intregime pictate intr-un galben viu. Cu toate ca era afumat si innegrit, tavanul stralucea pe alocuri ; stralucea in penumbra ca si cum in lemn ar fi fost fixate niste lamele subtiri de aur. Peretii, de asemenea galbeni, dispareau aproape in intregime sub niste fresce mari, ce

reprezentau scene din viata lui Buddha, intr-un mod ce se aseamana cu cel al Evului Mediu european. Atarna un numar de steaguri din matase galbena scumpa, brodate cu rugaciunea lui / Mani / (1). De jur imprejur erau asezate pe masute statuile fostilor stareti ai manastirii, in fata carora ardeau lampi cu unt, in semn de vesnic omagiu adus sfinteniei lor. Lampile tremuratoare luminau sfintele chipuri aurite de asfintitul cs se strecura in camera ; culori neobisnuite si fantastice, umbre miscatoare dadeau viata intr-un chip ciudat statuilor incremenite. Cei doi lamasi (2) care ma insotisera se inclinara brusc pana la pamant ; in fata noastra se afla Staretul casei de rugaciuni, Maestrul caruia ma incredintase Gelong la Paris.

El este Lharamba (doctor in teologie) si a studiat Stiintele Oculte la manastirea speciala de la Morou ; datorita acestui fapt a fost numit Tchod`-tchong, adica doctor in Inalta Magie. Rareori am intalnit o inteligenta atat de remarcabila. Memoria sa este prodigioasa, iar puterea de patrundere a omului din fata sa tine de Magie. Este un batranel inalt si slab, complet ras pe cap. Purta atunci un costum impunator, deoarece iesea de la oficiul divin de seara ; o esarfa galbena lungă îi cădea peste roba galbenă, iar boneta – galbenă şi ea – de o formă atât de ciudată,semăna cu vechile căşti greceşti. Ochii săi foarte întunecaţi s-au fixat asupra mea şi am simţit instantaneu cum sunt pătruns de o lamă de oţel şi cercetat în creier, în inimă, în suflet ; eram absolut gol în faţa acestei priviri, care mă diseca fibră cu fibră…

Mă cunoştea deja din corespondenţa pe care o purtase cu Gelong la Paris. Am avut senzaţia că privesc o fizionomie //deja văzută//. Unde şi când ? Memoria nu îmi putea spune.În prezenţa sa însă simţeam revenind între noi ceva misterios, ceva ca o amintire veche, a unei alte întîlniri, fără a putea însă da un nume chipului care mă privea zâmbind cu blândeţe.

Am discutat multă vreme despre planurile mele, despre călătoriile pe care le-am făcut, despre viaţa mea în Europa şi a citit cu multă atenţie lunga epistolă a lui Gelong. Apoi s-a retras în linişte în spatele unei pânze galbene din capătul camerei, pe care era brodată cu caractere enorme silaba mistică tibetană; mi s-a părut că aud un gong răsunând undeva dincolo de bananierii din apropierea templului sumbru şi gol…

În vechea clădire din piatră se aşternu tăcerea, sfâşiată numai de sfârâitul uşor al lămpaşelor cu unt şi de pârâiturile răzleţe ale bârnelor uscate de timp. Am început să meditez la straniul meu destin de aici,din sânul Tibetului şi poate şi al morţii, pe punctul de a-mi abandona personalitatea europeană, pentru a nu mai fi decât un singuratic călugăr rătăcitor…

A revenit după o jumătate de oră, palid sub masca lui bronzată. Mai târziu aveam să aflu că ceruse zeilor sfaturi cu privire la intrarea mea în mănăstire şi că răspunsul a fost favorabil. Apoi îmi oferi binecuvântarea sa prin Marele Gest Mistic al ritualurilor tantrice (3), iar ochii săi mă fixară cu atenţie pe sub pleoapele ridate, ca pentru a vedea mai bine noul discipol pe care i-l dăruiseră Zeii şi pentru a citi în cartea întunecată a sufletului meu…

Începu initierea – o comunicare vie între spiritul meu şi cel al Maestrului venerat. Dimineaţa, la răsăritul soarelui, după adoraţiile rituale şi oficiul divin ţinut în onoarea Sfinţilor Discipoli, îl întâlneam pe Umze la el în cameră, unde îmicomenta câteva versete din Cartea Sfântă. Îmi dădea după aceea instrucţiuni foarte precise cu privire la meditaţie şi la posturile corporale (4). Apoi, îmi vorbea despre Eliberaţi, despre acei Buddhaşi, despre înţelepţii care au câşigat lupta cu ignoranţa şi înlănţuirea, care au triumfat preafericiţi, mereu milostivi cu cei mai mulţi, ai căror fraţi mai mari deveniseră…

Meditam sub arborii pădurii din apropiere.În jurul meu mustea viaţa tropicală ; o sevă mereu nouă ţâşnea din adâncuri, din humusul formelor dispărute ;în acordurile unui imn înălţător toate cântau, sufereau şi mureau. Mi se părea că percep efectiv cum curenţii vieţii animau plantele, florile, lianele uriaşe ce îmbrăţişau arborii seculari, mulţimea de zgomote specifice junglei ; ţipătul fiarelor, rostogolirea pietrelor şi forfota insectelor uriaşe. Pot spune că am avut experienţa preţioasă a comunicării de zi de zi cu pădurea, cu fiinţele şi lucrurile sale…

Seara, după oficiul divin din Sanctuarul Zeilor, îi povestesc Maestrului meu ce-am făcut peste zi, despre meditaţiile mele şi ascult comentariile tradiţionale, care rezumă şi sintetizează antica înţelepciune a vremurilor de mult apuse.

Oare cum poţi reda bogăţia acestei vieţi mistice şi transformarea interioară simţită în fiecare zi ? Am încetat să mai fiu un occidental ; uzanţele şi steriotipia ideilor europene îmi par ridicole şi de neînţeles ; încep să devin calm şi impasibil în faţa tuturor lucrurilor, la fel ca şi asiaticii care mă înconjoară.

Devin, de asemenea, conştient de forţele mele ascunse şi îmi explorez corpul ca pe un ţinut necunoscut, de ale cărui posibilităţi mă minunez în fiecare zi. Conform instrucţiunilor din cărţile sfinte, meditez aşezat în postura « Lotusului », cu picioarele încrucişate şi cu spatele drept şi respir într-un ritm special, pronunţând silabele sacre. Simt //focul// cum creşte în mine. Este şarpele iniţierii, Kundalini (5), care se descolăceşte, trezind o putere formidabilă, punctul ocult de pornire al oricărei magii şi principiul oricărei iniţieri. Căldura sa îmi învăluie încet corpul nemişcat şi îl arde ca o flacără interioară purificatoare. Într-o zi, meditând lângă un arbust cu flori albe, am suflat spre una dintre ele, care

din întâmplare se găsea mai aproape de mine. Am văzut-o chircindu-se brusc, arsă şi uscată.Atunci i-am înţeles eu pe asceţii care meditează sus în munţi, goi puşcă în plină iarnă, în ţinuturile viscolite ale zăpezilor veşnice (6)…

Pe măsura exerciţiilor de purificare pshică, Lama îmi oferea texte sacre asupra cărora să meditez, cu scopul de a-mi elibera şi apoi de a-mi reconstrui mentalul. Erau extrase din Kangyur, cartea sfântă a tibetanilor. Este o culegere enormă, de 108 volume, a câte o mie de pagini fiecare.Foile sunt ridicate pe înălţime şi ating un metru. Două plăci sculptate de lemn le ţin împreună şi formează coperta volumului. De jur împrejurul sălii de studiu sunt săpate în pereţi nişte nişe pentru a adăposti aceste folio-uri enorme. Studiul acestor cărţi cere aproape o viaţă de om şi, fără a avea un îndrumător, cum de altfel se întâmplă frecvent în Occident, practic este imposibil să te descurci.

Cu multă înţelepciune, Maestrul mi-a ales pasaje corespunzătoare stadiului meu de pregătire şi astfel am citit vreo câteva sutre ale acestei extraordinare culegeri. Supusă unui asemenea travaliu, gândirea mea se transformă. Eram obişnuit să analizez opunându-mă constant obiectului studiat, creând în felul acesta dualitatea absolută, compusă din mine şi obiectul cercetat – de altfel o caracteristică definitorie a spiritului european. Acesta pătrunde, sfărâmă şi distruge şi, ajuns în faţa părţilor dezmembrate ale întregului, de abia atunci caută raţiunea de a fi a obiectului, mecanismul său intim. Spiritul oriental contemplă în schimb. Sintetizează de fiecare dată. Pentru a înţelege un obiect, se înţelege cu acesta, se identifică cu el. În Orient există un mare respect al formelor, chiar şi al celor mai umile. În fiecare fiinţă se ascunde « ceva ». Cu sensibilitatea sa naturală, filosoful oriental vede această //prezenţă//, pe care decât să o ignore, preferă să o glorifice.

Realizam cum, încetul cu încetul, spiritul meu capătă şi el această atitudine. Altădată, auzind despre călugării jaina cu măturica lor de lână cu care îndepărtează din faţa paşilor lor orice fiinţă vie pentru a nu o vătăma, aş fi râs. Acum, în schimb, înţeleg raţiunea profundă a acestei atitudini şi mă înclin în faţa acestor sfinţi, atunci când trec pe lângă noi, în drumurile lor rătăcitoare (7).

Practica meditaţiei m-a obişnuit cu viaţa interioară. Tibetanul, ca şi orice asiatic în general, manifestă o profundă indiferenţă faţă de tot ceea ce priveşte viaţa materială propriu-zisă. Toate energiile sale sunt concentrate spre ţeluri spirituale şi, după acest exemplu, am căutat şi eu să pătrund în sanctuarul tăcut al inimii mele, a cărei existenţă nici nu o bănuisem până atunci.Este o zonă în care se intră foarte greu şi trebuie să treci prin multe încercări până să ajungi acolo. Îmi este foarte dificil să vorbesc despre experienţele mele interioare foarte personale. Nu a durat mult până să ajung la concluzia că bariera dintre ceea ce

numim “corp” şi “spirit” dispare din clipa în care te-ai dedicat unei anumite discipline corporale şi mentale. În legătură cu acestă problemă, orientalii sunt în posesia unor sfaturi şi instrucţiuni foarte precise, de la o mulţime de Înţelepţi şi Yoghini, care au lăsat moştenire celor care vor să le urmeze exemplul o ştiinţă nepreţuită. Desigur, nu poate fi vorba despre experienţe repetabile oricând şi de către oricine, în orice condiţii ; în mod evident, este absolut clar că este necesară respectarea întocmai a tuturor condiţiilor impuse, în faţa cărora – sunt convins – mulţi europeni ar da înapoi. Trebiue urmate lungi şi penibile exerciţii de respiraţie şi concentrare, sub îndrumarea autoritară a unui Lama. Mai sunt posturi ale corpului, cuvinte şi silabe care au o acţiune ciudat de puternică. În clipa în care le pronunţ, simt efectiv cum corpul meu vibrează constant, ca o coardă a unei viori sub acţiunea arcuşului. În stările acestea superioare, în care spiritul este deosebit de lucid, Universul se transormă, iar noţiunile de timp şi spaţiu dispar într-o Unitate profundă, care pare să se //reîntoarcă// din cine ştie ce tainiţe. Acestea sunt experienţele mistice ale Înţelepţilor Orientali ; este Marele Lotus al Lumii, cu 16 petale, în al cărui centru se găseşte o jerbă strălucitoare de foc, care arde şi devorează universurile în ritmurile eterne ale Legii. Căci universurile acestea nu sunt altceva decât grăunţe de nisip legate de alte grăunţe, nişte clipe cristalizate ale Eternităţii, care mâine se vor întoarce acolo de unde au venit abia ieri, cu un miliard de ani în urmă, în sânul Inefabilului.

Spre seară, când cobor încet spre mănăstire,zăresc orizontul împurpurat de soarele care stă să asfinţească şi bogăţia de tonuri şi nuanţe, care aprinde masivele din Vest, în direcţia Everestului, a muntelui interzis…

Din când în când vizitatorii se opresc la Casa de Rugăciune. Aceştia sunt călugări foarte bătrâni şi foarte sfinţi, coborâţi din sihăstriile lor. Preoţii mănăstirii le pun întrebări, apoi se povestesc lungi poeme mistice despre viaţa Înţeleptului, care a trecut viu dincolo de porţile morţii şi porunceşte zeilor şi demonilor deopotrivă, mai ales acelor demoni care în viaţa călugărilor tibetani ocupă un loc atât de important. Am auzit descrieri ale fiinţelor din « ciclurile anterioare », făcătoare de minuni, fenomene dispreţuite de către orice Lama, fiind incluse în zona iluziei universale. De asemenea, învăţ lucruri extraordinare, pe lângă care pălesc cele mai strălucite miracole ale Occidentului.

Mă impresionează în permanenţă calmul supraomenesc al acestor fiinţe şi pacea profundă pe care o răspândesc în jurul lor. Pentru ei, tot ce ţine de sensibilitate, de inimă sau de emoţii sentimentale este stins pentru totdeauna. Pe cât este de încărcată mistica occidentală de manifestări ale iubirii (pe care unii le reproşează sfintelor şi sfinţilor creştinătăţii), pe atât de mult domină aici raţiunea calmă peste orice manifestare mistică. Pietatea orientală este o pietate metafizică, probabil stranie în aparenţă, dar de câte ori nu

este ea mai profundă şi mai fecundă decât sensibilitatea maladivă, care în Occident se ascunde uneori sub numele de pietate…

Dacă din când în când se mai aude câte un cântec de dragoste ridicându-se din singurătăţile monastice, acesta este dedicat Maeştrilor Veneraţi, celor care ne-au precedat pe Calea Cunoaşterii, oameni ca şi noi, care au suferit şi au plâns la fel ca noi, de-a lungul vremurilor. Afecţiunea discipolului este îndreptată către Iniţiatorul şi Călăuzitorul său, către Lama, către cel Perfect. Acesta este Tatăl său spiritual. Este cel care îi dă naştere a doua oară. Prin el, discipolul aude vocile invizibilului şi tot prin el conversează cu zeii în liniştea templelor; puterea sa magică este cel mai bun scut împotriva demonilor, iar cuvântul secret al lui Lama, care a fost transmis din gură în gură de-a lungul generaţiilor de iniţiaţi, constituie cea mai teribilă armă a iniţiatului. Între ei se creează o comunicare intimă şi secretă, o filiaţie spirituală deosebită, în care ucenic şi învăţător nu sunt decât unul, identificându-se într-un anume fel unul cu celălalt, pentru a forma în această lume o singură //fiinţă//. În aceaste rezidă abandonul total al discipolului în mâinile Maestrului, într-o încredere reciprocă totală şi absolută, într-un dar mutual, într-un sacrificiu misterios al unuia faţă de celălalt pe un plan subtil, spiritual…

Şi chiar, cât valorează afecţiunea pământeană sau lacrimile şi disperarea faţă de această sublimă comunicare divină a două suflete aflate pe acelaşi drum către lumină, care practică aceeaşi adoraţie şi contemplaţie a Inefabilului?

ÎN FAŢA ZEILOR

//Om! namo sarvath that gata, Om! // (8)

Astăzi este o sărbătoare în onoarea zeilor, a tuturor zeităţilor protectoare şi, din această cauză, toţi călugării din mănăstire sunt agitaţi.Steagurile moriştilor inscripţionate cu rugăciuni se învârtesc cu un scârţâit surd, scuturând clopoţeii, iar asceţii singuratici au coborât de prin pustniciile lor din păduri sau înălţimi, deoaraca este nevoie de ajutorul tuturor, mai ales al Lamaşilor sfinţi şi venerabili…

Aceştia, îmbrăcaţi în costume de ceremonie, au luat loc în inima templului şi aşteaptă nemişcaţi, cu ochii închişi, cu mâinile aşezate ritualic pe picioarele încrucişate, rugându-se într-una.

//Om! namo sarvath that gata, Om! //

Este sărbătoarea zeilor, a tuturor divinităţilor protectoare, a celor care îşi oferă cu ferocitate protecţia împotriva demonilor, ca şi a celor care se oferă să o facă cu bunătate. Zeii aceştia aparţin încă Universului nostru, chiar dacă nu mai

aparţin condiţiei noastre. Nenumăraţi, mereu prin preajmă, mereu invizibili ochilor de rând, ei rămân încă aici, intervenind uneori printre oameni… Ei se află în drum spre eliberarea finală, la fel ca şi oamenii sfinţi, cu care astăzi vor stabili o stranie comunicaţie. De altfel se comentează discret pe la colţuri despre Marea Întâmplare : azi urmează să treacă pe aici Tashi-Lama, Trimisul celui Prea Sfânt şi Prea Venerabil.

Cu ocazia Sărbătorii Zeilor Protectori, va binevoi să accepte camera cea mai înaltă a templului, camera sacră. El va conduce sărbătoarea în numele celui Prea Venerabil şi ne va da binecuvântarea supremă cu acel Dordje –cel mai sacru instrument ritualic din Tibet. Curios să aflu mai multe detalii, am întrebat în stânga şi dreapta, dar toată lumea a închis ochii cu demnitate şi şi-a împreunat palmele, aproape cu groază, la auzul întrebării mele indiscrete.I-am cerut atunci Maestrului meu, lui Umze, să îmi explice, dar a scuturat din cap fără să zică nimic şi am înţeles că pentru mine nu a sosit încă clipa în care am dreptul să ştiu. Înţeleg , aşadar, că ritualurile care vor urma se vor desfăşura în plin mister, într-o atmosferă plină de necunoscut,care mă înconjoară şi mă sufocă…

// Om ! namo sarvath that gata, Om !//

În templul de la Casa de Rugăciune, meditativi şi tăcuţi, călugării au sosit unul după altul, înfăşuraţi în mantalele lor galbene, chemaţi de clopot şi de murmurele enormului corn. Au început să apară din toate colţurile, de prin chiliile mănăstirii, de pe la corturile ridicate chiar în pădurea de alături, care tocmai se trezea, scăldată în roua dimineţii…Cum în ajun postiseră, chipurile bronzate le erau şi mai ridate decât de obicei, iar în privirile rătăcite aveau ceva tremurător.

Umze mi-a făcut loc printre novici, care erau aşezaţi mai la o parte. Mă îmbrăcasem cu mantia galbenă şi mă înfăşurasem cu o eşarfă mare de aceeaşi culoare. Un nou răget al cornului (doungh) şi corul maeştrilor a început să cânte în depărtare. În aceeaşi clipă, înroşind zăpezile munţilor de la orizont, răsărea soarele. Această muzică tibetană este cu adevărat de natură religioasă. Efectele sunetelor sale sunt calculate. Unii au asemănat-o cu cea a bisericilor catolice, dar se deosebeşte de aceasta printr-o acţiune mistică directă, deosebit de puternică. După numai câteva clipe petrecute în ritmul acela obsedant, trupul meu – deja dotat cu o anume sensibilitate religioasă de la sosirea mea în mănăstire, a conştientizat un fel de prăbuşire în înalt şi în curând am conştientizat trupeşte fenomene spirituale deosebite, am avut viziuni indescriptibile…

//Om ! namo sarvath that gata, Om ! //

Ritmul muzical şi-a urmat cursul în interpretarea instrumentelor sacre: trompete (aşa numitele kalnglinh), fabricate din tibii sau femure umane, care au aparţinut unor maeştri sfinţi, şi tamburine (damarus, în tibetană), alcătuite din două cranii umane secţionate şi apoi lipite, având întinsă între ele piele de om.Cu vocile lor profunde, Lamaşii cântau sacadat versete sacre.În capătul templului, în spatele

unor draperii şi steaguri atârnate, se găseau trimisul lui Tashi-Lama, Umze şi alţi înalţi demnitari ai lamaseriei. În starea în care mă aflam, am putut totuşi remarca o ceaţă aurie radiind din centrul templului, pentru a ne învălui ulterior pe toţi. În timp ce urnmăreau cântecele religioase, legănându-se uşor, pe chipurile devoţilor atenţi la grupul marilor Maeştri se putea citi o mare beatitudine şi o profundă pace mistică…Ceremonia de deschidere lua sfârşit şi, pe fondul stanţelor sacre, Marele Lama se ridica şi pronunţa formulele sacre, în mâna dreaptă ţinând redutabilul său Dordje, obiectul sacru suprem. Tămâia şi santalul s-au răspândit prin sală în efluvii. Se împrăştie o aromă grea şi pătrunzătoare, iar cornul începu să cânte cu intonaţii ce aminteau de rugăcine, dar şi de plânset. Mâinile urmăresc cu precizie ritualică ritmul prin mudra (9), fiecare scadând versetele psalmodiate cu clopoţelul personal.

// Om ! Om ! //

Ritmul se accelerează. În mod cert, zeii sunt pe aici, pe aproape, chemaţi de formulele magice incantate de către Umze.Printr-o coincidenţă stranie,vântul începu să bată cu putere, legănând flamurile galbene atârnate de-a lungul zidurilor. Trompetele mari din faţa templului, acele Rha-doung – nişte tuburi enorme, de peste doi metri lungime – îşi alăturară şi ele detunăturile asurzitoare vâjâitului puternic al furtunii, creând impresia cutremurătoare şi înfricoşătoare că misterul invadează templul din toate colţurile pământului, trecând prin pereţi, prin perdelele ce fâlfâie, prin călugării încremeniţi şi prin pontifii ce vorbesc spiritelor şi invocă demonii…

Ultimele cuvinte, cele mai sacre, au fost rostite. Legătura dintre oameni şi zei a fost stabilită ; cântecele devin acum mai liniştitoare, mai curgătoare, supranaturale într-un anume fel. Simt cum mă năpădeşte un fior rece ca ghiaţa. Tremur tot, împotriva voinţei mele şi mă înfăşor în mantie. Cred că unde se găseşte şi Înaltul Trimis se petrec lucruri foarte misterioase, căci a fost întinsă o pânză galbenă, care îi ascunde complet vederii noastre pe înalţii Lamaşi. Nişte lumini prind a se mişca cu repeziciune în spatele vălului de mătase. Cântecele sacre se aud mai departe, îngânate în aceeaşi psalmodiere scăzută, uşoară…

Mă simt rău. Doi sau trei călugări s-au şi prăbuşit inerţi pe jos, scoţând ţipete ascuţite. Extaz divin sau criză nervoasă ? Nu-mi dau seama. Atmosfera este suprasaturată de tămâie, de parfumul violent al risipei de flori şi de untul care se consumă în lămpaşele din faţa statuetelor… Umbre fantastice par să dea târcoale sălii întunecate, în care răsună cântece puternice şi clopote tibetane. Zeii şi spiritele Lamaşilor atotputernici au fost invocate, iar Fiinţele Invizibile lakah-dod, în tibetană, docile şi supuse acum, sunt alungate. Mi se pare că văd aceste fiinţe printre mantalele galbene ; nişte adevăraţi monştri din astral, dornici de sânge, de putreziciunea cărnii şi de agonie umană. În faţa periculoaselor arme ale vrăjitorilor, s-au transformat în nişte servitori docili şi aşteaptă ordinele secrete ale preoţilor.

Da, acum îi văd şi eu cum vin în faţa pânzei galbene pline de mister, unde – cu siguranţă – trebuie că li se oferă viaţă şi sânge. Monştrii dansează, căci ritmul magic executat de cor le este adresat. Zeii aceştia de coşmar sunt aureolaţi de nişte culori fantastice. Înţeleg că aici este vorba despre dansul lent şi hieratic al monştrilor Orientului, imitat de călugări cu ocazia unor anumite ceremonii oculte, pe care lumii profane l-au mai transmis doar unele baiadere ale templelor brahmane… Picioarele şi apoi întreg corpul se ridică încet de tot,cu mare greutate, într-un timp indefinibil, la fel ca şi valurile grele şi pline de forţă ale oceanelor. Este însuşi ritmul lui Brahma, care creează universurile, ritmul lui Shiva, care dansează prin locurile sinistre de pe malul Gangelui, unde se incinerează cadavrele, sau poate chiar ritmul zeiţelor feroce, care sfâşie pieptul unui muribund chiar în clipa morţii şi îşi dă duhul sub dansul lor demonic. Da, sunt sigur că acolo s-au adunat toţi zeii neiertători.

Noi, novicii am ieşit afară încet, în vârful picioarelor, acoperndu-ne capetele cu pânza galbenă a robelor noastre. În capătul sălii de cult, luminiţele acelea ciudate se învârteau mai departe în spatele valului şi gemete de fiare sălbatice păreau să se facă auzite. Tot restul zilei am rămas închişi în celulele moastre, nemişcaţi, pradă terorii nedefinite care plana deasupra incintei sacre, căci în umbra parfumată şi interzisă a sălii de rugăciune continuau să se săvârşească mistere de nepătruns…

GROTA STATUII LUI BUDDHA CARE VORBEŞTE

Urmează să părăsesc mănăstirea de la Chumi-Jadsa, pentru prima oară de la sosirea mea, o dată cu un mic grup de călugări, care avea să meargă la un vechi templu din apropiere de Gantok, aflat undeva spre nord, pe malurile râului Teesta, care şerpuieşte spre sud, coborând de pe culmi înzăpezite şi greu accesibile ale munţilor Pawhunri şi Kangchen-juga. Aveam de adus din biblioteca acelui templu nişte cărţi de rugăciuni păzite de venerabili lamaşi bătrâni. Prin apropiere se găseşte o grotă sacră ; ea adăposteşte o antică statuie a lui Buddha, dăruită – se pare – de către Tashi-Lama, ajunsă la el din Chang-Sham-ba-la (10), Zeului Războiului, Genghis Khan. Templul acesta este cunoscut până departe, datorită minunilor care s-au petrecut acolo.

Maestrul meu mă sfătui să-i urmez şi eu pe ceilalţi călugări, pentru a adora prezenţa divină de acolo. Mă încredinţă ghidului caravanei, un lama care a călătorit mult şi care se bucura de reputaţia unui sfânt.

Bătrânul Lama era foarte învăţat. Astfel că în vreme ce călătoream pe potecile înguste de pe malurile râului Teesta, care duceau spre Grota Sacră, am avut

ocazia să învăţ o mulţime de lucruri de la bătrânul preot, înfăşurat în larga sa manta galbenă…

În faţa noastră se ridică semeţ, până la cer, vârful acoperit de zăpezi al masivului Kangchen-juga. Cărarea coborî brusc, în mijlocul unor minunate păduri de stejar, la marginea cărora se legănau, pe tulpini mustind de sevă, nişte orhidee splendide. Fluturi superbi – adevărate flori vii – traversau drumul sinuos, zburând prin faţa noastră. Perpendicular pe drumul nostru, într-o vale acoperită de ceţuri, vâjâia un torent iute şi murdar ; temperatura era sufocantă, iar mersul nostru din ce în ce mai dificil.

Călugărul îmi despre călătoriile şi întâlnirile sale memorabile din tumultoasa sa viaţă, în care a cutreierat imensul Tibet în lung şi în lat. Pentru mine, era o pagină necunoscută a lamaismului, care m-a ajutat să înţeleg ceva mai bine acest popor straniu, în mod sigur ales…

_ Acum, adăugă el cu tristeţe, ne apropiem de capăt. Venerabilul nostru Maestru, Daleh-Lama (11), este ultimul din gloriosul şir de buddhaşi în viaţă (12). De când a fost furată Piatra Neagră, buddhismul se stinge încet. Barbari din toate părţile lumii s-au strecurat în sânul nostru, în ciuda tuturor eforturilor şefilor noştri. Spiritualitatea poporului nostru, cel mai religios de pe Pământ, dispare în faţa valului din ce în ce mai mare de obiceiuri păgâne…Adevărul este că ne apropiem de sfârşit. Va trebui ca înţelepţii să se ascundă din nou, pentru a păstra intactă Cunoaşterea Sacră, departe de orice murdărie şiorice profanare. Va trebui ca profeţiile să se împlinească, toate ; chiar şi cele mai durereose şi mai triste, atunci când le va veni rândul…

_Vă referiţi la ceea ce a profeţit //Maestrul Celor Trei Lumi ?// am întrebat eu dintr-o dată ; numele acesta nu îmi era necunoscut, îl surprinsesem într-o conversaţie între Lamaşi.

Bătrânul preot se albi brusc la faţă şi mă privi :

_Chiar şi lucrurile care ar fi trebuit să rămână ascunse sunt revelate celor mulţi. Şi acesta este un semn clar că vremea se apropie… Tu ştii că Legea ne interzice să pronunţăm numele Părintelui său, al Şefului nostru ? Cum aş putea eu vorbi despre cel care este Lama Lamaşilor, Maestru între Maeştri ? Dacă este să te întâlneşti cu Lumina în acest ciclu, vei afla ce şoptim noi cu voce joasă în anumite zile… În orice caz, să ştii că grota spre care ne îndreptăm e sfinţită de o prezenţă divină. //Imaginea // adorată acolo este veche, foarte veche…Este a Celui Sfânt, a lui Avalokiteshvara (13), cel Prea Iubit. Statueta este tăiată dintr-o materie ce //nu mai există // în această lume. Pe vremuri, s-au petrecut fapte măreţe aici, în timpurile pe care le numim legendare sau ale încarnaţiilor divine…

Astfel îmi vorbea bătrânul Lama în timp ce mărşăluiam spre grota lui Buddha. Treceam unul în urma celuilalt, prin pădurile superbe de pini şi stejari, în care

orhideele, parcă eterne, cu parfumul lor pătrunzător, se ridicau brusc din penumbra junglei, iar culorile lor pline de viaţă făceau să apară mari pete galbene sau roşii preintre lianele încurcate, în jurul cărora zburau fluturi uriaşi…

Templul, situat într-un colţ sălbatic de natură, se înălţa mai plin de splendoare decât toate templele pe care le văzusem până atunci, armonizându-se perfect cu peisajul, îmbogăţind atmosfera religioasă a locului…Era un templu foarte vechi, construit din pietre enorme, fără ciment între ele, cu un aspect sălbatic şi misterios. Pădurea nesfârşită de pini care-l înconjura făcea ca totul să pară atât de sumbru, iar pe sub copacii aceştia,asemănători unor mari şerpi pietrificaţi, domnea o tăcere adâncă.Stâncăraia dimprejur, acoperită cu licheni, era roşie sau neagră. Toate acestea mă făceau să simt că mă găsesc într-un ţinut primitiv şi măreţ…

La ora apusului de soare, la ora adoraţiilor şi a rugăciunilor de dinaintea terorilor nopţii, mă îndrept încet, împreună cu Lama, spre grota sacră. O dată în plus, vârfurile roşii şi gri ale Templului se auresc brusc în bătaia razelor ce le ating într-o ultimă scânteiere, pe deasupra masei întunecate de arbori ai junglei. Ne îndreptăm încet spre grotă, care presimt că este la fel de neagră şi întunecată, ca şi templul de alături,situat în ţinutul acesta, dispărut parcă pentru totdeauna…

Un luminiş, o pantă uşoară, acoperită cu un covor gros de muşchi şi iată, undeva într-o parte, sub munte,preintre arborii văii întunecate, deasupra fluviului frământat din vale, iată şi intrarea în grotă. O adevărată minune : plăci de aur prinse în peretele de stâncă. Deasupra portalului artificial se găsea o stelă gravată cu nişte semne pe jumătate şterse, care lăsa o impresie stranie : o piatră antică încastrată între plăcile de aur de pe stâncă, ce luceau magnific în ultimele bătăi ale soarelui. Lama nici nu şi-a ridicat capul ; şi-a încetinit doar mersul,apropiindu-se parcă cu un respect şi mai vădit, într-o atitudine meditativă. Eu, neştiind încă despre ce este vorba, privesc cu admiraţie stâncile acoperite cu aur curat, pe care, în afara respectului şi a terorii inspirate de sălaşurile Buddhiştilor şi ale zeilor, nu le păzeşte nimeni.

Am pătruns prin intrarea strâmtă şi întunecată a grotei, care s-a lărgit brusc într-o sală imensă, fantastică, luminată de o mulţime de lampadare preţioase prinse de pereţi; flamuri galbene şi roşii erau agăţate peste tot, după moda tibetană. În capătul sanctuarului natural, pe un tron de lemn roşu, drapat din plin, cu mătăsuri bogat brodate, se găsea statuia lui « Buddha care vorbeşte », obiect de veneraţie pentru întregul Tibet şi pentru China. Bătrânul se prosternă în faţa idolului. Meditând neîncetat, cu faţa imobilă, ca a tuturor asiaticilor, semăna surprinzător de bine cu statuia încremenită din faţa lui. Se roagă cu mâinile împreunate în faţa ochilor…

Mă uit la chipul sfânt şi plin de detaşare gravat în piatră. În colţul acesta pierdut de Asie domneşte misterul, în chip de suveran absolut. Câ de puţin îi cunosc pe aceşti oameni, cât de puţin cunosc eu aceste spirite ! În ciuda tuturor eforturilor mele, am resimţit mereu o ostilitate surdă, încă de când am ajuns aici, care continua

să mă învăluiască, precum o plasă invizibilă.Înţeleg că trebuie să mă topesc, să intru în forma individualităţii galbene, atât de diferită de a mea. Ştiu sigur, simt că lucrurile, oamenii, toate îi sunt ostile « străinului » venit aici din Vest, din ţara Focului şi a Morţii, din ţara barbarilor care au sosit aici cu maşinile lor diavoleşti, să supună şi să domine Pământul Sfânt.Cred că asta se poate citi până chiar şidin expresia stranie a Statuii. Este un Buddha, sau – mai bine zis – un Boddhisattva (14), deoarece poartă costumul regal şi bijuterii magnifice. Mâna, sculptată cu mare fineţe, este îndreptată spre sol, într-un gest de milă şi abandonare, Cel Eliberat oferind parcă astfel lumii pacea supremă a Înţelepciunii…

Interiorizat, alături de mine, Lama se roagă în permanenţă, trăsăturile feţei trădându-i un calm asemănător cu cel al Sfântului, al acestui Boddhisattva strălucitor, plin aur şi turcoaze. Cu gesturi lente, bătrânul aruncă nişte ierburi într-un imens arzător special şi dădu o parte o perdea ce ascunde o oglindă magică aflată deasupra altarului… Fumul greu al ierburilor aromate se ridica uşor şi forma un nor în dreptul suprafeţei strălucitoare a oglinzii…

Apoi se făcu auzit glasul grav al preotului :

_Fiule, destinele oamenilor sunt conduse de către Zei şi demoni. Aceştia însă ascultă de Înţelepţi şi de Sfinţi, astfel pot şti dinainte viitorul popoarelor şi al raselor pământului.Locul acesta este sfinţit de către o prezenţă măreaţă şi dacă zeii îţi sunt favorabili, vei putea vedea în oglindă răspunsurile la întrebările şi angoasele tale. Stăpânul să te aibă în pază !

Am privit spre suprafaţa oglinzii, pe care fumul trasa desene mişcătoare…Atunci s-a întâmplat un lucru extraordinar : umbrele şi desenele au părut că încep să asculte de un impuls secret şi au căpătat o mişcare ritmică. În centrul oglinzii magice se formă un vârtej şi nori, iar mai apoi culori au început să defileze cu viteză : albastru, galben, alb şi auriu. Dar un auriu scânteietor ca focul, covârşitor şi viu…

Apoi, în centrul acestei viziuni stranii, apăru un personaj complet ras pe cap, precum lamaşii tibetani, o figură rafinată, energică şi plină de voinţă. Avea un craniu enorm, proeminent, iar ochii extraordinari şi supraomeneşti îi scânteiau puternic ; erau nişte ochi triumfători, de iluminat, din care se împrăştiau raze… Aerul din peşteră s-a răcit subit. Un vânt nevăzut făcu să tremure flamurile şi draperiile grele de mătase. Se făcea simţită influena ocultă a Zeilor invocaţi.Senzaţia aceasta de frică, de angoasă, de ameţeală îmi este cunoscută.Cei Invizibili se apropie în grabă… Oglinda devine halucinantă ; într-o ceaţă galben-aurie, din care pornesc văpăi, se arată în trecere fiinţe, se conturează umbre, scene ciudate şi viziuni de dincolo. Se pare că oglinda oscilează sub forţa magică impregnată în ea. Reapare craniul din prima viziune şi aceiaşi ochi se fixează asupra mea.În spatele lui se arată un semn înroşit de flăcările care joacă în fundal. Este semnul societăţilor secrete din Asia, care uneşte milioane şi milioane de

galbeni. În sfârşit, am avut primul contact cu una dintre Fiinţele cele mai temute ale ezoterismului asiatic, apărută într-o aureolă de foc şi lumină.

Nu pot să aştern pe hârtie cele ce mi s-au spus atunci; se el mă leagă un jurământ pe care nu-l voi încălca niciodată. Şi apoi, genul acesta de lucruri sunt inexprimabile. Acesta a fost primul meu contact cu Ştiinţa Secretă a Lamaşilor. Am întrezărit atunci soarele care îi ilumineză pe yoghini, pe Înţelepţi şi Buddhaşi, soare personificat de înţeleptul popor chinez prin Dragon şi pe care tibetanii, la rândul lor, l-au numit Avalokiteshvara, Cel Prea Iubit cu Inima plină de compasiune.

Toate acestea s-au întâmplat în seara aceea, în Grota Sacră, cea cu marele său portal din aur curat, în faţa chipului prea venerat al lui "Buddha care vorbeşte". La ieşire am întors capul să mai văd încă o dată locul acela plin de mister. Plăcile de aur luceau slab în lumina albă a lunii şi nu ştiam ce pare a fi mai de neînţeles : intrarea aceea întunecată, care duce spre Oglinda din cupru tibetan sau stelele fără număr de deasupra mea, ce străluceau atât de aproape, pe cerul Orientului…

ÎNCARNAREA ZEULUI

Deasupra mănăstirii de la Ky-rong, aflată în munţii cei albi din Nord, s-a abătut tristeţea… Cântecele lugubre se înălţau acum într-un ritm sfâşietor şi încet. Umze (Stareţul mănăstirii) cel venerat, atotputernicul Lama Me Thon-Tsampo a murit. Marele taumaturg şi terapeut, celebru în tot Tibetul de Apus, unul dintre Buddhaşii vii ai ţinutului interzis, şi-a lepădat veşmântul fizic pentru a se duce spre Lumina Glorioasă…Deasupra mănăstirii de la Ky-rong, aflată în munţii cei albi din Nord, s-a abătut tristeţea…

Împreună cu un grup de călugări, am plecat şi eu să-i aduc un ultim omagiu, în semn de adoraţie, înaintea incinerării. În plus mai trebuie îndeplinit un ritual misterios, în care prezenţa tuturor Lamaşilor era indispensabilă. Defunctul era un Khoubligan, un Buddha încarnat. Mănăstirea căutase fiinţa vie în care spiritul lui Buddha, totdeauna prezent preintre adoratorii săi, urma săse reîncarneze. După cele 49 de zile din lumea intermediară, Bardo Todol (15), raza divină care îl lumina pe Umze, s-a întors din nou pe pământ, deasupra fiinţei pe care destinul a ales-o să devină un Buddha viu, să răspândească în jurul său lumină şi binecuvântări mistice***. O mulţime de lamaşi, aparţinând aproape cu toţii sectei bonetelor roşii (16), au venit, în grabă, să asiste la eveniment. Am pătruns în curtea Templului, unde, sub un baldachin imens, se odihnea trupul lui Lama.Cadavrul a fost îmbălsămat cu mare atenţie, conform ritualurilor lamaiste. Aproape gol, corpul este aşezat în postura de meditaţie. În jurul său, Lamaşii recită rugăciunile magice, într-un murmur pios, monoton, sacadat de bătăile înfundate ale tamburinelor din piele***

umană. Astfel înconjurat de discipolii săi fideli, Umze părea că trăieşte şi meditează conform unor reguli ezoterice la vreun adevăr metafizic, acolo, în mijlocul cercului atent de lamaşi ai mănăstirii. Viaţa şi moartea se confundă cu uşurinţă în ţara aceasta sfântă şi aproape toţi lamaşii au trecut vii de porţile tenebrelor lumii de dincolo.

Între timp, lamaşi astrologi şi vrăjitori au căutat fiinţa vie demnă de următoarea încarnare a razei mistice. Sorţii şi astrele au desemnat în unanimitate un copil de vreo opt ani, dintr-o familie săracă de ţărani din regiune. Într-un colţ al imensei curţi, un grup compact îl înconjoară pe cel ales. Pe chipul său se putea citi cu uşurinţă o groază nedisimulată faţă de noua şi ciudata situaţie în care se găsea. Pentru mine a rămas un mister metamorfoza acestei figuri ingenue şi infantile într-una calmă, maiestuoasă şi supraomenească, pe care a adoptat-o //după// înspăimântătoarea ceremonie.

Gongurile au început deja să răsune, ţimbalele să se facă şi ele auzite, clopotele să dea drumul chemărilor lor ascuţite, iar trompetele din oase umane să urle; ghemuit în colţul său, copilul ales plângea frământat. Este adus de către un grup de lamaşi…

Însă, înainte de orice, se aud cântecele şi invocaţiile adresate Zeilor şi Ydamşilor (17) comunităţii, care l-au ghidat pe Umze şi pe nenumăraţii săi discipoli pe dificila cărare; rugăciuni către Cel Milostiv, pentru a-l face să binevoiască să rămână în mijlocul poporului său, să îl conducă, să îl susţină, să îl ajute. Prezenţa sa misterioasă este o rază de lumină, ce străbate vremurile acestea tulburi pe care le trăim. Imnurile continuă, interminabile. Santalul şi tămâia se ridică în nori groşi peste grupurile înclinate de bonete roşii şi formează o ceaţă groasă, care estompează formele nemişcate ale lamaşilor adânciţi în meditaţie.

Încet, procesiunea înaintează psalmodiind întruna. Întins pe o targă, copilul este ţeapăn şi are o paloare cadaverică. Să fi murit şi el? Ce mister se ascunde oaredincolo de trăsăturile schimonosite ale micului trup? Preoţii se apropie înfăşuraţi în mantalele lor stacojii. Eşarfele roşii care învelesc copilul îmi par năvoade de sânge.

Plini de pioşenie, au desfăcut braţele lui Lama adormit în eterna sa meditaţie. Au aşezat copilul pe genunchii încrucişaţi ai cadavrului, căruia i-au împreunat braţele peste el. Deasupra celor doi, astfel aşezaţi, s-a aşternut o pânză albă şi, dintr-o dată, au amuţit toate instrumentele, într-o tăcere dramatică. Curând, s-a înălţat un cântec. Din mulţimea de lamaşi s-a făcut auzită o voce, care pronunţa cuvintele ritualice. Încetişor, corul a reluat şi el stanţele; apoi, unul câte unul, instrumentele au prins şi ele să se audă în surdină. Sufletul tibetan, religios până la nebunie, mistic până la demenţă, se poate exalta într-un cântec sau într-o invocaţie misterioasă cum este aceasta, plină de vraja ascunsă a cuvintelor şi a ritmurilor.

Totul este sfâşietor şi trist, trist ca un cântec bisericesc impregnat de eterna disperare umană… Dintr-o dată, un strigăt înfiorător a întrerupt incantaţia. Lamaşii s-au precipitat să ridice pânza albă, care acoperea cele două forme imobile. Văd…văd şi eu. Văd cadavrul răsturnat pe spate cu braţele deschise şi alături copilul cu ochii arzând, într-o atitudine de forţă şi de autoritate victorioasă. Copilul înaintează acum spre grupurile agitate şi grăieşte:

_Eu, Lama Me Thon-tsampo,fiul spiritual al lui Lama Khur Tchong Repa! Ascultaţi, ascultaţi…M-am pogorât din imensa Vilhara (18), din fiinţa lui Urgyan; m-am pogorât din cerurile tuchita, încare domneşte Cham-pa, Buddha al iubirii, şi am venit să rămân printre voi…

Copilul-Zeu începu să profetizeze într-o exaltare sălbatică. Aspectul său naiv şi infantil dispăruse cu totul. Din gura sa de copil ţâşnea o energie spirituală deosebită, o experienţă mistică matură şi sigură, vădind o cunoaştere aprofundată a doctrinei. Lamaşii au pus dinaintea copilului bonetele, ceştile de ceai ale fiecăruia şi alte mărunţişuri, amestecând printre acestea lucruri personale ale veneratului Lama defunct. La cererea celui mai bătrân călugăr al mănăstirii, copilul îndreptă direct spre instrumentele sacre, dintre care a ales fără ezitare patru sau cinci. Apoi s-a întors ferm cu ele spre tronul din capătul sălii, zicând:

_Aceasta este boneta mea, aceasta este ceaşca mea de ceai, acesta este sceptrul meu.

Avea o voce hotărâtă şi nici o îndoială nu era posibilă.Rând pe rând, mai întâi lamaşii mănăstirii, apoi cei aflaţi în vizită au trecut să-şi prezinte omagiile noului ghid spiritual al comunităţii, care îi binecuvânta cu gesturi ritualice. Mi-a venit şi mie rândul alături de maestrul meu. Nu voi uita niciodată impresia pe care mi-a lăsat-o chipul acesta de copil,înainte atât de timid şi de pur în naivitatea sa, iar acum atât de cumpătat, de calm şi de impunător, cu privirea aceea impasibilă, părând impregnat de o umbră neştiută, dar redutabilă…

SPRE LHASSA

Caravana se înşira şerpuitoare pe cărarea îngustă, suspendată deasupra abisului clocotitor de dedesubt. Iacii enormi şi masivi, cu coarne mari şi ascuţite, păşesc cu greutate. Fire cenuşii de păr le atârnă în părţi, formând un veşmânt lung şi murdar. Clopotele masive agăţate de coarne scot mereu aceeaşi notă, care răsună melancolic în ceaţa de dimineaţă.

Am părăsit Casa de Rugăciune de la Chumi-Jadsa, întrucât Maestrul meu m-a incitat să plecăm la Lhassa, pentru a găsi învăţători mai puternici, mai înalţi. În

plus, se părea că iniţierea mea a suscitat comentarii vii la Potala şi că autorităţile doreau să-l cunoască personal pe occidental. Pentru a evita întrebările indiscrete ale guvernului britanic, faptele mele fiind //cunoscute // de la sosirea mea în India, mi s-a cerut să călătoresccu un grup de călugări ai mănăstirii, îmbrăcat ca şi ei, soarele şi vântul urmând să-mi schimbe culoarea pielii.Într-o situaţie ca aceasta, Stareţul de la Chumi-Jadsa îşi risca viaţa, căci, dacă se dovedea că sunt un trimis al unei puteri străine, încercarea sa de a mă introduce în oraşul interzis ar fi fost pedepsită cu moartea. Cunoşteam deja prea multe despre politica reticentă şi despre doctrina lamaismului, însă recomandarea formală a lui Umze a învins toate ezitările Sfintei Adunări. Pentru a-mi continua iniţierea, se dorea o supraveghere mai atentă a persoanei mele, laolaltă cu posibilitatea de a fi repede pedepsit în cazul unei trădări. Maestrul m-a avertizat clar cu privire la soarta mea. Un tânăr Lama care a eşuat în studiile sale are posibilitatea de a deveni un Lama-vrăjitor în vreun sat tibetan sau chinez. În ceea ce mă priveşte, ştiu sigur că voi fi un caz deosebit. Eu nu pot da înapoi din drumul ce duce spre cunoaştera ezoterismului lamaist.Cunosc puterea anumitor plante, a unor frunze şi veninuri, pe care lamaşii le manipulează cu o abilitate plină de pericole ; în Tibet există multe boli ciudate, dar la Lhassa sunt mulţi lamaşi-medici foarte buni, pe care nu-i voi putea concura niciodată.

Am depăşit, în sfârşit, munţii albi care apără ţara călugărilor. Am avut parte numai de prăpăstii, de trecători strâmte printre pereţi înalţi şi de poteci înguste, agăţate deasupra unor genuni de neînchipuit. Am traversat platouri înalte şi am umblat pe drumul cel mai frecventat, dinspre Gyang-tse şi Chushul, pe care, parcurgându-l în etape scurte, am ajuns în sfârşit la Oraşul Sfânt. În timpul călătoriei nu a avut loc nici un incident notabil ; călugării m-au ajutat să trec cu uşurinţă prin locurile periculoase.Brahmaputra am traversat-o pe un bac rustic şi grosolan, în formă rectangulară, şi am sosit la Chushul, unde, graţie calităţii noastre de lamaşi, am putut beneficia de cele mai bune locuri din han.

De când am intrat în Tibet, se părea că sunt ignorat pur şi simplu. Pe drum, ne-am oprit pe la mănăstiri, unde, alături de ceilalţi lamaşi, mi-am preyentat şi eu omagiile stareţilor şi divinităţilor protectoare locale. Ştiam însă că sunt supravegheat cu atenţie, că în spatele meu stă un călugăr vigilent, gata să noteze orice slăbiciune sau gest suspect.

Mie îmi era cu totul indiferent; încetul cu încetul, mă transformasem într-un asiatic. Am început să trăiesc, să gândesc, să meditez ca un călugăr tibetan.Le-am adoptat obiceiurile, simt aceleaşi emoţii religioase pe care le simt şi ei, împărtăşesc şi eu febra misterioasă a incognoscibilului şi frica sacră de zei, pe care îi percep din ce în ce mai reali în jurul meu. Cunosc şi am asistat la ritualuri prin care se poate porunci geniilor apelor, munţilor sau zeilor pădurii să se liniştească sau să se dezlănţuie. Sufăr şi eu de insatisfacţia activităţilor sterile de aici, de jos. În privinţa aceasta am devenit la fel de impasibil ca acei înţelepţi asiatici care ştiu exact cât

valorează fiecare lucru în parte, clasându-le o dată pentru totdeauna şi privindu-le pe toate mereu la justa lor valoare…

Parcurgem valea sfântă a Râului de Mijloc, Kyi-Chu. Malurile se apropie, îngustând drumul pietros, apoi se depărtează până la ultimele contraforturi care domină Lhassa. Pe partea stângă am lăsat în spate mănăstirea Drepong, cea mai populată mănăstire din lume, cu oraşul său propriu, cu armata sa şi cu cei vreo 12 000 de călugări. Ne apropiem de oraşul sfânt şi începem să murmurăm rugăciuni, căci aici toate sunt sfinte: pământul, apa, aerul, pietrele. Deşi nu o puteam încă vedea, cetatea respira în jurul nostru. Respira prin basoreliefurile sculptate în stâncă, în faţa cărora trecătorii lăsau ofrande şi stofe colorate, respira prin imensele Mani gravate în stânca roşiatică. Mai respira prin steagurile înalte şi prin lungile pânze galbene şi roşii, ce fâlfâiau în bătaia vântului de seară, care mătura imensul platou al Asiei Centrale. Totul cânta prezenţa sacră a sfinţilor şi zeilor care locuiesc acolo, în spatele munţilor violeţi, în marele oraş al Asiei, venerat mai mult decât oricare dintre toate celelalte cetăţi şi sanctuare din lume…

Apoi, din ceaţa arzătoare de lumină din depărtare,se ivi brusc o scânteie chiar din mijlocul unei imensităţi cenuşii; era cupola aurită de la Potala, reşedinţa prea sfântă a lui Dalai Lama. Acolo locuieşte reprezentantul spiritual al celei mai înalte doctrine şi al celui mai puternic ezoterism pe care îl cunosc, acela care, trăind între aceste ziduri, posedă nişte puteri înspăimântătoare, dintre care câteva am văzut şi eu. Şi ştiu că mai există şi alte secrete, alte fenomene oculte şi mai de temut care nu sunt dezvăluite decât lamaşilor bătrâni, aflaţi în pragul morţii.

Lhassa! Cetatea mănăstirilor, oraşul rugăciunilor, sălaşul pământean al zeilor, reşedinţa buddhaşilor încarnaţi! Cei care locuiesc acolo sunt nişte eliberaţi, nişte Arrahat-i. Ei au atins tot ce se poate atinge omeneşte de către oameni şi au căpătat o cunoaştere supraomenească a legilor naturii, moştenită de la rase şi continente demult dispărute.Ştiinţa aceasta le-a fost revelată de către fiinţe care nu aparţin acestei lumi, iar deasupra acestor taine planează cel mai profund mister, păstrat cu mare grijă, în cele mai secrete arhive.

Toate acestea le percep pe fondul unei profunde emoţii religioase. Procedez şi eu la fel ca şi ceilalţi tovarăşi de călătorie, înclinându-mă în faţa acestei prime viziuni a Sfintei Cetăţi, într-un gest de adoraţie şi de profund respect. Pentru mine, primul scop al acestei călătorii a fost atins: am reuşit să ajung acolo unde locuiesc Înţelepţii Pământului, Aceia care au pătruns misterul vieţii şi al morţii.

ORACOLUL SFÂNT DE LA LHASSA

La Lhassa locuiesc la mănăstirea Ramot’che din nordul oraşului, nu departe de Potala. Aici se studiază Ştiinţa Ocultă şi ritualurile magice. Continui astfel studiul tenebros sub îndrumarea unui prieten al vechiului meu Maestru de la Chumi-Jadsa, o personalitate foarte înaltă a ierarhiei lamaiste.

Aici este cu totul o altă viaţă, cu preocupări intelectuale cu totul diferite. Asta m-a şi surprins de la bun început. Dacă la Chumi-Jadsa învăţam partea mistică a lamaismului, aici învăţ partea magică şi Ştiinţa Sacră. Nu se mai pune problema adorării unor Boddhisattvaşi, a Nirvanei (20) sau a păcii mistice. Acum se discută despre forţele elementare ale naturii. Noii mei maeştri îmi vorbesc despre puterea zeilor, transferată în serviciul fiinţelor. Învăţ mijloacele de a domina zeii, de a le porunci şi de a-i învinge. Acum particip şi la ceremonii magice, la care înainte nu aveam acces. În Orient, forţele naturii sunt împărţite clar pe categorii, ceea ce-mi permite să le clasez, să le recunosc şi să le studiez.

De asemenea, mă obişnuiesc şi cu obiectele magice speciale. Trăiesc cu senzaţia că în ritualuri se regăsesc epoci de mult apuse. Obiectele şi simbolurile au sensuri pierdute de multă vreme pentru cei mulţi, dar care – în acest cadru – prin acumularea lentă a semnificaţiilor lor la nivel psihic, au devenit extrem de puternice. Aşs este şi ceea ce numeşte Dordje, fulgerul divin, un fel de cilindru, care se termină cu cinci vârfuri încolăcite, formând o flacără. Mai este Pourbou, pumnalul triunghiular sacru, care se utilizează în cadrul unor ceremonii ciudate de trecere în alte stări de conştiinţă. De asemenea, mai are rolul unei arme de apărare împotriva forţelor duşmănoase, împotriva demonilor şi a larvelor umane. Un alt obiect magic este Theu Treng, o bonetă decorară cu fragmente de vertebre de şarpe, un misterios însemn al puterilor magice, a cărei folosire se pierde în zorii tradiţiei sacre…

Mănăstirea regală este imensă. Templul este o capodoperă a sculpturii antice.Aici, de-a lungul vremii, s-au desfăşurat ceremonii sacre, doar este prima şcoală a Asiei. Occidentalul care se îndoieşte de puterea magiei nu are decât să facă un sejur la mănăstirea Ramot’che şi să asiste la nişte invocări şi la alte scene de coşmar. Aici forţele naturii şi ale omului sunt disecate şi analizate cu o asemenea minuţiozitate, încât cercetările psihologice occidentale pălesc în faţa rezultatelor obţinute de către magicienii tibetani. Aici nu am văzut mişcându-se mese, ci blocuri imense de piatră neagră, de stâncă aspră, primitivă, care se învârteau încet în nişte alveole ciudate, afumate de untul sacru ars în lămpaşe. Am văzut mase enorme oscilând în ritmul incantaţiilor magice. Acolo domneşte o atmosferă halucinantă, năucitoare, care îi înfierbântă şi îi emoţionează pe cei care se apropie de aceşti deţinători ai secretelor Naturii. Forţele oculte existente în corp sunt studiate şi cultivate personal, în chinuri groaznice; este şcoala fachirilor şi a făcătorilor de minuni, a acelor care domină populaţii întregi cu puterea lor. Am văzut la mănăstirea Ramot’che nişte lucruri extrem de ciudate… Am asistat la fenomene pe care nici cel mai sceptic savant nu le-ar putea explica… Am participat la nişte ceremonii care au avut loc în temple întunecate, care au fost adevărate seri de coşmar, petrecute în zgomote de damarus din piele de om şi cimbale, care m-au făcut să tremur de groază. Am văzut morţi îmbrăcaţi în robe cenuşii, livizi la faţă,

ridicându-se în picioare şi ascultând ordinele lamaşilor atotputernici,clătinându-se lent pe deasupra altarelor, printre nori groşi de fumuri exotice şi flori galbene şi roşii. Preoţii tibetani au puterea de a // reţine // sufletele morţilor pe pământ… Am văzut sceptre sacre, învârtite de lamaşi pe deasupra capetelor, din care ţâşneau flăcări ce luminau şi aureolau idolii antici. Şi mai erau multe alte lucruri înspăimântătoare chiar şi pentru cei mai curajoşi, ce făceau din studenţii tineri ai Înaltei Ştiinţe nişte bătrâni…

Am fost şi la Marele Oracol din Lhassa. Aşa hotărâse Sfânta Adunare de la Potala, a cărei supraveghere invizibilă nu a încetat o singură clipă. Acest Lama are darul clarviziunii şi al profeţiei. Se pare că Dalai Lama a recurs deseori la serviciile sale pentru a lua unele hotărâri importante. Acesta locuieşte la mănăstirea Garma-Khia, în partea de est a Oraşului Sfânt.

Când am ajuns, împreună cu ghidul meu, la înaltul Lama, ne aştepta el însuşi la el în cameră. Aşezat pe un tron din lac negru, încrustat cu sidef chinezesc, lucrat cu mare fineţe, Oracolul era îmbrăcat în costumul său de ceremonie, din mătase galbenă, brodat cu fire groase de aur şi bătut cu pietre preţioase. Pe cap purta o cască de o formă ciudată…

Am avut, o dată în plus, ocazia de a aprecia rafinata politeţe orientală. Mi-a oferit ceai şi “eşarfa bucuriei “; s-a interesat de sănătatea mea, de studiile şi călătoriile mele. Am surprins la acest preot abilitatea deosebită cu care citea în sufletul meu şi putea ghici motivaţiile ascunse ale actelor mele. Graţie înaltei funcţii pe care o ocupă la Lhassa, a văzut şi a urzit la viaţa lui mai multe intrigi decât mulţi dintre generalii şi monarhii Asiei… Priveam cu curiozitate chipul ridat şi zâmbitor, după care se ascundeau atâtea mistere. Autoritatea acestui Lama este incotestabilă pentru mai bine de trei sute de milioane de oameni.

Jos, trompetele monstruoase şi-au lansat chemarea către discipoli şi lamaşi, pentru ceremonia care urma să aibă loc în curând. Fuseserăm instalaţi într-un colţ întunecos al templului, de unde vedeam perfect tronul masiv din mijlocul sălii imense. Sculpturile şi mătăsurile erau iluminate de mulţimea de lampadare tremurătoare ale sanctuarului. Instrumentiştii şi corul au început să intoneze cântece îm ritmul loviturilor violente şi sacadate de gong. Apoi, din umbra altarului, aşa cum apare un zeu, se arătă oracolul. Încotoşmănat în mătăsuri grele şi fastuoase, bătrânelul îmi apăru şi mai fragil, şi mai slab decât l-am văzut sus, în camera lui.În mâini ţinea atârnate nişte plăci imense de lac, în roşu cu incantaţii, pe care le legăna în cadenţă.

Gongurile şi-au dublat tunetul, iar crescendoul corului de călugări a ajuns la apogeu. Oracolul sta nemişcat pe tron… Iată că începe să tremure. Din ochii închişi îi curg lacrimi pe obrajii pergamentoşi, iar convulsiile îl scutură în ritmul accelerat al cântecelor ritualice. Un lama, cu chipul ascuns după un voal de mătase neagră, murmura nişte dzoung (21) puternice… Apoi, dintr-o dată gongurile explodează

asurzitor, trompetele urlară la maxim, însoţite de strigătele lamaşilor. Aruncat la pământ, Oracolul se încovoie urlând. Doi servitori se repeziră să-l sprijine în timpul în care Zeul îşi lua robul în posesie.

Calmul este restabilit încetul cu încetul; ajutat de cei doi călugări, Oracolul se ridică tremurând şi se prăbuşi pe tron. Lucru ciudat şi inexplicabil prin nici o iluzie, căpătă încet aceeaşi atitudine schimonosită, cu degetele crispate şi trupul încovoiat, pe care o regăsesc şi în reprezentarea zeului, brodată pe un steag imens, situat în spatele altarului. Chipul său a luat expresia unui zeu triumfător. Maxilarul inferior al preotului se deschide şi se închide cu încetineală, caşi cum // ceva // încerca în zadar să se exteriorizeze; lacrimi de sânge i se prelingeau pe chipul slăbit, cufundat în penumbra templului, de unde părea să strălucească fosforescent, într-un mod supranatural…

Oracolul începu să vorbească: mai întâi s-au auzit nişte cuvinte fără şir, ieşite cu greutate din pieptul sufocat, ca şi când Zeul s-ar fi îngrijorat din cauza imperfecţiunii formei pe care o îmbrăcase, întrucât are ordine precise de transmis şi nu suportă nici o întârziere sau vreo neglijenţă în executarea lor. Lamaşii s-au apropiat şi aşteaptă încordaţi cuvintele divine, care devin din ce în ce mai inteligibile, rostite în tibetana veche, amestecată cu mongola. Apoi, Oracolul vorbi în frânturi de fraze, într-un stil lapidar, cu un glas surd şi gâfâit. Sunt impresionat de forţa misterioasă care încearcă să se exteriorizeze prin trupul acesta plăpând, cu preţul unor suferinţe cumplite. Marea adunare a lamaşilor este mută; toată lumea ascultă cu atenţie cuvintele zeului încarnat:

_…Văd… văd… popoare întregi, popoare întregi înarmate, care pornesc să reverse focul peste pământ… şi marea se înroşeşte de atâta sânge… văd nenorocirile pe care le aduce putreziciunea asta: boala, foametea şi moartea… Iar demonii cei mari ai celui de-al şaptelea infern s-au dezlănţuit… sunt grăbiţi să ajungă în locurile în care domneşte putreziciunea şi aduc cu ei foamete şi mai mare, nenorociri şi mai multe… Popoarele strigă după dreptate şi mor…şi apoi iarăşi sânge şi naţiunile au dispărut… pământul se cutremură şi oceanele se mişcă… Domnia lui Gehgs, a marelui duşman, a început în întuneric şi foc. Pământul este împânzit de doud-pos, fantomele morţilor care nu au terminat de trăit şi care încă mai bântuiesc prin lume, însoţite în nopţile cu lună plină şi de Sindja-şi (22)…

„Iar tu, cu ce gând ai venit printre noi, omule iubitor de rugăciune, iubitor al Eternei Înţelepciuni? Vii din ţinutul sângelui şi al Morţii, de care încă mai eşti impregnat… Deja ai primit Mica Iniţiere în ţara de sud. Trudeşte, poţi lucra fără teamă, căci inima ţi-e curată şi Prea Milostivul (23) este cu tine… puţină răbdare şi vei putea vedea Lumina de pe Pământ… mai aşteaptă o lună, două, trei… vei fi chemat… Nu uita chipul pe care l-ai văzut, e o taină mare”.

Şi, din nou, Oracolul a profetizat marile ore ale destinului umanităţii. Lamaşii scribi se grăbesc să transcrie premoniţiile Vizionarului, căci la Lhassa

cuvintele Oracolelor care au ghidat poporul sfânt încă de la îndepărtatele sale origini sunt păstrate în biblioteci din vremuri străvechi…

LHASSA-ORAŞUL INTERZIS

Sosirea mea la Lhassa a provocat vii comentarii la Potala…În ciuda bunăvoinţei mele, a oracolelor şi a sorţilor favorabili, asupra mea tot mai planează unele suspiciuni: mă simt un străi, iar în ochii tibetanilor pot apărea ca o curiozitate, dar la fel de bine şi un spion englez. Din cauza aceasta, ei intenţionează să mă sondeze în întregime să ştie cine sunt, ce gândesc, ce vreau. Aşa se face că zi şi noapte sunt supravegheat cu discreţie de către umbre nevăzute. Poliţia lamaşilor mi-a făcut impresia de a fi cea mai bună poliţie din lume.

Locuiesc în continuare la mănăstirea Magiei, unde îmi sunt dezvăluite secrete terifiante ale ştiinţei lamaiste. Conform Tradiţiei, am cerut şi mi s-a dat Mica Iniţiere, care se acordă oricărui asiatic, chiar şi laic, dacă o solicită.Acum este cu totul altceva. Cum nu sunt nici surd şi nici orb şi cunosc limba tibetană la perfecţie, am prins din zbor unele remarci, semne şi chiar conversaţii întregi cam ciudate. Ştiu că doctrina politică a Tibetului este intim legată de doctrina religioasă şi că între unele secrete politice şi metafizice există cu siguranţă o legătură ocultă, ceea ce face ca, în cazul meu, marile dezvăluiri să întârzie. Considerând că sunt pregătit, am cerut Marea Iniţiere. Mi s-a răspuns că în curând voi fi supus la mari încercări, aşa că trebuie să aştept cu răbdare…

Aşteaptă! Am învăţat cuvântul acesta de când am pus piciorul în Asia şi mă înarmez cu răbdare, căci aşa toate trec, inclusiv curiozitatea autorităţilor tibetane. Aşa că am rămas la Lhassa şi cele câteva ore care îmi mai rămân la dispoziţie, după ce îmi fac exerciţiile zilnice, le folosesc pentru a mai pătrunde puţin în intimitatea acestui popor, pe care îl iubesc atât de mult.

În Oraşul sfânt am făcut cunoştinţă cu câteva persoane notabile, multă lume fiind atrasă de dubla mea calitate: aceea de lama şi de străin.Când au aflat că mai ies să mă plimb prin bazarurile din centrul oraşului, au apărut şi primele invitaţii solemne, într-un mod deosebit de rafinat. În chip de ambasador, fiul cel mare îmi aduce „eşarfa bucuriei”, acea Ka-tags de mătase subţire albă, care în Tibet însoţeşte orice manifestare de politeţe, orice invitaţie. Mie îmi era dăruită căci, nu-i aşa?, „sunt tulburat din meditaţiile mele, sunt deranjat de la strădania mea spirituală, iar prezenţa mea este maipotrivită în altă parte decât printre cei foarte netrebnici ca ei, care îndrăznesc să-mi ceară să petrecem o seară împreună şi să le binecuvântez acoperişul şi turmele”. Ştiu prea bine că aceasta este politeţea orientală, dar cum să refuzi o asemenea invitaţie?

Încep să mă îndrept încet spre oraş înainte de căderea nopţii, pe un drum mărginit de flori, care trece pe lângă parcuri mari, tăcute şi goale, pe care soarele ce sta să apună le făcea şi maai triste şi mai abandonate… Curând trec şi de cartierele

mărginaşe, iar oamenii încep să se apropie de lama de la mănăstirea Ramot'che, cel mai redutabil de prin împrejurimi, prin putera sa ocultă. Femei, copii, cerşetori, cu toţii mă imploră să le dau câte un leac, câte o amuletă. Le împart bucăţi mici de stofă, care au atins nişte relicve sfinte, pe care le pregătim la mănăstire special pentru asemenea ocazii. Imediat, în jurul meu se formă o mulţime de oameni, care mă trag de limbă sau mă ating cu mâna în spatele urechii, semnul celei mai profunde politeţi tibetane.

Ajung la bazar şi vine rândul negustorilor, care întrebau dacă piosul şi venerabilul lama de la mănăstirea Ramot'che nu are nevoie de ceva. Sunt chinezi care fac mult comerţ prin părţile acestea şi felul în care se grăbeau să mă salute mă distra de fiecare dată şi îmi aducea invariabil aminte de Occident – probabil printr-o curioasă asociaţie de idei. Şi totuşi, ţipetele, strigătele, certurile şi agitaţia lor sunt imaginea fidelă a bătrânei Europe.

Curând, la un colţ de stradă, fiul unei familii de prieteni apăru în întâmpinarea mea. Sărutând capătul mânecii robei mele galbene, îmi ură bun venit şi se interesă îndelung despre starea sănătăţii mele, într-un limbaj înflorat, puţin bătrânesc şi învechit, plin de formule de politeţe care nu se mai sfârşeau, dar care îmi plăceau prin blândeţea şi rafinamentul lor.

Casa din cărămidă pictată în roşu era în plină agitaţie, pusă la curent despre sosirea mea. Îmi zăresc prietenii, care mă salută din depărtare în gura mare, din pragul uşii albe,de care atârnă o mulţime de panglici multicolore… Mă aşteaptă cu toţii, aşezaţi în ordine: tatăl, un bătrânel mongol cu faţa ridată şi cu ochi care îi dispăreau sub cutele numeroase ale pleoapelor, fiica lui împreună cu soţul său, amândoi imbrăcaţi în mantii lungi, din depărtare părând o singură persoană. Urma fiul cel mai mare , care obţinuse nişte grade universitare la Şcoala de Mandarini din China, lucru de care era foarte mândru; apoi, un alt fiu, lama într-o mănăstire din est, care se ruga şi medita tăcut în aparenţă, cu ochii pierduţi într-o visare eternă.

Am fost poftit în sala cea mare de oaspeţi, asemănătoare oarecum saloanelor de recepţii din castelele noastre feudale.Locul de onoare, rezervat mie, era marcat de covoare brodate şi perne. Au fost aduse lămpi cu ulei, din metal, şi, după rugăciunea solemnă către zeii protectori, începu masa.

Profund religios fiind, eu nu mănânc nici un fel de carne, drept pentru care mâncarea pentru mine era special pregătită, conform uzanţelor (24). „Tsampa" (25) diluată în ceai, orez fiert asezonat cu unt şi zahăr, ca mâncăruri de bază. Câteodată, la ocazii deosebite, când sosesc caravane din îndepărtata Chină, se servesc şi mâncăruri chinezeşti, foarte scumpe. Festinurile acestea oferă prilejul unor discuţii fără sfârşit.Lamaşi bătrâni, credincioşi şi curioşi, vin rând pe rând să ia parte la conversaţiile noastre pe teme teologice. Poporul tibetan este esenţialmente religios; în tot ceea ce face, în obiceiuri, moravuri, limbaj, spiritul îşi lasă amprenta. Zeii tibetani sunt cunoscuţi şi temuţi. Ei participă la viaţa socială în toate formele ei.

Viaţa pastorală (comerţul fiind practicat în cea mai mare parte de chinezi) a ajutat să se dezvolte în tibetani visul şi misticismul. Este un popor de călugări, asceţi, de preoţi şi de poeţi prolifici, care cântă la nesfârşit zeii şi eroul Gezar (26)…

Cât de plăcută poate fi amintirea acestor seri de la Lhassa, petrecute alături de prietenii mei tibetani, când se cântau imnuri religioase sau se recitau poezii melancolice, al căror subiect este mereu acelaşi: frumuseţea vieţii ascetice şi religioase şi marea disperare a fiinţelor ignorante, care trudesc în infernul renaşterilor, în deruta vieţilor terestre pline de amărăciune şi suferinţă…

MAESTRUL FULGERULUI

Maestrul meu mă provocă să facem o vizită unui lama prieten de-al său, ce locuia într-un mic ermitaj din împrejurimile mănăstirii Sera. Cunoştea formulele magice cu care se stăpânesc elementele, iar eu trebuia să stau o vreme pe lângă el, pentru a le învăţa. Conform uzanţelor între lamaşi, Tatăl meu spiritual îmi dădu câteva obiecte de valoare pentru a le oferi prietenului său, care era un Lama „Păstrător al doctrinei" (bstan-srun-pa). Este un obicei străvechi, care consta în a face cadou nişte stofe sau pietre preţioase acelui lama care trebuie să instruiască un discipol într-o anumită doctrină.M-am înarmat cu o stofă fină de Lhassa –oraş renumit pentru calitatea stofelor sale. Am mai luat câteva mici lingouri de aur, nişte bijuterii şi nişte mătănii a câte 108 vertebre, plus unele texte sacre, pe care Tatăl meu spiritual i le trimitea prin intermediul meu, şi care trebuiau să mă acrediteze pe lângă el.

Se întâmpla într-o primăvară, când natura are un farmec incomparabil. Munţii care se ridică la nord de Lhassa împiedică vânturile reci de stepă să sufle direct. O poiană imensă de flori împrejmuieşte marele oraş spiritual al Asiei. Ţăranii, care cântau mereu câte ceva în surdină, lucrau pământul roşu, în vreme ce yaci enormi păşeau încet sub cutiile grele şi saci. Din sens invers soseau în şiruri grăbite nenumăraţi călugări şi pelerini, care se îndreptau spre Oraşul Sfânt cu chipurile radiind de lumină, murmurând rugăciuni către divinităţile locale şi ale munţilor pe care îi traversau. Din când în când, câte un grup mic de soldaţi galopa rapid, escortând câte un funcţionar trimis să supravegheze cine ştie ce posturi de frontieră sau către nişte mănăstiri, pentru a le inspecta. Totul respira acea atmosferă tibetană, atât de deosebită, al cărei farmec i-a impresionat totdeauna pe cei care au cunoscut-o. Nişte negustori numărau cu atenţie nişte monede mici de argint, înşirate pe o sfoară grosolană, ca un colier popular. Mai departe, un fanatic religios, venit din cine ştie ce colţ pierdut al Mongoliei sau de pe platourile înalte din Est, venea în pelerinaj într-un mod foarte ciudat, izvorât dintr-o pornire crudă şi primitivă. Se lungea pe burtă în praful drumului, murmurând un dzong, apoi se ridica şi înainta o distanţă egală cu lungimea corpului său şi tot aşa, repeta penibilul exerciţiu la nesfârşit. Grupuri întregi de pelerini călătoresc astfel ani în şir pentru a

traversa continentul asiatic până la Lhassa. Oamenii aceştia sunt de nerecunoscut: acoperiţi cu praf gălbui din cap până în picioare, cu sânge lipit pe faţă, au ochii umflaţi de frig şi de soare, de nisipul deşerturilor, de privaţiuni, iar mâinile tumefiate le sunt răni vii. Sunt adevăraţi penitenţi trudind astfel în sfântul lor pelerinaj.În schimb,o viaţă interioară extraordinară le transfigurează chipurile.Împinşi de o dorinţă ce îi mistuie de ani mulţi de zile, ei pornesc să traverseze Asia prin deşerturi,arşiţe şi alte pericole spre centrul mistic care îi cheamă, la care ajung de cele mai muilte ori pentru a muri acolo de bucurie şi de epuizare. Este şi aceste unul dintre misterele sufletului oriental, de care mă simt legat şi apropiat, dar pelerinajele acestea îmi par foarte depărtate şi de neînţeles pentru fiinţa mea…

Onorabilul Lama „Păstrător-al-doctrinei" locuieşte pe o colină înaltă, unul dintre primele avanposturi ale lanţului muntos acoperit de zăpezi, care mărgineşte platoul tibetan la Nord. Renumele şi marea influenţă a acestui vrăjitor îl fac foarte temut în zonă. Este un fost lama al mănăstirii de la Ramot'che, care a ratat cu siguranţă examenele pentru gradele înalte şi s-a mulţumit să practice magia, pentru a face atât cel mai mare rău, cât şi cel mai mare bine. În Tibet este la fel de normal să ceri unui lama să producă ploaie sau grindină, precum este în Europa să citeşti timpul probabil din ziare. Iar din câte am văzut şi ştiu, sunt absolut convins că nereuşitele acestor acţiuni nu sunt vina lamaşilor. În Occident s-a uitat că o credinţă, oricare ar fi ea, trebuie să aibă un cât de mic suport real, pentru a nu dispărea imediat, iar dacă tibetanul este un mistic, atunci –în egală măsură – este şi un realist. Este în stare să dea bani unui lama să aducă ploaia sau grindina pe culturile vecinului său pentru a i le distruge. Dar dacă a dat greş, puterea vrăjitorului este contestată de urgenţă şi nu are altceva de făcut decât să dispară rapid din regiune. Credinţa aceasta în eficacitatea anumitor formule magice în controlul fenomenelor naturii este absolută în Tibet şi chiar lamaşi dintre cei mai bine poziţionaţi în ierarhia lamaistă mi-au confirmat realitatea acestor fapte. De altfel la acest vrăjitor mă duceam tocmai pentru a-mi forma o idee despre adevărata putere a acestor oameni.

Lama mă primi într-o căsuţă de pământ, situată în vârful colinei. I-am oferit cadourile, scrisorile de prezentare şi i-am cerut să aibă bunăvoinţa de a mă învăţa invocaţiile necesare dominării elementelor naturii şi forţelor oculte.

_"Fratele meu de la Lhassa m-a ajutat mult, suntem foarte apropiaţi şi nu văd nici un motiv să nu te învăţ formulele atotputernice. Du-te să te aranjezi în mica peşteră din dreapta cărării şi aşteaptă-mă acolo. Vin şi eu într-o clipă".

M-am dus pe celălalt versant al colinei, la peştera „Lumina Lunii", care domina valea în care păşteau câteva turme, supravegheate de un tânăr tibetan. În peşteră am găsit un pat făcut din piei de oaie şi nişte pături grosolane, iar alături

căni şi castronaşe pentru mâncare, precum şi nişte „cutii” pentru cărţi, săpate direct ţâîn stâncă…

Nu după mult timp a sosit şi Lama; m-a condus acasă la el, unde am fost serviţi cu tsampa de către soţia lui, instruită şi ea în cunoaşterea ocultă şi care îl ajuta la operaţiile magice.

Încep să învăţ formulele de invocare. După nişte reguli precise, se trasează pe pământ nişte cercuri magice, care înconjoară reprezentările zonelor care urmează a fi inundate, distruse sau protejate. Trebuie invocaţi zeii protectori, care se supun chemărilor formulate conform unui ceremonial foarte precis şi riguros. Din faţa cercurilor magice, în care s-au depus ofrande, li se comandă zeilor sclavi ceea ce au de făcut. În acest caz, puterea magică a evocatorului este, în mod evident, indiscutabilă. În funcţie de forţa şi de cunoştinţele sale, el va subjuga mai mult sau mai puţin zeii şi îşi va putea onora angajamentele mai bine sau mai rău.

Eu // am văzut //. Confirm aici viziunile şi rezultatele extraordinare pe care le-am obţinut în urma antrenamentului ocult, pe care l-am urmat clipă de clipă, cu o groază tot mai mare.

Seara,în faţa cercurilor magice cu desene complexe şi multicolore, am văzut apărând la porunca imperioasă a lui Lama umbre care prindeau formă şi contur. Am văzut apărând în faţa ofrandelor zei eterni care se contorsionau şi larve ce răsăreau din umbrele capricioase ale vălătucilor de fum. Am auzit ordinele lui Lama şi am fost martorul unor înspăimântătoare conversaţii între om şi zeii supuşi acestuia. Şi iată că, urmând instrucţiunile precise ale acestui Lama „Păstrător-al-doctrinei”, umbrele din cameră au fost brăzdate de scântei gălbui, ce au luminat scurt vârtejurile ameţitoare de fum. În momentul acela, conform spuselor lui Lama, urma să se dezlănţuie o furtună înspăimântătoare. Era vorba despre o pedeapsă aspră, ce viza câţiva păstori din văile învecinate, care îşi bătuseră joc de el.

Am ieşit afară ca să mă conving de materialitatea fenomenelor despre care vorbea şi să văd isprăvile zeilor protectori. În noaptea grea, cerul era străfulgerat de luciri scurte. Un vânt tăios făcea pământul să freamăte şi văile să geamă într-un mod ciudat. Trăznetul a bubuit asurzitor şi mi s-a părut că lumina supranaturală care înconjura casa vrăjitorului se prelingea până departe, spre văile întunecoase dintre munţi…

Părea că sub dominaţia vrăjitorului, care murmura incantaţii în liniştea nopţii, zeii apărători împrumută formele norilor aureolaţi de lumina crudă a Lunii. Viziunea era fantastică. Vântul se transformă în vijelie şi am intrat înapoi înăuntru. În jurul cercului cu ofrande erau aşezate mirodenii, esenţr şi ierburi. Un vârtej de fum negru umplea încăperea şi din când în când, prin cameră, din pereţii de pământ, din mobile, se auzeau pocnete seci. Nemişcat, cu capul acoperit de o pânză roşie, Lama se ruga. Cu ochii ficşi, soţia sa arunca automat balsamuri mirositoare în arzătoarele sfinte. În cameră domnea un frig glacial şi pe piele simţeam

furnicături care îmi aminteau de înfiorătoarele invocări de la templul din Ramot'che.

Ulterior, am mai văzut şi alte fenomene de genul acestora, despre a căror realitate nu am nici cea mai mică îndoială. În ţara aceasta plină de mistere, am văzut lamaşi dezlănţuind forţele naturii, ordonând zeilor să abată acolo unde doresc ei zăpezi şi grindină. Înfricoşaţi, ţăranii veneau să implore lamaşii atotputernici să la cruţe pământurile şi recoltele, se rugau şi aduceau ofrande, pentru ca demonii – servitori orbi ai vrăjitorilor – să treacă mai departe, fără să se oprească deasupra culturilor şi turmelor lor…

MISTERELE MORŢII

Revenind la Ramot'che, mi se dezvălui una dintre cele mai măreţe şi înfricoşătoare taine: misterul stărilor de dincolo de moarte şi ale căutării Loka-urilor pentru reincarnare (27).

În anumite perioade, căci învăţătura lamaistă urmează legi astrologice foarte precise, ne întoarcem la templul încercărilor. Cu capetele acoperite de câte un fald al robelor noastre, ne adunăm în jurul Maestrului, printre cupele de cenuşă în care au ars în ajun ierburi sacre, printre instrumentele magice care se folosesc în decursul terifiantelor ceremonii de invocare a morţilor. În tenebrele capelei, Lama ne explică evoluţia lentă şi inexorabilă a disoluţiei fiinţelor umane. Cheia ezoterismului misterelor de dincolo de moarte este înspăimântătoare şi laicilor nu le este relevată decât într-un număr foarte restrâns. În schimb, toţi lamaşii cunosc aceste mistere, căci unul dintre cele mai importante roluri ale lor este acela de a-i ajuta pe muribunzi şi de a conduce ceremoniile funerare.

În Tibet este un lucru obişnuit să vezi la treabă un lama Pooh – cel care conduce ceremoniile funebre. În liniştea casei mortuare, el se aşază la căpătâiul muribundului şi, oricare ar fi fost acesta, lama sau laic, bogat sau sărac, îi transmite învăţătura secretă a trecerilor în moarte. În felul acesta, muribundul va lua cu el instrucţiunile necesare în lunga sa călătorie…

Lama ne vorbeşte despre „semnele morţii", care dezvăluie ceva din amprenta lumii de dincolo. Studiem rictusurile, extincţiile succesive şi regulate ale auzului, ale văzului şi ale mirosului, semne ale dezintegrării rapide a fiinţei umane. Răsuflarea muribundului, prin amplitudine, dificultate şi frecvenţă, indică viziunile sale interioare, care, de altfel, se reflectă şi în strălucirea aurei sale, mai precis a învelişului mental care începe să se dezagrege…

În liniştea atentă a grupului de discipoli, Maestrul ne vorbeşte în sfârşit despre Misterul Misterelor: despre stările intermediare (28) şi temutele treceri dintre moarte şi noua viaţă.

Voi, care citiţi aceste rânduri, amintiţi-vă… Cuvintele acestea au fost scrise de către un // Chela // (29), sub ochii atenţi ai Maestrului său. Dacă respingeţi

această învăţătură, ca fiind nedemnă de judecata voastră, în numele zeilor, amintiţi-vă măcar în ceasul morţii voastre, în clipa ultimei suflări. Cuvintele acestea vă vor fi spuse la ureche, în şoaptă, în liniştea întreruptă doar de hohotele deja înăbuşite şi îndepărtate ale celor apropiaţi. Amintiţi-vă…

Te apasă o senzaţie de frig, de sufocare şi ameţeală. Acestea sunt primele simptome. Trupul parcă îţi este scufundat într-o // apă // îngheţată, mortală; nimic nu te trădează în exterior, în afara câtorva cute de pe faţă, pe care numai un lama le-ar putea descoperi. Încet, simţurile se retrag şi ele: stai cu ochii deschişi şi nu mai vezi, plânsetele şi rugăciunile din jurul tău nu le mai auzi. Puţin câte puţin, începe să te cuprindă o căldură insuportabilă, în piept îţi arde un // foc // puternic. Atunci vei fi dominat de foc, iar răsuflarea ta chinuită va arăta ochilor iniţiaţi flăcările ce te-au cuprins, cu toate că trupul îţi este deja rece. Vei avea senzaţia că toţi atomii din carnea ta se risipesc în // aer // sub acţiunea focului care te devorează şi că respiraţia ţi se opreşte. Atunci, conştiinţa ta se va „centra” într-un anume fel în inimă. Pentru tine acesta va fi marele moment.

Vei cădea apoi într-un leşin, într-un somn adânc, fără cunoştinţă. Să îţi aduci aminte că // ultimul gând // pe care l-ai avut va fi farul după care te vei orienta mai târziu. Acest ultim gând va fi sinteza întregii tale vieţi, panorama karmei tale, adică amprenta bună sau rea a existenţei pe care ai avut-o. Poţi să fi fost şters şi mediocru în toate: în bine sau în rău, în iubire sau în ură. Vor rămâne cei puternici, căci // ideea // îi va fi împins mai departe şi vor supravieţui tocmai prin această idee, fie că sunt demni de cerurile splendorilor inefabile, fie că îi pândesc abisurile tenebroase…

Vai sufletelor lacome şi disperate care rătăcesc în conul de umbră al Pământului, înspăimântate de viziunea oribilă a propriilor lor vieţi şi a dorinţelor ascunse, care se trezesc şi devin active. Sufletele acestea rătăcesc încoace şi încolo, căutând cu disperare masa de carne în formare, de care se vor putea lăsa înghiţite, fugind astfel de genunile îngrozitoare ale lumii de dincolo.

Vai, dureroase sunt Misterele Morţii pentru cei care în viaţă nu au căutat pacea sufletului şi limpezimile curate ale Beatitudinii…

Pierdute în găurile întunecoase, prin vârtejurile ameţitoare, fără sprijin, fără prieteni, fără lumină şi fără odihnă, sufletele se lasă duse de valurile acestei mări monstruoase, pe care rătăcesc şi se chinuie mereu, dar nu se îneacă niciodată. O lucire batjocoritoare luminează mereu această lume a spaimei. Ca nişte taifunuri gigantice, curenţii telurici şi influenţele lunare traversează masa vie de fiinţe care rătăcesc fără speranţă şi fără scop.

O, tu, care citeşti acestea, aminteşte-ţi de cuvintele lamaşilor: tărâmurile morţii sunt pline de groază. În existenţa ta terestră ai fi putut măcar o singură dată să doreşti să-L întâlneşti pe Cel Unic, să cauţi inefabilul; pentru tine aceasta va fi o mare mângâiere şi un ajutor de mare preţ.

Ascultă succesiunea proceselor morţii. Ţi se vor arăta zeităţi. De frica tărâmului de dincolo, din inima ta vor ţâşni forme divine mângâietoare şi liniştite. Poţi să le asculţi binecuvântat, binecuvântat fii de le vei urma şi te vei pleca cu umilinţă în faţa lor. Dar, dacă înnebunit de dorinţe şi de amintirea zbuciumată a trupului care îţi putrezeşte, respingi şi dispreţuieşti blândele Zeiţe ale Morţii, atunci vor veni furiile…

Ele sosesc cu un zgomot atât de înspăimântător, încât e foarte probabil că oasele îngheţate îţi vor tresări. Of, of! Ascultă plânsetele şi gemetele abisului. Priveşte-ţi carnea urlând de frig sau de flăcări şi iată înspăimântătoarea minune: continua renaştere a unei forme mereu fasonată, ajustată, ruptă, torturată…

_Maestre, Maestre, Lama atotputernic, opreşte-te! Acestea trebuie să fie viziuni bune de speriat păcătoşii, să facă binele de frica lumii de dincolo! Priveşte, maestre! Discipolii tăi sunt palizi de frică şi tremură la auzul cuvintelor tale.

_Ascultă, Chela, uite, ia sceptrul sacru, întinde-te pe blana de panteră şi pronunţă mantrele. Stanţele mistice te vor duce la intrările subpământene şi vei coborî în ţinuturile întunecate ale lui Yama. Sus, aici, printre beţişoarele parfumate şi flamurile venerate, noi ceilalţi, Lamaşi puternici, vom păzi trupurile înţepenite ale discipolilor noştri…

Priveşte lucirea asta, ascultă gemetele ce ţin ritmul suflurilor invizibile ale Zeiţelor lui Yama, zeiţe cu capete de animale. Apropiaţi-vă, sunteţi protejaţi de sceptru şi Zeii sunt cu voi. Priviţi focurile dorinţelor care devorează victorioase şi nesăţioase fiinţele şi le înlănţuie cu o flacără eternă. Iată-i pe orgolioşi şi pe avari, pe cei ce au dispreţuit Zeii, pe cei care au păcătuit spiritual. Iată-i pe magicienii negri, cei de la // mâna stângă // (30), ale căror lacrimi de sânge cad picătură cu picătură pe pelerinele lor de cupru încălzite la roşu; instrumentele lor vrăjitoreşti îi străpung şi în fiecare clipă suferă o mie de morţi, toate cele pe care le-au provocat cu ştiinţa lor criminală…

Priviţi şirurile negre de demoni care îi înconjoară într-o horă infernală. În permanenţă, se vede lucirea aceea batjocoritoare, rece şi implacabilă, care acolo // jos // luminează totul, reflectată de sângele şi focurile iadului…

Din abisuri, Chela urcă încet la suprafaţă.

_Ai albit la vederea celuilalt tărâm. Fiul meu, noaptea este blândă şi răcoroasă. Ascultă cuvintele mele de taină:

Să ştii că ororile din Hung (Infern) sunt propria ta creaţie. În Univers,Iluzia domneşte peste tot, peste zei ca şi peste oameni. Prin acţiunile tale creezi dorinţe fără număr. Devenite vizibile în stările intermediare, ele te copleşesc cu o forţă egală cu neştiinţa ta… Dacă devii conştient de marea iluzie a mentalului tău, vei fi eliberat. Arătările acelea oribile şi umbrele de coşmar vor fi alungate ce de soarele de dimineaţă. Vei atinge Nirvana –visarea inefabilă a // Celui Unic fără formă // (31). Toate diferenţele vor dispărea, aşa cum dispar larvele şi demonii în lumina

Soarelui. Când *Unul* se va realiza în tine, vei fi ajuns la poarta Lumii Buddhaşilor, în lumea superioară a zeilor, în blânda şi sfânta lumină a Eliberării…

ÎN SANCTUARUL ZEULUI VIU

Au trecut câteva luni bune de când mă găsesc la Lhassa; la mănăstirea de magie am făcut progrese rapide. Instructorii mei par a fi satisfăcuţi. Am învăţat multe lucruri şi am văzut şi lucruri destul de ciudate: oameni care învaţă să evoce Zeii Infernului pentru a vindeca sau a ucide fiinţe vii, pentru a sugestiona mulţimile şi a comunica la distanţă. Nu mai vorbesc aici despre prezicerea viitorului după stele sau după desenele care se formează pe carcasele oilor arse pe foc, pentru că sunt lucruri cunoscute şi practicate de către toţi lamaşii.

Supravegherea exercitată asupra mea la Potala nu a slăbit o clipă şi sunt conştient de lucrul acesta. Aşa că nu mă miră decât foarte puţin prdinul de a mă prezenta la palatul Roşu, în faţa Sfintei Adunări, a consiliului suprem al lui Dalai Lama –cei doisprezece // Nom-Kan' //. Ordinul mi-a fost adus de către un servitor de la Palat. Nu am timp decât să-mi iau pe mine costumul de ceremonie // Lagoi // şi să îl urmez tăcut pe servitorul atotputernicului. O luăm pe una dintre cele două alei care duc la palatul pontifical.

Mergem grăbiţi sub soarele arzător, prin parcurile liniştite care înconjoară muntele sacru. Scurta vară tibetană domneşte peste toate lucrurile şi usucă platoul imens al Asiei Centrale. Aerul rarefiat şi încins a ars plantele sfrijite şi permite să se formeze rapid un praf fin pe suprafaţa solului roşu. Vântul, care suflă întotdeauna la căderea nopţii, spulberă repede pulberea aceasta şi pământul arată stâncos şi trist, aşa cum am mai văzut prin unele landuri din Anglia şi Germania …

Pe stânga lăsăm în urmă Şcoala de Medicină şi curând ajungem la una dintre cele două rampe ale imensei scări, ce permite accesul în cetatea gigantică, ce străluceşte orbitor în nuanţe roşii şi aurii sub soarele scânteietor.

Palatul pontifical, construit de către al cincilea Buddha viu, Ngavan-Lob'sank, se dezvăluie în splendoarea sa de la prima vedere. Este şi templu, şi cazarmă, şi mănăstire. Aici, domneşte liniştea, liniştea aceea adâncă, atât de deosebită a mănăstirilor din Asia… Nici un zgomot în afara celui al flamurilor enorme, inscripţionate cu rugăciuni, care gem continuu sub vânturi şi, mişcându-se, împrăştie constant influenţa benefică a textelor sacre scrise pe ele. Au fost amplasate aproape de scara de onoare de la Potala, unde călugării le veghează rugându-se. Aici totul este sacru,totul: pământul, pietrele, aerul… Nişte peleriniadună pietricele zgâriate de intemperii şi le iau cu ei în chip de relicve preţioase de la Sfântul Munte. Călugării vin şi se duc cu toţii în acelaşi pas. Contemplativi, cu ochii plecaţi, îşi plimbă degetele pe mătăniile negre, înfăşurate pe mâna stângă, meditând la legile ezoterice ale lui Buddha (32).

Intrăm pe o uşă destul de îngustă şi joasă, destul de îndepărtată de edificiul central. În interior, Potala seamănă cu o cazarmă. Mai întâi se găseşte o sală de gardă, cu scări strâmte şi inclinate, săpate în zid. Apoi începe partea somptuoasă: săli de recepţii lambriate în aur, argint şi sidef. Încăperea pe care o traversăm încet are pereţii ornaţi cu panouri delicate din lac superb şi fin adus din nordul Chinei. Există şi săli sau holuri într-o singură culoare: gri, auriu, albastru deschis. Iată, aceasta, de exemplu, este o adevărată minunăţie, încât îl rog pe servitorul care mă însoţeşte să se oprească o clipă să pot admira un cal enorm, pe care îl recunosc ca fiind animalul mistic „Logunta", brodat pe o tapiserie gri, într-o nuanţă atât de fină şi imaterială, încât nu încetez să mă mai minunez. În rest, toată încăperea este pictată în albastru, în acel albastru chinezesc care aminteşte mai degrabă de apele liniştite ale heleşteelor sacre decât de cerul viu al Orientului. Este o culoare indefinibilă, caldă şi fină, care trăieşte…

Alte şi alte săli…hexagonale,cu plafonul înclinat în chip straniu, având câte un idol roşu şi auriu în mijloc. Capele mici, în care, la umbra parfumată a lămpaşelor cu unt, se odihneşte sicriul vreunui lama venerat. Coridoare care se înfundă în întunecimi îngrijorătoare, de unde ajung până la noi murmure de rugăciuni, lovituri de gong pe care le recunosc foarte bine.

Se vede şi lume: soldaţi tibetani nemişcaţi, echipaţi englezeşte, în ţinute kaki, servitori care trec preocupaţi şi tăcuţi. Trecem printre nişte grupuri şi observ cum sunt privit cu puţină curiozitate, dar totdeauna aşa cum se cuvine să procedeze nişte oameni rafinaţi, cu o bună educaţie chinezească.

Un lama dispăru din vederea noastră şi ne lăsă să aşteptăm în anticamera de consiliu acelor doisprezece. Reveni şi se dădu la o parte pentru a-mi lăsa loc să trec. Îmi şopti din mers să nu uit ritualul etichetei tibetane. Îmi pregătesc eşarfa bucuriei şi cadourile pe care le-am adus. Iată-mă acum în faţa Sfintei Adunări, începând ritualul prosternărilor, conform înaltei etichete a curţii de la Potala.

Înclinându-mă şi rostind cuvinte de pace şi omagiu, la început nu disting nimic. Aerul mi se pare deosebit de proaspăt şi cuvintele mele răsună straniu în încăpere. Acum stau nemişcat în mijlocul sălii şi privesc. Este o sală rotundă, fără ferestre. Lămpi colorate luminează pereţii auriţi în întregime. Plafonul este un imens mozaic chinezesc, reprezentând cele zece regiuni ale spaţiului, conform astrologiei tibetane. Cât despre pardoseală, pe aceasta sunt pictate figuri magice şi forme foarte complicate, dintre care unele îmi sunt încă total necunoscute.

De jur împrejurul sălii este construit un divan scund, supraîncărcat cu perne. Cei doisprezece conducători ai „templelor fără uşi", aşa numiţii // Nom Kan' //, stau jos nemişcaţi, după moda asiatică şi mă privesc. Fiecare dintre ei poartă câte un însemn şi un costum deosebit. În faţa lor se găseşte câte o măsuţă chinezească supraîncărcată cu documente, rulouri şi truse cu ustensile de scris. Şeful lor stă în mijlocul arcului de cerc descris de către aceştia şi mi se adresează:

_Noi, fiule, îţi cunoaştem drumul pe care ai ajuns până aici. Însă, înainte de a te introduce în cercul nostru de misterii, trebuie să te vedem, să te cunoaştem, să te auzim…

Am privit spre cele douăsprezece chipuri. Semănau foarte bine cu cele ale lui Umze, Stareţul de la Chumi-Jadsa, veneratul meu Maestru.Aceeaşi figură subţire şi bine rasă, cu nasul drept şi fin al rasei ariene; aceeaşi atitudine ecleziastică şi aceeaşi permanentă imobilitate, pe care am observat-o la toţi lamaşii bătrâni, dobândită, fără îndoială, prin posturile de meditaţie, care îi fac să aducă cu statuile de piatră ale lui Buddha… Mai sunt caracterizaţi şi printr-o atitudine de înaltă noblеţe, de demnitate, calm şi voinţă; ei comandă milioane de oameni şi discută cu zeii de la egal la egal în intimitatea sanctuarelor…

_Noi cunoaştem puţin doctrinele voastre din Occident şi ne miră că ai venit la noi să cauţi Pacea şi Lumina… Înainte însă de a te lăsa să mergi mai departe, ni se pare potrivit să-ţi punem câteva întrebări despre cunoştinţele pe care le-ai acumulat.

Spre marea mea stupefacţie, fără să mă slăbească din ochi, maestrul celor doisprezece conducători ai Tibetului îmi povesti toată viaţa mea de dinainte, âmi vorbi despre cercetările şi despre studiile mele. Mă analiză în aşa fel, cum nici eu poate nu aş fi îndrăznit vreodată să o fac. Rechizitoriul acesta imparţial şi terifiant îmi tăia în bucăţi sufletul şi inima. Omul acesta îmi cunoştea gândurile în mod supranatural; dorinţele mele cele mai ascunse, tentaţiile şi slăbiciunile mele secrete, pe care poate nici măcar mie însumi nu mi le-am mărturisit, toate erau rostite clar în faţa acestui tribunal. Nu îmi era jenă deloc. Neclintiţi, cei doisprezece judecători îşi ascultau conducătorul în linişte şi nu păreau deloc să aibă o curiozitate necuviincioasă. Pe măsură ce confesiunea aceasta stranie, în care rolurile erau inversate, înainta, mă simţeam mai liber, mai puternic. Trecutul meu dispărea într-un vârtej confuz, într-o uitare definitivă.

Începuse să vorbească despre studiile mele occidentale. Cita cu degajare autori şi filozofi pe care îi cunoscusem şi studiasem şi ale căror idei mă influenţaseră. Mi se părea ridicol şi de neînţeles să aud răsunând în inima Asiei, aici la Lhassa, în sala aceasta ciudată, nume ca Freud, Bergson şi Kant. Realizam prăpastia dintre gândirea pur omenească şi cea mistică, dintre oameni şi zei. Vedeam o diferenţă netă şi, din păcate, nici o posibilitate de împăcare între disputele şcolilor noastre şi sinteza magnifică a Orientului. Ce se poate grăbi să afirme *acum* tânărul Occident, bătrânul Orient a meditat secole de-a rândul, pe toate feţele. Teoriile noastre cele mai recente, descoperirile noastre revoluţionare de ultimă oră, le găsim pe toate consemnate cu grijă în manuscrisele mănăstirilor. Am înţeles lucrul acesta şi m-am înclinat în faţa inevitabilei concluzii…

Şeful Consiliului a terminat, în sfârşit, de expus viaţa mea. Timp de două ore, în care am fost disecat din punct de vedere moral, ochii acestui om cu chipul

bronzar nu s-au dezlipit o clipă din ai mei. Urmă o linişte netulburată de nici cel mai mic zgomot. Cei doisprezece au închis ochii şi, dintr-o dată, m-am simţit jenat în faţa acestor oameni pe care îi simţeam comunicând cumva… Deasupra lor, mi se păru că văd, ca printr-un nor, acelaşi chip sever din Grota lui Buddha, dar probabil că era numai o halucinaţie a simţurilor mele surescitate. Respiram o atmosferă de mister în faţa acestor conducători ai întinselor regiuni peste care domneşte lamaismul.

Minutele treceau interminabile şi, nu după multă vreme, liniştea aceasta a devenit de nesuportat pentru mine. Se părea că încăperea este traversată de luciri scurte şi, aşa cum văzusem în decursul marilor ceremonii lamaiste din templele tibetane, aerul se încărcă de un fel de electricitate, care trecea prin piele ca un fel de efluvii zgomotoase, ca nişte pânze de păianjen, care îmi puneau nervii la grea încercare. Ceva făcea aerul să se opacizeze între mine şi cei doisprezece lamaşi, pe care nu-i mai zăresc decât printr-un fel de ceaţă gri, indecisă…

Dar ce mai vor de la mine tibetanii aceştia, lamaşii aceştia neclintiţi, cu ochii congestionaţi sub pleoapele lăsate? În afară de saluturile rituale, eu nu am pronunţat nici un cuvânt şi totuşi ei mă cunosc mai bine decât mă cunosc eu însumi! Acum ei sunt într-o lume în care eu nu-i pot urma, într-o lume în care sufletele unor oameni citesc în sufletele altor semeni de-ai lor ca într-o carte deschisă…

Aud prin ceaţa gri cu reflexe aurii ce mă înconjoară sunetul unui clopoţel, care devine obsedant. Nu mai văd nimic în jurul meu, atât de mult s-a îngroşat ceaţa aceasta! Gândurile mi se împrăştie. Cu siguranţă că o să-mi plesnească creierul, este insuportabil. Apoi mă ia cu frică, cu o frică din aceea care te face să urli în miez de noapte. Constat că umbra, în care ştiu că este // ceva //, este mai groasă decât de obicei. Îmi aduc aminte de întâmplarea în care m-am speriat cel mai tare. Se întâmplase în China, în timpul Revoluţiei, când am fost aruncat într-un puţ din împrejurimile nu mai ştiu cărui oraş, împreună cu câţiva chinezi masacraţi. Am stat acolo câteva zile, fără să mă pot mişca din cauza rănilor, între cadavrele care putrezeau în întunericul din cavou… Vreau să fug de aici, nu mă pot stăpâni. O forţă înspăimântătoare este aici, în jurul meu şi mă ţine pe loc. Mă simt împins încetul cu încetul spre axul unei roţi imense, care se învârte nebuneşte… Sunt zdrobit, pulverizat… clopoţelul sună într-una, într-un ritm pe care îl confund cu cel al inimii mele, cu cel al întregii mele vieţi. Iar roata se învârte mereu, ameţitor, inexorabil, în acelaşi ritm viu al clopoţelului. Îngrozitor supliciu… A urmat, în sfârşit, căderea în vid, într-un tunel negru; am căzut ca o masă inertă…

HOTĂRÂREA DE LA POTALA

M-am trezit a doua zi dimineaţa, foarte târziu, cu capul greu. Mă găseam într-o cameră cu o fereastră îngustă, prin care soarele intra pieziş. Nu-mi mai

amintesc nimic din ce s-a întîmplat aseară după straniul interogatoriu din faţa Consiliului Tibetan. De altfel, chiar mai târziu, mi-a fost imposibil să aflu ce s-a întâmplat la sfârşitul straniei întrevederi din ajun; a rămas un secret care nu mi-a fost dezvăluit niciodată, căci liniştea se aşterne totdeauna asupra oricărei dezbateri a celor doisprezece.

Am primit acordul de a-mi continua iniţierea, însă cu condiţia de a jura solemn că nu voi mai părăsi Tibetul niciodată. Aceste lucruri mi le adusese la cunoştinţă un Lama bătrân, încovoiat de ani, dar plin de nobleţe şi demnitate.

_Bineînţeles, adăugă el, acum sunteţi liber să vă reîntoarceţi în patrie; puteţi părăsi pământul sfânt. Căci din doctrinele şi scrierile noastre sacre aţi învăţat numai sensurile alegorice şi magice, care sunt doar primele şi cele mai joase dintre toate interpretările posibile. Încă nu cunoaşteţi secretele noastre cele mai puternice şi luminile cele mai sublime. Problema este că cei doisprezece NomKan', fie ei binecuvântaţi, nu vă pot permite accesul la grade mai înalte de cunoaştere, decât dacă deveniţi al nostru pentru totdeauna…

//Ei // m-au însărcinat cu misiunea de a vă conduce spre misterele noastre superioare, spre Pacea inefabilă a Buddhaşilor. În calitatea aceasta, voi fi intermediarul dintre Consiliul lui Dalai Lama şi dumneavoastră… Deocamdată reflectaţi la tot ce v-am spus şi daţi-mi răspunsul diseară, la căderea nopţii…

Zâmbind, bătrânul Lama se retrase încet, dispărând în umbra palatului monahal.

Mă aşteptam de multă vreme la o condiţie ca aceasta. Occidentalii au stârnit suficientă neîncredere, pentru a fi suspectaţi toţi. De câte ori nu m-am lovit de suspiciunea şi teama băştinaşilor în drumurile mele spre templele ascunse între zăpezi?… Consider totuşi că sunt un favorit al zeilor, dacă am putut parcurge un asemenea drum de la sosirea mea în Tibet.

Ştiam că angajamentul o dată luat, va trebui să rămân aici pentru totdeauna, căci ordinele de la Potala sunt executate întocmai. Abia mai târziu am aflat despre formidabila putere politică a acestui centru al Purei Iluminări, care se întinde în întreaga Asie, până în insulele Malayeziei şi – sunt convins – chiar şi mai departe.

Să abandonez aşadar viaţa interioară şi căutările spirituale? Pentru ce? Ca să revin în oraşele acelea pline de fum, cu cer cenuşiu şi ceaţă, să mă întorc în viermuiala aceea noroioasă de oameni şi rase? Să regăsesc mizerie şi ură? Să asist neputincios la crime şi nedreptăţi, la derularea lentă a Destinului tragic al acestor vremuri întunecate şi tulburi – probabil necesare, căci aceasta este natura lucrurilor, dar care otrăvesc toate energiile spirituale şi toate eforturile celor care aspiră la pacea Sufletului?

Când ultimele raze galbene şi violete mângâiau în superba lor îmbrăţişare cupolele de aur ale Cetăţii Zeilor, uşa se dădu la o parte pentru a-i face loc bătrânului Lama, care venea să afle răspunsul direct de la templu, fără îndoială. Nu

am făcut altceva decât să mă aşez în postura sacră a lui „Buddha renunţând la lume” şi bătrânul Lama a înţeles. A înclinat capul fără să scoată un cuvânt şi a rămas lângă mine. În cameră se lăsa întunericul, căci soarele dispărea definitiv în spatele piscurilor imaculate de la vest, în clipa în care din toate mănăstirile Asiei se ridica aceeaşi lovitură gravă de gong, ce cheamă la rugăciune.

ÎN CETATEA ZEILOR

Învăţătura lamaistă este transmisă prin tradiţie orală, sprijinită pe texte sacre. Transmiterea acestei învăţături are loc în mănăstiri, în „templele fără uşi”, cum sunt ele numite în China occidentală. Pe pantele abrupte ale versanţilor din apropiere de Potala se găsesc numeroase mănăstiri, fiecare cu câte un Lama conducător al unei şcoli de filozofie, în jurul căruia se grupează mai mulţi sau mai puţini novici. Eu am urmat învăţătura bătrânului Lama desemnat sămă iniţieze. Învăţătura de aici este total diferită de cea cu care suntem obişnuiţi în Occident. În funcţie de performanţele discipolilor, învăţătura lui Lama este mai mult sau mai puţin completă, mărind sau micşorând cantitatea de texte studiate. Unele doctrine şi formule de meditaţii nu se transmit decât şoptite la ureche, cu mare prudenţă, în locuri pustii…

În cazul meu, se continua transformarea înceată a mentalităţii mele. Mă amestecam în grupul de discipoli ai Maestrului meu, supranumit „Inima lui Buddha cel Milostiv”, deoarece era una din temele favorite ale Maestrului. Deja nu se mai discuta despre magie sau yoga, ci despre exerciţii spirituale, despre meditaţii asupra unor imagini şi texte alese cu grijă, care dezvoltau din ce în ce mai mult mentalul discipolilor; acestea erau exerciţiile noastre zilnice.

Iată, spre exemplu, una din temele noastre, care constă în comentarea unei cărţi sfinte, o Upanişadă tradusă în tibetană. Textul suna cam aşa: „Cel ce spune //Eu sunt Brahma//, acela devine El (Brahma). Şi Zeii înşişi ascultă de acela şi ei nu pot să-l facă să dispară, căci acela nu este altceva decât propria lor substanţă, sufletul lor… Însă cel ce adoră o divinitate şi spune //Divinitatea e sus, iar eu sunt jos //, acela cu adevărat nu ştie (nimic). Este cel care hrăneşte şi îngraşă o turmă de zei în scopul acesta. Fiecare om, fiecare adorator îşi hrăneşte zeul. Aşa cum unei oi nu-i place să fie scoasă din turmă, aşa nici zeilor nu le place asemenea lucru; şi dacă toţi zeii sunt fericiţi? Din această cauză, zeii îi iubesc doar pe oamenii care ştiu aceasta…”

Lama ne interpretă textul într-un mod magistral. Ne arătă zeii naturii, cu rolul şi puterea lor. Zeii aceştia sunt genii ale vulcanilor, ale cutremurelor, anotimpurilor şi fluviilor, ale aştrilor şi cataclismelor naturale de tot felul. Ei poartă trăznetul în mâini şi tot ei produc fenomenele cele mai bizare; sunt demonii focului din centrul

pământului. Aceşti zei înrobesc oamenii cu teroarea lor, iar aceştia din urmă, în ignoranţa lor, fac caz de destinul orb şi de forţele naturii.

Apoi ne vorbi despre zeii „personali", despre acei zei individuali, care ajung să ne obsedeze pe unii dintre noi, ne inspiră, ne transmit profeţii şi creează curentele mistice ale umanităţii. De aceştia trebuie să ne eliberăm noi, ei sunt zei de pradă, fiinţe care trăiesc cu sânge din sufletul celor care îi adoră. Panteoanele asiatice sunt pline de asemenea zei-idoli ai mulţimilor, care mulţimi îi hrănesc atât prin adoraţie, cât şi prin ofrande. În felul acesta se acumulează forţe care, canalizate, devin arme puternice în mâinile celor care le controlează. Am învăţat să domin zeii, toţi zeii care înrobesc sufletele popoarelor şi care, sub masca unei ardori mistice şi a unei comuniuni imposibile, ascund un vampirism îngrozitor.Zeii, dar absolut toţi, trăiesc din forţa noastră psihică, iar yoghinul, Eliberatul, trebuie să înceapă să se scuture de strânsoarea lor titanică…

Cuvinte grave ieşeau mai departe din gura Maestrului, dezvăluind alte mistere înspăimântătoare… Mi-a spus că există asceţi şi yoghini care nu cunosc secretul existenţei zeilor, deoarece aceaste este o taină pe care numai Maeştrii o pot comunica unui cerc restrâns de discipoli, selectaţi cu mare grijă.

Uneori, după o zi de studiu, Maestrul mă lua cu el la plimbare, pentru a discuta în doi. Coboram colina de la Potala şi rătăceam la întâmplare prin parcurile imense din jurul oraşului şi mănăstirilor. Mai intim atunci, Maestrul mă instruia în Cunoaşterea Eternă. La fel cum un părinte îi arăta fiului său viaţa şi faptele strămoşilor familiei sale, aşa îmi povestea şi el adesea vieţile şi legendele vechilor lamaşi şi Maeştri veneraţi. Aşa mi-a vorbit despre Lao-Tzi, care, părăsind China spre amurgul vieţii, a lăsat şefului postului de frontieră un ultim mesaj înainte de a se pierde într-una din mănăstirile de pe platoul înalt al Tibetului Oriental, patria spirituală a celor care au urcat muntele Cunoaşterii Sacre.

Au mai fost şi alţi înaintaşi necunoscuţi, identificabili cu Nestorienii timpurilor primitive, care, fără îndoială, au venit în Tibet pentru a-şi aduce doctrinele. Erau ănţelepţi cu pielea albă şi cu nasul drept. Se pare că în unele mănăstiri li se mai păstrează încă statuile şi scrierile (33). Mai erau şi trimişii Indiei, pandiţi buddhişti, printre care Padma Sambhava, Thomi Sambhota, Shanta Rakchita şi divinul Tsong-Kapa, reformatul, cel inspirat de către cer. Prin exemplul acestor înţelepţi, Lama mi-a indicat calea, drumul renunţării şi al Păcii Divine. Era perioada optimă de a valorifica tot ce acumulasem până atunci de la sosirea mea în Tibet. În plus,am descoperit un fenomen care mi-a fost confirmat: toţi cei care se apropie de o Fiinţă spirituală superioară, chiar şi cei mai grosieri, mai indiferenţi şi mai puţin evoluaţi, toţi resimt acest contact şi cel puţin pentru o perioadă devin mai buni. Dar focul dogoritor al Iniţiatului nu numai că influenţează benefic spiritul grosier, ci îl face şi pe acesta să radieze la rândul lui, temporar însă. Exact ca o

bucată de metal care a stat o vreme în apropierea unui cuptor şi apoi începe să se răcească.

În felul acesta meditau, înţelegeau şi avansau pe dificilul drum al Cunoaşterii discipolii Maestrului binefăcător. Ne-a explicat că între simbolurile şi învăţăturile mistice din toată lumea există o corespondenţă secretă şi îmi aduc aminte de centre iniţiatice arabe, chineze – îndeosebi taoiste – în care se regăsesc aceleaşi genuri de meditaţie la Calea Fiinţei, aceeaşi metodă invariabilă. Este aceeaşi tradiţie primitivă, care încă mai străluceşte deasupra Asiei şi a cărei flacără este întreţinută cu grijă în centrele spirituale din China, Tibet şi India.

INVOCAREA DRAGONULUI

Învăţătura pe care o primesc acum nu se mai referă nici la zei, nici la magie, lucruri lăsate pe seama Lamaşilor vrăjitori. Acum este vorba despre anumite realităţi de ordin natural şi fizic, care trebuie verificate de către discipoli. Nu am dreptul să spun prea multe despre acest subiect, despre viaţa Universului în toată complexitatea sa, cu toate înlănţuirile ascunse dintre fenomenele sale.

A venit vremea când Lama a început să ne vorbească despre Dragon, ca imagine a Vieţii, a Verbului, care urcă şi coboară pe sinusoida multiplelor manifestări ale Cosmosului, aşa cum dragonul chinezesc urcă din pământul noroios pentru a dispărea în cer, printre nori. Îmi amintesc în legătură cu aceasta un verset dintr-o carte chineză, citat de către Maestrul nostru şi a cărui profunzime mă izbi puternic:

„…Dragonul te va muşca de partea stângă (a corpului tău) şi prin partea aceasta va intra Dumnezeu în tine, iar picăturile de sânge ce-ţi vor picura din rană vor fi vocea fără glas, vederea fără ochi şi înţelegerea fără obiect. Astfel, gândirea ta va fi gândirea Lui, sângele tău va fi al Lui şi în Cer vă veţi uni”.

Adânci cuvinte, pe marginea cărora Maestrul ne comentă simbolismul grandios al Dragonului sacru, născut în îndepărtata Chină…

Chiar în perioada aceea urmau să aibă loc serbările Dragonului, iar în decursul acestor serbări religioase Lhassa se umplea de bucurie. Cu această ocazie, ne-a spus Lama, Superiorii mai multor mănăstiri din regiune se adunau în Oraşul Sfânt pentru a participa împreună la ceremonia invocării Dragonului. El însuşi trebuia să meargă la Templul din Potala pentru câteva zile şi ne lăsa câteva exerciţii pe care să le lucrăm în absenţa sa. Întorcându-se în Tibet împreună cu nişte negustori chinezi, la Lhassa se afla în trecere şi un taoist (34), unPhutuy, prieten cu Maestrul meu. Se întâlniseră undeva pe cuprinsul imensului continent asiatic. Taoistul rămânea mereu la Lhassa pe timpul sărbătorilor, iar Maestrul meu, ştiind despre cunoştinţele mele de limbă chineză, mă prezentă acestuia. Astfel, vreme de câteva zile am trăit pe lângă Phutuy şi, graţie statutului meu special de discipol al

unui Lama venerat la Lhassa, am aflat multe despre societăţile secrete şi ezoterismul în China, probabil mai multe decât a aflat vreodată orice alt european.

Era un bătrânel scund şi plin de riduri, cu o ţinută severă, distantă la prima vedere. Complet ras pe cap, avea o politeţe distinsă şi rasată, aşa cum nu mai întâlneşti nicăieri în lume. Meditaţiile prelungite şi viaţa austeră îl făcuseră să scadă din înălţime şi să se subţieze. Discipolii care îl însoţeau îi purtau o grijă cu totul deosebită, se ocupau de el ca nişte fii iubitori de tatăl lor. Mereu bogat înveşmântat, cu o tichie din mătase neagră împodobită cu diamante superbe, evlaviosul chinez plimba pe deasupra lucrurilor o privire absentă, cumva parcă voalată de un vis neîntrerupt. Aşa-numiţii Phutuy sunt superiori celor cărora li se spune Tsongang, aceştia din urmă ocupându-se cu iniţierea tinerilor discipoli. Phutuy-ii sunt asceţi singuratici din mănăstirile închise, unde nimeni nu mai învaţă pe nimeni, în schimb se meditează în permanenţă. În condiţiile acestea, Cunoaşterea Supremă este dobândită prin ei înşişi. Phutuy îmi mărturisi că a stat închis de bunăvoie 12 ani într-o mănăstire din China, timp în care nu a vorbit deloc şi nu a citit nici măcar un manuscris. Atingând iluminarea şi fiind satisfăcut de rezultatul obţinut, a intrat în viaţa politică. Misterul vieţii religioase rămîne de neînţeles judecăţii noastre occidentale!… Discipolii care îl însoţesc la fiecare pas şi îl îngrijesc nu primesc de la el nici o învăţătură. În schimb, ei trăiesc în atmosfera spiritualizată de ascet, sub influenţa sa ocultă, iar aceasta le este suficient.

Am adus vorba despre Sărbătoarea Dragonului şi i-am pus câteva întrebări pe tema asta. Mi-a confirmat existenţa Dragonului celest, care este localizat în centrul Pământului, alături de spiritele infernale. Se pare că una din încercările pe care le au de trecut discipolii chinezi este aceea de a coborî singuri, pentru a se lupta cu dragonul infernal. În fine, printre altele, a afirmat că personal are puterea de a se duce la acest Dragon şi – mai mult decât atât – chiar să îi transporte cu el şi pe cei care doresc acest lucru. Considera însă că aceasta înseamnă magie, ori pe el lucrurile acestea nu-l mai interesau. Dorind să am o experienţă elocventă cu privire la puterea Iniţiaţilor chinezi, am rugat un Lama dintre prietenii mei să intervină pentru mine pe lângă taoist, eu – având în vedere gradul meu inferior – neîndrăznind să îl rog personal. După unele reticenţe şi după o discuţie decisivă, în sfârşit, Phutuy ne-a promis, mie şi lui Lama, că se va strădui să ne ajute să coborâm şi noi, după ritualurile Înaltei Magii chinezeşti, până în sălaşul Dragonului…

Experienţa urma să se desfăşoare la Potala, într-o capelă mică, pe care Phutuy o cunoştea foarte bine. Era zugrăvită în întregime în roşu şi aur. Eternele lămpi cu unt luminau doar pereţii micii încăperi fără ferestre. Un paravan chinezesc enorm era pliat într-un colţ şi uitându-mă mai bine, mi-am dat seama că această capelă părea a fi special destinată unei divinităţi din China. Ideogramele brodate pe cele trei sau patru steaguri erau chinezeşti. Pe altar se înălţa tânărul zeu Thap'Kiep, Buddha copil, ieşit din lotusul lumii reprezentat prin patru siluete îngenunchiate,

denumite Thien. În jur, statuile lui Han-Kha-Dieph, ale mai multor Pho-luc, imagini ale înţelepciunii, apoi nişte Omthe, adică Eliberaţi, şi, în sfârşit, cei patru „Paznici ai Pragului”. În ezoterismul chinez se spune că aceştia veghează nemişcaţi, strâmbându-se în toate cele patru colţuri ale lumii, pentru a alunga imprudenţii care ar îndrăni să se aventureze fără un ghid spiritual şi fără nici o protecţie pe drumul sacru. Totul lăsa impresia unei atmosfere încărcate de mister permanent şi de magie chinezească, importată în capela cea mică de la Potala.

Curând sosi şi Phutuy, îmbrăcat în acelaşi costum ca şi în ajun, aducând cu el instrumente liturgice. Lovi pătrunzător gongul şi începu rugăciunile şi adoraţiile către divinităţile sale.

Vorbea în chineza veche, cu nişte intonaţii speciale, încât îmi era aproape imposibil să îl urmăresc. Nu îi observam decât gesturile ritualice. Aducea ca ofrandă boabe de orez şi flori; apoi, după câteva clipe de tăcere, mă rugă în tibetană să îngenunchez împreună cu Lama care ne însoţea pe o perniţă adusă de el. Scena devenise fantastică: tânărul zeu surâdea printre pâlpâielile nesigure ale lămpilor şi un miros greu încărca aerul din capela sacră. Phutuy trase rapid un cerc în jurul nostru cu un fel de cretă cerată şi aruncă repede un pumn de esenţe mirositoare într-unul dintre arzătoarele enorme. Praful acela începu să sfârâie şi să pocnească încet în liniştea încăperii. Atunci se petrecu un lucru de neconceput…

Imediat şi fără nici un fel de stare intermediară, pereţii şi altarul mi-au dispărut pur şi simplu din faţa ochilor. Mi se părea că mă afund cu o viteză ameţitoare în pământ şi simţeam clar cum // mi se taie respiraţia // din cauza căderii verticale. Mă prăbuşeam în mod real într-un abis. Am simţit că mi se strânge gâtul şi am încercat să mă agăţ de ceva, dar am văzut în faţa ochilor cum se agita o umbră groasă, umedă, fetidă, cu aspect de mucegai. M-am uitat după Lama care venise cu mine şi îl văzui înlemnit de spaimă, cu capul ascuns într-un fald al robei sale galbene. În faţa noastră, drept, luminos, într-o aureolă de foc, cu ochii închişi, Magicianul chinez părea să controleze căderea noastră…

Cât timp a durat coborârea, nu pot să spun. Însă ceea ce ştiu cu siguranţă este că au fost minute lungi şi îngrozitoare.

Mirosurile pestilenţiale şi umezeala creşteau din ce în ce mai mult. Credeam că încep să văd nişte luciri, nişte forme fosforescente, nişte lucruri albicioase colcăind încet prin întunericul mustind de apă. M-a luat cu un frig pătrunzător pe la spate şi am început să tremur.

Dintr-o dată, spre noi urcă o lumină şi ni se oferi privirii un spectacol înspăimântător. În faţa noastră, într-o peşteră imensă, plină cu apă, cu gheaţă şi noroi fetid, stătea lungit un monstru enorm, o fiară de coşmar, de apocalips. Era înfricoşător, terifiant. Lângă mine, Lama era ca şi frânt în bucăţi, galben la faţă, cu pumnii strânşi într-o ultimă convulsie. Ca într-un vis, mi se păru că monstrul se agită greoi la apropierea noastră. Magicianul îl ameninţă cu sceptrul său şi în

văgăuna oribilă răsună un mormăit surd. Carnea dragonului părea să se mişte în spasme. Ce era? Ce însemna monstrul? A fost un vis, un coşmar, un simbol? Nu aveam să aflu niciodată. Eram îngheţat de tot, cu nervii întinşi la maxim şi am sfârşit prin a-mi pierde cunoştinţa.

Mi-am revenit în capela întunecată. Lama stătea lângă mine, leşinat în continuare. Cufundat în penumbră, Phutuy îşi vedea impasibil mai departe de psalmodierea invocaţiilor în chineza veche către tânărul zeu de aur, Thap'Kiep, adică Buddha-copilul, ieşind din lotusul lumii, reprezentat prin patru siluete îngenuncheate, aşa-numiţii Thien sacri ai misterioasei Chine…

TRIMISUL MAESTRULUI PĂMÂNTULUI

„…Curând…mai aşteaptă puţin…încă o lună, două, trei… Atunci vei şti, vei vedea frumoasa lumină a Pământului…"

Îmi reveneau în minte cuvintele Oracolului Zeului încarnat. Fără să vreau, începând cu acea zi, număr într-una ciclurile lunare, cărora tibetanii le spun Dava şi le desemnează prin animale ciclice: şobolanul, boul, tigrul, iepurele, dragonul… În curând aveau să se împlinească patru luni de atunci şi nici un eveniment mai deosebit nu s-a întâmplat să întrerupă meditaţiile Înţelepţilor din mănăstirile tăcute. Singura noutate este sosirea unei ambasade de la o mănăstire îndepărtată,venită într-un pios pelerinaj tocmai din Mongolia. Bucuroşi că au ajuns la destinaţie fără necazuri, pelerinii povestesc Lamaşilor care au venit să-i întâmpine întâmplările văzute pe drum. Astfel, am aflat despre atrocităţile din Mongolia de Nord, invadată de armata roşie. Mănăstiri întregi au fost dărâmate şi arse, iar statuile din lemn preţios ale vechilor idoli au fost sfărâmate şi distruse. Se pare că însuşi Bogdo-Khan este pe fugă, retrăgându-se din faţa luptelor, din faţa invaziilor chineză şi rusă. Discuţiile acestea erau ascultate şi consemnate cu grijă, căci Lhassa ţine în mână multe fire nevăzute şi are urechi atât la nord cât şi la sud şi s-ar putea ca într-o bună zi Moscova şi Foreign Office (35) să aibă de ce se mira… Încep să înţeleg clar acum raţiunile anumitor pelerinaje şi ambasade pe la mănăstiri, însă nu voi putea spune mai multe, pentru a nu-mi trăda prietenii şi Maeştrii. Cândva în Orient se vor petrece lucruri surprinzătoare şi poate că la ora actuală naţiunile europene sunt cele păcălite, mai mult decât îşi pot imagina, fără să le vină să creadă că nu joacă decât rolul unor simple instrumente între degetele cu unghii lungi şi bine îngrijite ale anumitor Lamaşi. Omul galben îl cunoaşte pe cel alb şi nu i-a trebuit mult să înveţe să îl cântărească, pentru ca într-o bună zi să se servească de el.

Aşa luă sfârşit şi cea de-a patra lună, cu lungile istorisiri naive ale pelerinilor care au rupt monotonia muncii austere de la mănăstire. Maestrul mă iniţia în Metafizica lamaistă în conformitate cu regulile imuabile ale tradiţiei.

Este vorba despre nişte formule sacre, care au rolul unor chei pentru descifrat textele sacre, altfel aproape incomprehensibile. În plus, formulele acestea sunt transpozabile în figuri geometrice care servesc drept suport unor exerciţii de meditaţie; de altfel, această tehnică meditativă ţine de mistica tantrică, pe care o studiasem deja (36).

Într-o seară, Maestrul îmi spuse că în curând avea să se petreacă un eveniment important. O dată pe an, în anumite perioade, calculate după reguli oculte, mănăstirile din Tibet îşi închid porţile curioşilor şi pelerinilor, urmând ca înăuntru să aibă loc ceremonii misterioase. De fapt, lucrul acesta îmi era cunoscut încă din timpul călătoriilor mele în China, însă atunci situaţia mea era cu totul diferită de cea de acum. Trompetele şi tamburinele au anunţat clipa din care străinii nu mai aveau voie să se apropie de mănăstire decât până la o distanţă precisă. Imediat, uşile chiliilor Lamaşilor s-au închis, fiecare călugăr rugându-se şi meditând în cămăruţa lui.

În chilia Iniţiatorului meu am aflat legătura secretă dintre doctrina filosofică şi organizarea politică a Tibetului. Cele trei aspecte ale Ştiinţei Universale, adică Ştiinţa Teurgică, Ştiinţa Spirituală şi Ştiinţa Naturală, sunt reprezentate de către cele trei centre de forţă, care domină întreg Tibetul cu splendoarea şi puterea lor nemărginite, conduse de trei conducători: Tashi-Lama, care porunceşte zeilor şi demonilor şi care prin puterea sa magică poate aprinde lumânări de aur în faţa statuilor strămoşilor; Dalai Lama, care reflectă puritatea spirituală, metafizică, blândă şi armonioasă a Asiei; Bogdo-Khan, prinţul Mongoliei de Nord, care cu puternica sa influenţă războinică supraveghează toate societăţile militare secrete din Asia. Am înţeles atunci raţiunea stagiilor mele prin diverse centre iniţiatice din Tibet şi unitatea ocultă a acestui drum ascendent. Am trecut prin trei mănăstiri, care – fiecare în felul său – reflecta cele trei puteri ale Organizaţiei magice din Tibet, iniţiindu-mă astfel în cele trei ştiinţe ale Cunoaşterii Universale, în locuri special consacrate.

_Şi acum, fiule, continuă Lama în liniştea care ne înconjura, află că există un mister încă şi mai mare. Organizaţia religioasă pe care ţi-am descris-o nu este altceva decât ilustrarea materială a unei organizaţii şi mai perfecte, integral spiritualizată, cu toate că încă mai este // pământeană //; acolo este marele mister.Ea domneşte peste întreg pământul, de pe o poziţie superioară celei pe care o are // Lama Lamaşilor //, Cel în faţa căruia însuşi Tashi Lama stă cu capul plecat. E cel căruia îi spunem // Maestrul Celor Trei Lumi //. Regatul său terestru este ascuns vederii noastre, iar noi, cei din „Ţara Zăpezilor”, noi suntem poporul său. Regatul său este ţara care ne-a fost promisă, Napamakou. Şi toţi păstrăm cu nostalgie în suflet speranţa acestei întâlniri cu Pacea şi Lumina. Într-o bună zi, ne vom reîntâlni cu toţii acolo, scăpaţi de năvălitorii barbari care nu ne vor ocoli, Oracolele noastre o spun foarte clar. Cei mai sfinţi dintre noi au pornit deja spre Napamakou, spre

Mănăstirile Înţelepciunii Maestrului Celor Trei Lumi. Însă, până atunci, pentru a ne feri eterna tradiţie de profanarea năvălitorilor de la Nord şi de la Sud, vom fugi din nou să ne ascundem iarăşi doctrina şi scrierile (37).

Dar ce contează pentru Cel Venerabil? În „Puternica Nestemată a Cerului", pentru El o singură zi trece aşa cum trece pentru noi un ciclu. Imuabil, El domneşte peste inimile şi sufletele oamenilor. Le cunoaşte gândurile ascunse şi îi apără pe căutătorii Păcii şi Dreptăţii. El nu a locuit dintotdeauna în Napamakou. Tradiţia spune că înainte de glorioasa dinastie din Lhassa, înainte de înţeleptul Passepa şi chiar de Tsong Khapa, Maestrul Omnipotent domnea în Occident, unde locuia pe un munte înconjurat de păduri întinse, undeva în ţara în care astăzi locuiesc Pilineu-gheu (oamenii de afară, străinii). Cu ajutorul Fiilor săi spirituali, domnea în toate cele patru colţuri ale lumii. Pe atunci // Floarea // mai era aşezată peste Svastika (38)… Au venit însă ciclurile negre, care l-au alungat din Vest şi atunci s-a retras în Orient, în mijlocul poporului nostru şi a şters Floarea, iar Svastika a rămas singură ca simbol al puterii „Nestematei Cerului".

Omnipotenţa sa ne apără, este adevărat, dar ne domină legile inexorabile ale firii. Când vin ciclurile întunecate, trebuie să ştii să te ascunzi şi să aştepţi…

O dată pe an, printr-un delegat al Regatului său, care vine la Lhassa, El ne transmite instrucţiunile pentru poporul său şi pentru toate popoarele Asiei. În timpul acestei perioade întreaga Asie rămâne adâncită în rugăciune. Momentul a sosit. Fiind aici la Lhassa, Fiule, prezenţa ta va fi admisă pe lângă trimisul său şi vei putea lua parte şi tu la binecuvântarea solemnă a Maestrului Zeilor şi Înţelepţilor.

În sfârşit, într-o seară tobele sfinte ne-au chemat la templul princiar de la Potala, cel acoperit cu o cupolă din aur masiv şi ale cărui statui fără număr sunt acoperite cu pietre preţioase de o valoare inestimabilă. Erau de faţă toţi călugării de la toate mănăstirile de pe Sfânta Colină. M-am dus şi eu împreună cu Maestrul meu, neavând încă dreptul de a intra singur în incinta sacră. În sala imensă se auzea un murmur continuu de rugăciuni spuse în şoaptă. Acolo îşi dăduse întâlnire întreg poporul de călugări. Curând au început cântecele grave, ritmate în surdină de către o tamburină.

În apropierea statuilor imense ale lui Buddha din capătul sălii, lângă o masă supraîncărcată cu documente, se afla un baldachin, sub care se găsea o formă acoperită în întregime de nişte voaluri, iar servitorii păreau să o protejeze împotriva unor influenţe invizibile cu ajutorul unor panouri mari, lăcuite. Alături, îmbrăcat într-o superbă robă galbenă, încins cu o eşarfă albastră şi coafat ca pentru marile ceremonii, stătea un om, al cărui aspect mă frapă imediat. Părea a fi un om tânăr, dar cu toate acestea avea tâmplele albe. Detaşându-se net din mulţimea de chipuri bronzate şi ridate, avea un ten alb şi am putut recunoaşte fără nici o îndoială tipul pur caucazian. Atitudinea sa trăda o nobleţe suverană. Rafinamentul, calmul

gesturilor sale ritualice, căci el conducea ceremonia, îmi spuneau că omul acesta are în el ceva regal. Maestrul mi-a spus că forma învăluită în mătăsuri era Dalai Lama, iar omul în costum galben nu era altul decât misreiosul emisar al Maestrului Pământului.

Ceremonia cu totul şi cu totul specială, asupra căreia nu am voie să insist, luă sfârşit. Conform ritualului tantric, fiecare călugăr, însoţit de tatăl său spiritual, trebuie să treacă prin faţa tronului pentru a primi binecuvântarea. Nu am putut să nu remarc fervoarea cu care Lamaşii se apropiau de misteriosul emisar. Aş fi putut spune că aproape tremurau de teamă în faţa puternicului Lama. Totul decurge în mare linişte. Rând pe rând, călugării îşi învelesc din nou capetele cu câte un fald al robei şi se întorc în chiliile lor pentru a-şi continua meditaţiile şi rugăciunile. Mă apropii încet de grupul puternicilor Toulouks şi Kampohs (cei care îndrumă alţi călugări în viaţa spirituală). Mă însoţea Maestrul meu, întrucât el era Iniţiatorul meu şi trebuia să mă prezinte. Eu nu eram demn măcar să pronunţ câteva cuvinte în timpul unei ceremonii de o asemenea importanţă.

Privirea misteriosului Trimis al regatului Necunoscut se fixă asupra mea şi am simşit forţa intensă pe care o degajau ochii săi şi care mă străbătea şi mă cerceta până în adâncul fiinţei. I-am auzit vocea gravă cu care întreba cine sunt eu, omul Pilineu-Gheu (străinul) cu trăsăturile rasei ce trăieşte în Occident. Maestrul meu îi povesti pe scurt călătoriile mele şi eforturile mele iniţiatice. Dar iată că forma de sub vălurile de mătase prinse să se agite şi să pună întrebări. Un servitor se aplecă şi vorbi în şoaptă la urechea lui Dalai Lama. Abia mult mai târziu, reamintindu-mi scena aceasta, m-a frapat ceva ciudat: de sub voalurile fine ieşise o voce de femeie şi nu cea a lui Dalai Lama. Desigur, nu am cerut nimănui nici o explicaţie şi categoric că nu voi cere niciodată, deoarece asemenea întrebări indiscrete şi profanatoare se pedepsesc cu moartea…

Ca într-un vis, îmi mai amintesc cuvintele acelui Lama cu roba strălucitoare:

_…du-te, Fiul Meu, binecuvântarea Maestrului este asupra ta. Lucrează şi meditează, căci ai fost chemat şi poate vei fi şi ales… Peste vreo câteva luni, pleacă în mănăstirile din Lapsche, din Munţii din Sud… Te vom urmări şi te vom îndruma, discipol venit din întunecatul Occident…

Hotărârea trimisului a fost cunoscută şi comentată imediat, iar eu m-am simţit mai liber şi mai puţin supravegheat. În templu mi s-a permis să iau loc între Geche, adică cei avansaţi, care au depăşit stadiul de simpli thrapas (studenţi). Novicii au început să se încline în faţa mea, la fel ca şi în faţa Lamaşilor profesori…

Maetrul meu îmi povestea câteodată legendele sfinte care luminează viaţa religioasă a acestei ţări, în care istoria, aşa cum o percepem noi, nu există. Dintre evenimentele trecutului, orientalii nu reţin decât pe cele a căror amintire are vreo utilitate spirituală şi le aşază la adevăratul lor loc. fiecare grup rasial sau religios este individualizat într-un personaj care le reprezintă, aşa cum spre exemplu India îi are pe Manu (39) şi Rama (40).

În Tibet, administraţia este formată exclusiv din călugări. Oraşele sunt mănăstiri ridicate pe pereţii munţilor, construite direct în stâncă, cu contraforturi şi ziduri inaccesibile. Tibetanii sunt nişte oameni pioşi, care duc o viaţă pătrunsă de prezenţa zeilor. Ce poate fi mai emoţionant decât să vezi dimineaţa păstori şi ţărani mergând la muncă pe imensele lor podişuri care îi înconjoară, murmurând rugăciuni către zeii şi spiritele care-i protejează? Am întâlnit adesea femei care mergeau cu rufele la spălat către văile torentelor şi cântau împreună imnuri religioase de o tristeţe infinită… Ciudată viaţa acestui popor, la care totul vorbeşte despre divinitate: pietrele, munţii înzăpeziţi, râurile repezi şi arborii parfumaţi…

Lama îmi povestea legendele acestui popor seara,la opaiţurile cu unt, la ora care în mod obişnuit se porneşte vântul furtunos. Vâltoarea lui continuă pătrunde peste totşi face să vibreze tot ce există: pereţii din lemn sau din piatră, acoperişurile, flamurile mari galbene şi albastre, care îmbracă pereţii sălilor din temple. O viaţă fantastică pare că animă oraşele asiatice, în care totul caută, urlă, plânge şi scârţâie, inclusiv impresionantele statui, pe care oscilaţiile zidurilor le clatină uneori, imprimându-le mişcări bruşte şi scurte, după care revin imediat în vechea poziţie…

Într-o astfel de seară am ascultat legenda mănăstirii „Meditaţia Ezoterică”, situată la Samadhing, unde se află celebrul templu al faimoasei zeiţe tibetane Dordje-Pamo, pe malul lacului sacru Yamdro. Zeiţa este încarnată în trupul Maicii Stareţe a mănăstirii, căci această mănăstire mixtă a fost dintotdeauna de o femeie. Dată fiind această calitate, această Putere Ocultă, ceremonialul practicat acolo este unul de înalt nivel. Zeiţa vie are de îndeplinit o datorie teribilă: aceea de a nu se întinde niciodată în pat pentru a dormi. Ziua, aşezată pe tronul pontifical, mai poate moţăi, în schimb noaptea, dar toată noaptea cea lungă şi friguroasă, ea trebuie să se roage, să se roage şi să mediteze în permanenţă, împreună cu cele două surori care o susţin şi o însoţesc în ciudata sa devoţiune… De neînţeles destinul acestei femei divinizate, care duce o asemenea existenţă.

Dar, în jurul puternicei zeiţe se produc minuni, Dordje-Pamo fiind zeiţa cu cap de „Scroafă” (din motive oculte şi simbolice), ea posedă puterea de a se transforma în anumite împrejurări în faţa călugărilor şi a călugăriţelor terorizate. Treptat, sub ochii lor, chipul slăbit al preotesei se metamorfozează într-o lumină orbitoare, apărând în cele din urmă cel al zeiţei, exact ca în reprezentările

divinităşilor cu trup de om şi cap de animal din Egiptul antic – şi acesteasimboluri ale aceleiaşi Tradiţii Sacre, păstrate cu grijă de-a lungul timpului.

Foarte mult mi-au plăcut povestirile Maestrului despre puternicul Tashi-Lama, din celebra mănăstire de la Tashi-Lumpo. Legendele acestui popor abundă în descrieri ale minunilor şi puterilor magice. Astfel, mi s-au povestit câteva despre dinastiile divinului Ram şi templele mistice ascunse prin imensa Asie, unde cultul său încă se mai practică. Mi s-a dezvăluit secretul celor 22 de temple din Himalaya şi al misterelor zăvorâte acolo… Templele acestea rămân necunoscute pentru călători, ele nefiind pentru ei decât nişte simple clădiri printre alte câteva sute de mii de pe cuprinsul întregii Asii, dar în realitate, ele rămân nişte temple venerate şi temute pentru mai bine de patru sute de milioane de oameni. În ele locuiesc puternicii conducători spirituali ai Asiei.

În aceste 22 de mănăstiri se cunoaşte şi se respectă legea polarităţii universale, misterioasa lege a principiilor masculin şi feminin (41). Conducătorii lor doar 11 la număr, se adună periodic la Lhassa şi, împreună cu şeful templului de la Potala, formează cei doisprezece Nom'Kan, în faţa cărora m-am înfăţişat şi eu cu câteva luni în urmă…

Am senzaţia că este vorba despre o organizaţie complexă, metodică şi raţională, care acoperă şi unifică spiritual tot Orientul, în ciuda divergenţelor secundare de rasă şi de religie. Din spatele simbolurilor, al bonzilor sau Lamaşilor, Asia este condusă de Lamaşi, Guru-şi, Nahldjorpa-şi şi Zei întrupaţi, deţinători ai unor secrete extraordinare şi ai unei înţelepciuni care a încetat să mai aparţină scării umane. Impresia asta am avut-o şi cu alte ocazii, în timpul călătoriilor făcute în Nordul Africii, în Maroc, în Arabia de Sud, în Hedjaz şi în Hasyr, în faţa forţei spirituale a Islamului. În pofida amestecului de rase, naţionalităţi şi interese politice, discipolul fidel al lui Mohamed este înainte de toate mahomedan şi abia ulterior francez, egiptean,turc sau cine mai ştie ce. Există nişte societăţi secrete, care adună sub tutela lor pe cei ce trăiesc sub semnul semilunii, asta prin autoritatea unor şefi în general necunoscuţi. Un cuvânt, un semn şi este posibil ca bătrâna Europă să se trezească într-o bună dimineaţă şi să vadă cum din Orientul Apropiat se ridică o întreagă armată… Întâlnirile pe care le-am avut şi poveştile pe care le-am auzit mă îndreptăţesc să cred că nu se poate ca şefii oculţi ai Islamului să nu se cunoască între ei. Ceea ce a făcut ca până la ora actuală civilizaţiile occidentale să fie scutite de tulburări grave a fost faptul că aceşti conducători acţionează mai mult pe plan spiritual, în Orient tot ce este material fiind considerat la justa sa valoare, adică trecător şi iluzoriu. Ţelurile opuse ale gândirii orientale faţă de cele occidentale au generat pe de o parte o ciudată uzurpare morală în Occident, iar în Orient un devotament religios nu mai puţin ciudat, concomitent cu pasivitatea. Se prea poate ca unele zone ale Orientului să fi gustat ceva din „otrava" occidentală, asimilând astfel acelaşi apetit al măruntelor cuceriri individualiste, creând imaginea

şocantă a unui „Orient occidentalizat”. Probabil că Japonia ar servi cel mai bine drept exemplu pentru a-mi ilustra afirmaţia.

Pe marginea acestei probleme am purtat lungi discuţii cu lamaşii de la Lhassa şi am constatat un lucru foarte ciudat: dacă poporul tibetan nu are cea mai vagă idee despre Occident, în schimb, conducătorii săi sunt perfect informaţi despre politica şi economia occidentale. Aici, sus, pe platourile liniştite ale Tibetului, în pacea şi detaşarea din mănăstirile buddhiste, multe probleme delicate se rezolvă cu uşurinţă, iar complicaţiile fără ieşire sunt reduse la simple banalităţi…

Învăţătura lui Lama spune că există nişte curenţi misterioşi, nişte „influenţe nefaste”, care străbat lumea, conform Metafizicii Galbene. Popoarele care nu au conducători înţelepţi şi iluminaţi în perioadele în care acestea se manifestă cu mai multă putere sunt lăsate orbeşte la discreţia acestor furtuni invizibile şi a zeităţilor nefaste, care trăiesc din sângele şi suferinţele popoarelor, a zeilor care le împing spre război, dominaţie şi aservire. Acestea sunt perioadele în care duşmani misterioşi şi nevăzuţi ai umanităţii se grăbesc să-şi pregătească festinuri demoniace…

Am aflat multe lucruri în legătură cu subiectul acesta acolo, în mica chilie din palatul din Lhassa, la picioarele venerabilului Lama. Am meditat la misterele înspăimântătoare ale vieţii popoarelor şi la incredibilele încarnări ale zeilor războiului, ale demonilor Gegs şi mai ales la a lui Dha-lha cel Negru, care se întrupează de fiecare dată când conjuncturile astrale le permit să acţioneze…

ULTIMA ETAPĂ

Iată-mă din nou în mijlocul caravanei domoale de yaci şi cai.Din nou etape lungi şi monotone, cu discuţii fără sfârşit, serile pe la hanuri, după o zi întreagă de mers. Drumurile acestea sunt interminabile; astăzi eşti în plin deşert, prin câmpii sărăcăcioase sau în lagune mici mustind de apă, mâine eşti prin văi adânci sau câmpii roditoare, care hrănesc oameni şi dobitoace deopotrivă. Uneori traversam păduri misterioase de pini, în care din loc în loc buchete enorme de trandafirisau anemone formează pete vii de culoare.

Resimt iarăşi impresia pe care mi-o lăsa fiecare din marile călătorii făcute de-a lungul şi de-a latul Asiei, impresia aceea de izolare şi singurătate…

Am terminat ciclul de studii pe care le aveam de făcut la Lhassa şi mi-am părăsit Maestrul. Mi-a dat binecuvântarea sa, iar pe mână mi-a pus cele două inele legate între ele, semn al iniţierii mele. Chipul său impasibil nu a lăsat să transpară nici măcar pentru o clipă vreo frântură din emoţia care presupun că îl încerca. În schimb, la despărţire, iubitul meu Lama îmi păru atât de mărunt, de gârbovit, de macerat de posturi şi de bătrâneţe, atât de pierdut în larga sa mantie galbenă, încât am simţit că despărţirea noastră urma să fie de lungă durată. Trăsăturile fine ale

tatălui meu spiritual, la picioarele căruia am stat atâta vreme, nu exprimau nimic. Mi-a dat ultimele sfaturi, preţioase instrucţiuni iniţiatice şi m-a lăsat să plec…

Am zărit reflexele cupolelor roşii şi aurii ale palatului de la Potala odată cu primele raze, care înflăcărau cerul dimineţii. Oraşul Sfânt se trezea în ceaţa albăstruie a aurorei şi am putut zări pentru ultima oară cetatea misterelor şi a lui Buddha cel Viu.

Drumul continua la sud spre Lapsche, către o parte a lanţurilor care alcătuiesc Sfântul Munte, Preasfânta Mamă Imaculată:Chomolungma, cum îi spun tibetanii. Spre Tibetul occidental porniseră o delegaţie religioasă de la Lhassa şi o caravană chineză din Yunnam. Am profitat de ocazie pentru a ajunge şi eu la Lapsche, ultima mea etapă, cea trasată de către misteriosul trimis de la Lhassa.

Din caravana cea lungă făceau parte chinezi şi tibetani, primii călătorind pentru negoţ, iar ceilalţi în pelerinaj. Vorbăreţi şi zgomotoşi, chinezii erau în fruntea coloanei. Îşi povestesc la nesfârşit aventuri negustoreşti, în care vorbitorul are desigur rolul pozitiv, aventuri pe care le repetă mereu pentru a-şi consolida prestigiul. După tăcerile lungi din mănăstiri, mi se pare de-a dreptul obositor. Îmi aminteşte de Europa, de civilizaţia ei, cu oamenii săi de afaceri. Comercianţii vorbesc despre Shang-Hai, Hong-Kong, Kanton şi despre străinii de care se tem din ce în ce mai puţin şi pe care se străduiesc să-i fure din ce în ce mai mult. Pe coasta de sud a Chinei au izbucnit greve, iar asociaţii secrete din China, din care sigur fac parte şi unii din membrii caravanei noastre, pregătesc revolte şi revoluţii. Pentru mine, toate acestea reprezintă sămânţa răului, mirosul fetid al Occidentului, care răzbate până aici cu zbuciumul său haotic şi zadarnic; oamenii aceştia care vin din Shang-Hai aduc otravă cu ei. E ca un vis urât, care trece, dar care îmi tulbură pacea sufletului.

Mă îndepărtez de oamenii aceştia prea vorbăreţi şi mă amestec printre Lamaşii care vin din toate zările, din zona deşertică a platourilor nordice sau din pădurile din sudul Chinei. Fac parte din diverse secte tantrice şi discută despre filozofie şi misterioase experienţetantrice încă necunoscute în Occident, dar care în concepţia acestuia ar friza nebunia şi moartea…

Am părăsit întinsele câmpii cenuşii şi văile umbroase ale Brahmaputrei. Traversăm păduri imense, în care aerul a devenit sufocant. Când îngheţat de curenţii reci ce coboară de pe înălţimile înzăpezite, când umed şi fierbinte, aerul este irespirabil. Ne apropiem de malurile râului Bhoing-Chu; clima fiind mai blândă, oamenii nu mai sunt atât de rari. Traversăm grădini imense de trandafiri şi arbuşti cu flori albe şi roşii; fluturi cât nişte păsări mici freamătă în grupuleţe, formând corole mişcătoare multicolore. Cocorii, canarii şi privighetorile din imediata noastră apropiere nu dau nici o atenţie trecerii noastre. Dalai Lama a interzis cu severitate vânătoarea pe întreg cuprinsul Tibetului.

Conform obiceiului, ne oprim în toate mănăstirile din cale şi adorăm zeii protectori ai locului şi Lamaşii mai mult sau mai puţin veneraţi care trăiesc în ele. Pentru mine este o ocazie fericită de a mai pătrunde puţin obiceiurile religioase ale acestei ţări misterioase, pe care încă nu le-a putut observa nici un explorator.

Astfel, am făcut cunoştinţă cu persoane extraordinare, cum ar fi vrăjitori adevăraţi, demni de legendă, ale căror povestiri şi minuni m-au lăsat mut, în ciuda cunoaşterii pe care o am despre puterea lamaistă. Am văzut buddhaşi încarnaţi, adepţi ai practicilor tantrice, a căror existenţă înseamnă o viaţă pătrunsă de magie şi mister… O, Lamavenerat din Chekhar-Dzong, o redutabil Gompt-Chen, o, voi care m-aţi învăţat Ştiinţa mantrelor din Nord şi mi-aţi făcut suprema onoare de a-mi fi dat să beau, după libaţiile către Zeii şi Zeiţele de temut, chang-ul sacru din cupa făcută din craniu omenesc, cupa mistică a iniţiaţilor tantrici! Amintiţi-vă… Voi, care m-aţi acoperit cu eşarfa neagră şi mi-aţi dat ofranda puternicelor zeiţe, voi mi-aţi şoptit la ureche cuvintele secrete ale Imaginii! Acum, la ceasul supremei iniţieri, vă implor binecuvântaţi-mă din umbra temutei voastre mănăstiri. Amintiţi-vă… Aţi trecut dincolo de puterile omeneşti şi mi-aţi arătat cum sosesc tenebrele Morţii, la ceasul când noaptea s-a topit şi sfânta zeiţă a nopţii a părăsit cerul… Amintiţi-vă, puternici Lamaşi, amintiţi-vă…

Urmam valea îngustă a râului Gya Chu, parcă încastrat între pereţii cu înălţimi ameţitoare, într-un decor fantastic. Avem de urcat, mereu de urcat, pe cărarea strâmtă, pe care zăpada îngheţată formează o crustă albă continuă. Din fericire, chinezii ne-au părăsit la Tengri Dzong, întrucât se îndreptau spre Brutra. Au mai rămas doar călugări şi pelerini, care merg în tăcere spre mănăstirile sacre de pe Sfântul Munte…

Vântul glacial şi aerul rarefiat îngreuiază considerabil mersul caravanei noastre, puţin obişnuită cu marile altitudini. Am pătruns într-un masiv maiestuos al celor mai gigantici munţi din lume, într-un regat sălbatic şi tenebros, cu un aspect grandios, imposibil de uitat. Zăpada cade acum cu fulgi deşi, iar noi păşim încet în semiîntuneric. Alături, sub cărarea îngustă, torentele vijelioase se prăbuşesc cu zgomot la vale. Locurile sunt sălbatice, au o armonie severă, dominată de plânsetul vântului care urlă printre pini. Puncte negre pierdute prin abisurile care îi înconjoară, oameni şi dobitoace merg împreună prin zăpada care înăbuşă totul. Mă simt şi eu pătruns de frica religioasă pe care Muntele Sacru o inspiră asiaticilor şi despre care se spune că numai aşa se cuvine să fie urcat, într.o caravană de pelerini,în plină dezlănţuire a elementelor, pentru a-i simţi pe deplin frumuseţea sublimă şi profunda sa grandoare.

Sus pe gheţar animalele calcă cu frică; deasupra suntem însoţiţi de vulturi ce descriu cercuri largi, neliniştitoare.

Zăpada de pe piscuri dispare într-o ceaţă groasă, ridicată dim fundul prăpăstiilor şi din văile pe care am urcat. Ca un cazan imens de aburi, Muntele era

înfăşurat în ceaţă, iar soarele ce sta să apună aprindea reflexe ciudate prin nori. Vârfurile imaculate scânteiau purpuriu…

Trebuia să ajungem la capătul călătoriei. Ne-am dat seama că ne apropiem de pământul sfânt după micile flamuri şi rugăciunile scrise pe steagurile ce se loveau de copaci în bătaia vântului. Lapsche-Kang este foarte aproape, iar călăuzele noastre îndeamnă animalele să meargă mai repede.Noaptea se lasă cu iuţeală şi prăpastiile pe marginile cărora ne căţăram erau prea periculoase pentru a risca un drum pe ceaţă şi întuneric. Doi dintre yaci au şi alunecat într-una din ele, cu mugete disperate. Celelalte animale suflă greu, spulberând zăpada cu nările, extenuate după o zi crâncenă. Cât despre oameni, ne-am înfăşurat bine în mantale şi ne rugăm pierduţi, într-un vis interior care nu poate fi întrerupt de nimic. Din când în când, călăuzele noastre aruncă cu pietre în semn de ofrandă pentru a îmbuna zeii Muntelui Sacru şi, totodată, pentru a îndepărta demonii malefici care vor începe să mişune imediat prin fundurile prăpăstiilor, căci se lasă noaptea şi este ora strigoilor şi a spiritelor rele ale Muntelui.

Pelerinii cântă împreună invocaţii către zeii protectori… Cu un ton scăzut, plângerea se înalţă sfâşietor de tristă; este un imn mortuar, adresat lui Ka-gor-Mha, una dintre zeiţele cu cap de om şi trup de leu, extrem de frumoase, care dansează goale pe cadavrele oamenilor şi ale animalelor…

Departe în ceaţă, pe o coastă a muntelui, apărumănăstirea, dar imediat după aceea nu am mai putut distinge nimic, pentru că ceaţa a urcat cu iuţeală. Şi atunci a intervenit lucrul care m-a frapat cel mai mult de la sosirea mea în Tibet.Auzisem de multă vreme de asceţii care trăiau goi puşcă în munţi şi mi-am dorit foarte mult să mă pot apropia de aceşti supraoameni; iar atunci i-am zărit pentru prima dată…

În peretele de piatră străluceau nişte luminiţe. Intrigat de focurile acestea ciudate, am părăsit caravana şi mi-am îndemnat calul spre piciorul muntelui. Fantastică viziune! Undeva, în peretele inaccesibil de stâncă, în grote naturale, pe ai căror pereţi jucau lumina unor opaiţe, nişte oameni complet goi meditau în tăcere, aşezaţi pe jos. Atât de spectaculos mi s-a părut cadrul acela fantastic, cu călugării ce-şi petreceau noaptea rugându-se pe gheaţă, încât am crezut că sunt martorul unei înspăimântătoare viziuni supranaturale create de vreun puternic Lama vrăjitor de la mănăstirea de Ştiinţe Oculte din Depung…

Apoi, totul mi s-a părut că este un vis: gheaţa care scârţâia sinistru sub călcătura grea a cailor, vântul care urla prin prăpăstii şi crevase, caravana care şerpuia încet către un ţel imposibil de atins şi Sfinţii, asceţii, aceşti înţelepţi, care, impasibili, deloc tulburaţi de urgia elementelor descătuşate, continuau să mediteze în noaptea glacială…

TEMPLUL SECRET DIN HIMALAYA

Templul din Lapsche-kang este ca o perlă între bolovani cenuşii. Aşa îmi păru el a doua zi după sosirea noastră. Pereţii văilor adânci din apropiere sunt acoperiţi cu flori albe şi galbene. Posesivă, ceaţa acoperă neîncetat vârfurile înalte şi ascuţite. Regiunea este foarte umedă, ceea ce face ca solul să fie acoperit de plante suculente, de liane imense şi ferigi dese.

Satul din Lapsche se poate distinge pe celălalt versant. Numără doar vreo douăzeci de case. Acum este vară, dar iarna locuitorii, care se ocupă cu creşterea animalelor, îl părăsesc pentru a se duce în Nepalul aflat foarte aproape.

Însă ceea ce ne atrage pe toţi este micul templu pătrat cu acoperişul brun şi zidurile albe, centru de veneraţie pentru jumătate din Asia. În el a trăit faimosul Sfânt tibetan Mila shad pa dordje sau Mila ralpa (42), din preavenerabila familie spirituală a lui Marpa, discipolul lui Telopa. Am simţit planând umbra acestor mari asceţi încă de la sosirea mea în Tibet. Prima culegere de texte cu care Maestrul meu mi-a cerut să încep practica meditaţiilor tantrice a fost faimosul tratat al celor „10 000 de imnuri", aşa numitul „gar-boum". Mila ralpa este imaginea perfectă a metafizicianului tibetan; a acceptat învăţăturile lui Buddha, completate însă cu datele tradiţionale ale ezoterismului lamaist. Pe mine m-au iniţiat prin diferite mînîstiri nişte membri ai aceleiaşi familii spirituale, care îşi spun Khagyud-pa. Sub protecţia acestui mare Sfânt am lucrat şi eu şi am reuşit să realizez splendorile Ştiinşei Lamaiste.

Adoua zi a venit să mă asculte stareţul mănăsturii din Phu-ta-Gumpa. Nu ştiu cum a aflat despre sosirea mea , căci mănăstirea lui a fost izolată între zăpezi de mai multe luni. Altfel, omul acesta este interesant de studiat. Are o fizionomie de tip mongoloid, vorbeşte într-un fel aspru şi pare că îşi caută cuvintele în permanenţă.I-am arătat sigiliile, inelele şi bonetele mistice primite de la Maeştrii mei, ca semne ale iniţierii parcurse şi i-am vorbit despre ţelul meu suprem, pe care mă strădui să îl ating. Înfăşurat cu o eşarfă roşie, căci aparţine sectei bonetelor roşii, stătea aplecat ca o pasăre de pradă şi mă asculta cu atenţie. Apoi, spre marea mea surprindere, îmi puse câteva întrebări, care dovedeau că „dosarul" meu ţi ajunsese pe mână. A zâmbit la remarca mea, dar nu a spus nimic.

Stareţul s-a hotărât să mă conducă printre liane şi plante mustind de sevă până la templu.În jurul nostru, pe deasupra florilor monstruoase, excesiv dezvoltate în solul acesta umed, zburau fluturi atât de viu coloraţi, încât păreau pictaţi de o mână omenească. În faţa noastră, pe „colina preţioasă", străluceşte în flăcări cupola acoperită cu cupru gri-verzui a templului. La orizont, pe piscurile înalte, zăpada scânteiază intens.

Intrăm în străvechiul templu ezoteric. La intrare ne întâmpină roţi enorme de piatră, foarte vechi. Interiorul este bogat în ornamente scumpe şi somptuoase. În fund, în spatele altarului, imaginea imensă a Sfântului Mila ralpa umbreşte

buddhaşii din altar. Pentru mine Tradiţia Înţelepciunii, care domină întreaga lume, este prezentă în toate religiile trecute, prezente şi viitoare, care nu sunt altceva decât traduceri, uneori efemere, dar mereu incorecte, ale unor emanaţii ale Luminii Pure, provenite din Regatul Vieţii.

Trebuind să se reîntoarcă la mănăstire, Stareţul a hotărât să mă încredinţeze unuia dintre călugării stabiliţi în regiune. Este un ascet, un nald-jorpa, care meditează în munţi, singur printre stânci. Deocamdată, eu nu-i pot imita pe aceşti înţelepţi, nu pot trăi ca şi ei, cu câteva boabe de mei pe săptămână. Voi rămâne pe lângă templu, iar de acolo voi urca regulat să primesc instrucţiunile pustnicului.

Aşa că ne-am îndreptat spre el. Din fericire, treptele naturale ne permit să urcăm cu uşurinţă panta abruptă. Traversam păduri întunecoase şi platouri acoperite cu zăpadă. La asemenea altitudini trăiesc destule animale sălbatice, dar nimeni nu-şi face nici o problemă, căci în prezenţa înţelepţilor, orice fiinţă se umple de pace…

Am urcat mult pe poteca ce se răsuceşte în spirală în jurul muntelui.Ceţurile din vale sunt sub noi, jos de tot. Spectacolul este grandios. Soarele luminează puternic şi dezvăluie frumuseţea piscurilor din apropiere, care scânteiază glorios.Iar deasupra domneşte tăcerea,dar acea tăcere inconfundabilă a zăpezilor veşnice. Nici un zgomot, nici o urmă de vegetaţie, nici o urmă de viaţă. Zăpada este prezentă peste tot şi domină orbitoare sub soarele tropical în văpăi.

Pustnicul ne primi cu respect. Ne oferi Tsampa şi, fără să se clintească din postura meditativă în care l-am găsit, ascultă relaxat sfaturile lui Umze. Imobolitatea sa nu are nimic uman şi nici trupul său scheletic. Asociată cu tăcerea din jur, nemişcarea sa m-a frapat puternic şi mi-a produs o impresie de neuitat…

Chiar în faţa lui, ascetul plantase în pământ tridentul tantric. Ne-am înţeles ca din când în când să urc la el, pentru a-mi contunua meditaţiile în apropierea sa, aşteptând ca întotdeauna, desigur, ordinele Prinţului Invizibil. Într-un cadru special, cum este spectacolul emoţionant al munţilor, cuvintele Înţelepţilor au o altă semnificaţie, mai profundă. Nu voi putea uita niciodată orele petrecute la picioarele ascetului din Himalaya, în care acesta îmi comenta misterele Ştiinţelor Tantrelor.Coborând încet pe cărare, m-am întors la templu împreună cu stareţul. Mi-a vorbit despre viaţa marelui Sfânt Mila ralpa, marele vrăjitor şi ascet, despre înfricoşătoarele sale încaecări şi penitenţe… Apoi, mi-a cântat imnul glorios al Lamaşilor, Ydam-şilor şi al Zeilor:

Iluzoriul trup într-una se înşală
În Oceanul reîntrupării în cele trei lumi.
De cauţi hrană şi avere,
Eliberat nu vei putea să fii.
Renunţă aşadar la lume şi te roagă,
Iar lotusul din inimă îţi va-nflori sub sfânta binecuvântare
A razelor ce arzătoare cad din Cer…

Cinste Lamaşilor toţi, Ydam-şilor şi Zeilor
Uniţi în aceeaşi supremă contemplaţie
Şi mare egalitate a vieţii…

Sfintele cuvinte au răsunat grav în liniştea cerului senin. Se armonizau perfect cu platourile imense acoperite cu zăpadă, ce ne înconjurau şi păreau să ne izoleze şi să ne protejeze totodată. Cât de departe este de lume această ţară interzisă, patrie a Înţelepciunii şi a Misterului… şi cât de aproape de cerul scânteietor…

CUVINTELE ÎNŢELEPTULUI DIN HIMALAYA

„_Ascultă-mă, fiule! Învăţătura ta se opreşte aici.Ai studiat, ai meditat, acum trebuie să realizezi. La Chumi-Jadsa ai meditat asupra unor Kasynas (43) şi în felul acesta ai reuşit să-ţi linişteşti mentalul. Pe căi diferite,Maeştrii tăi succesivi ţi-au pregătit învelişurile corporale, pentru a fi pregătit să primeşti marele mister al Iluminării. Ai mai învăţat să „devii" obiectul contemplat, să te identifici complet cu el, astfel obiect şi subiect şi-au pierdut sensul contrar şi au devenit complementare şi confundabile.

La Lhassa ai învăţat să-ţi deplasezi conştiinţa şi să ţi-o fixezi acolo unde doreşti. Ai învăţat să dai viaţă misterioaselor statui de la Potala din propria ta viaţă, cu prana ta (44); te-ai meditat pe tine însuţi, glorios şi impasibil în parfumul beţişoarelor aromate.

La Ramot'che ai descoperit Korlos-urile, centrele de forţă ale corpului uman, şi ai putut cunoaşte acţiunea formidabilă a puterilor psihice ale fiecărei fiinţe vii.

Toate acestea nu le-ai învăţat intelectualiceşte, în mod raţional, căci meditaţiile sugerate de Maeştrii tăi nu erau decât nişte pregătiri elementare în vederea viitoarei tale realizări. De abia aici trebuie să realizezi învăţătura pe care ai primit-o. O vei face singur, faţă în faţă cu tine însuţi, Fiule, ascultă cuvintele secrete, ca de la Guru la Discipol…"

Am învăţat să realizez învăţăturile mai sus amintite. Mi-am completat cunoştinţele sau, mai bine zis, folosind o cheie nouă, pentru a interpreta cele deja ştiute, mi s-a relevat astfel o lume nouă, necunoscută. Învăţătura tibetană ezoterică este esenţialmente tantrică. Însă puţini oameni ar putea suporta testele şi încercările îngrozitoare prin care trebuie să treacă fiecare discipol. Eu, personal, am dat înapoi din faţa multora dintre ele şi aşa mi-am dat seama că va trebui să mai treacă ceva timp până la marea Eliberare. De exemplu,una din cele mai halucinante probe constă în crearea unei fiinţe vii, în mijlocul unei singurătăţi absolute.

Gurul meu a continuat să-mi explice doctrina lamaistă înainte de a-mi da formulele meditaţiilor pe care urma să le realizez mai târziu.

_Fiule, ascultă cuvintele vieţii: zeii, întregul univers, nu sunt decât o iluzie. Numai spiritul tău există, din el apar toate şi tot în el dispar. Dacă doreşti să ajungi

la învăţătura supremă, încearcă să // vezi // ce ai învăţat. Propriul tău corp este un sanctuar şi, prin iluzia luminii pământeşti, poţi crea orice iluzie.Întreaga viaţă este o fantasmagorie, toate sunt trecătoare, toate se prăbuşesc. Du-te şi meditează în locuri pustii, cum este Muntele Sfânt, pe care ne aflăm acum, care este locuinţa şi palatul lui Ydam Sambara.

Există două împărăţii: împărăţia lucrurilor efemere şi împărăţia Celui Unic. Încearcă să dispari din prima şi să apari în cea de-a doua; respinge cu hotărâre marea iluzie care te copleşeşte, te obsedează şi îţi aleargă mereu în urmă, aşa cum şi umbra aleargă după corp. Să nu întorci capul atunci când vei auzi zgomotele vieţii; ci doar ascultă şi contemplă. Dacă întorci capul şi priveşti, te vei prăbuşi în tenebre şi mai adânci. Meditează, fiule, meditează.

Formulele le-ai învăţat la Ramot'che.Cunoşti invocările. Zeii protectori trebuie să te asculte. Dar încă nu-ţi cunoşti Ydam-ul tău invizibil. Îl vei crea şi îl vei vedea curând…

Concentrează-ţi mentalul şi linişteşte-ţi complet valurile spiritului. Să nu adormi: meditează, meditează…

Cunoşti drumul dorinţelor şi al plăcerilor, îl cunoşti. Meditează aşadar, fiule. Îndreaptă-ţi intuiţia în interiorul tău, eliberează-ţi mentalul de formele care ţi-l modelează,încearcă să pătrunzi în lumea fără forme şi să vezi culorile mistice ale vieţii şi ale fiinţelor.

Apoi, în umbra Pământului, îndreaptă-ţi atenţia asupra triunghiului din inima ta şi priveşte misterul în faţă, pe // Hum// localizat acolo. În mijlocul lacului liniştit se găseşte un munte. În vârful lui stă Gurul tău, care contemplă Lumina Inefabilului cu bonete în mână, cu faţa spre răsărit. Fiule, ascultă cuvintele sacre ale Supremului Guru care locuieşte în tine. Toate sunt trecătoare, însă în inima ta găseşti o mănăstire splendidă şi curată, în care stă ascunsă minunea minunilor.

Meditează fiule, meditează asupra binefăcătoarelor formule secrete. Impregnează-te cu sensurile lor profunde şi secrete.

Smulge dorinţa din tine. Ucide-ţi dorinţa de a trăi, smulge rădăcinile dorinţei. Renunţă la orice acţiune inutilă (45). Nu fi indiferent, nu fi agitat. Păstrează-te deasupra sentimentelor sufletului şi deasupra vălurilor mentalului. Aşază-te să meditezi de patru ori pe zi.

Analizează păcatele omeneşti şi observă cu atenţie mizeria şi profunda lor nimicnicie în veşnica roată a vieţii (46). Oamenii aleargă după fericire şi nu o ajung niciodată, deoarece se agaţă de valuri şi îşi aruncă ancorele în pulberi. Mai întâi prin meditaţie şi detaşare, iar apoi prin non-detaşare şi ulterior, în sfârşit, prin detaşarea de non-detaşare, vei reuşi să ieşi din curent.

Ascultă-mă, fiule, zeii ne invidiază. Abandonează cultele şi ceremoniile. Mila va şterge diferenţa dintre tine şi ceilalţi. Vidul îţi produce această milă. În asta constă marele mister al Buddhaşilor, în Vid… Meditează asupra // Vidului //.

În mijlocul formelor nu vei realiza niciodată nimic; este imposibil, căci mentalul tău se va cabra asemenea unui cal pe marginea prăpastiei. Părăseşte aşadar veşmântul formelor prin meditaţie adâncă şi vei putea intra în Vid cu aceeaşi uşurinţă cu care intră un peşte în apă…Totul este o iluzie, // totul //: zei, oameni şi univers. Toate sunt creaţii ale mentalului tău, iar iluzia învârte roata diabolică într-un ritm infernal (47). Imuabil este numai Unul. //Şi acest Unu eşti tu…// Meditează, Fiule, meditează şi vei vedea…

Astfel, conform instrucţiunilor Maestrului meu, am început să meditez cu gonsthag (funia) petrecut pe la spate pe deasupra rinichilor şi pe după genunchi, pentru a-mi ţine corpul drept. Zile şi nopţi trec fără ca spiritul meu, încordat într-o extraordinară abstracţie faţă de tot ce există în jur, să mai observe scurgerea timpului. Încetul cu încetul, în mine începe să lucească uşor o lumină, iar o cortină grea prinde a se ridica puţin câte puţin…

Zeii protectori au început să mi se arate şi ei, ieşindu-mi din frunte, luând poziţii simbolice bine determinate. Ulterior, figurile, kilhkar-urile, au căpătat o expresie vie, un sens profund, de neuitat.

Îmi dau astfel seama că numai Iniţiaţii au putut crea statuile Asiei, cu gesturile şi atitudinile lor încremenite în piatră. Ei // au văzut // zeii ţâşnind din lumină şi le-au reprodus expresiile simbolice cu mare fidelitate. De aceea, conform tradiţiei mistice asiatice, este de mare folos să te poţi ruga în faţa statuilor de bronz, lemn sau piatră, care folosesc drept suport pentru meditaţiile care au ca scop întâlnirea zeilor atotputernici şi impasibili…

SINGURĂTATEA ABSOLUTĂ

Oamenii meditează în munţi, pe marginea abisurilor inabordabile, în peşteri naturale, cu intrări zidite. Mai sunt şi cei care practică severele tehnici yoga în aer liber; în principal, aceştia caută să-şi dezvolte căldura interioară // thumo // (48), cea care apără ascetul de violenţa intemperiilor. Aceştia sunt pustnicii pe care i-am văzut în timpul fantasticei călătorii spre Lapsche. Alţii însă, fugind de viaţă, de soare, de aer, de oameni, se închid în peşteri întunecoase, în caverne inaccesibile. Din când în când, Lamaşi vin să le verse acolo vreo câteva boabe de mei şi un pumn de făină printr-o deschizătură minusculă. Aceasta este toată hrana lor. Etapa aceasta este necesară pentru dezvoltarea puterilor latente din om. Unii discipoli o parcurg în câteva zile, alţii în câteva luni, iar altora nu le ajunge întreaga viaţă. Este ceea ce se numeşte Ta-Sham. Chela se zideşte înăuntru cu formulele exerciţiilor meditative date de Guru şi le studiază, le realizează şi în final //le vede//, conform instrucţiunilor precise pe care le-a primit.

Am trecut la proba singurătăţii totale. Cât timp a durat, nu ştiu; la altitudinile acelea zăpada este veşnică, iar când am ieşit, razele soarelui se răsfrângeau la fel de minunat pe înălţimile albe ale Himalayei. Îmi este cu totul imposibil să descriu

multitudinea de senzaţii şi sentimente pe care le-am încercat în această singurătate absolută; oricum, în orice caz, este o singurătate departe de a fi monotonă. Viaţa spirituală a fiinţei care se supune unei asemenea încercări se îmbogăţeşte într-un mod cu totul deosebit, prin disecarea metodică a personalităţii şi prin lentă edificare asupra puterilor supranaturale care zac în fiecare…

O, Guru al meu! Am luat şi eu legătura cu zeii protectori ai marii familii spirituale a lui Mila ralpa. Legătura s-a produs sub suprema ta îndrumare, în cadrul ceremoniilor secrete.Suflul invizibil al zeilor m-a atins în frunte şi în inimă stând în faţa cercului magic, în faţa figurilor suprapuse de pe vechiul pergament, despre care tradiţia spune că se păstrează tocmai de la Lama Padma Sambhava.

Flacăra puterii acestor zei mi-a ars corpul. O, tu, guru, tu m-ai condus în chilia mistică îmbrăcat în costumul celor ce-şi spun Sham-pa şi tu ai evocat pentru mine zeul protector ce poartă un trident şi meditează la Ydam-ul de pe Munte…

Sunt singur în întunericul misterios al peşterii. Aici au meditat generaţii întrgi de Discipoli şi Lamaşi. Aerul este atât de încărcat de puteri psihice, încât doar simpla pronunţare a silabelor mistice face să-mi treacă prin corp un fel de efluvii electrice şi pereţii de piatră să fulgere luciri scurte. Lungile tăceri şi meditaţiile profunde m-au obişnuit cu izolarea şi am descoperit o plăcere aspră în a mă simţi singur, absolut singur în acest colţ pierdut de Asie… invocând protecţia Guru-lui meu, respir adânc, într-un fel bine determinat, conform regulilor yoghine. Coloana vertebrală mi se încălzeşte; o forţă teribilă şi puternică, // Zeiţa // (49), urcă prin măduva spinării spre centrele de forţă Khorlos, care scânteiază sub forţa sa triumfătoare. În cele din piept, inimă şi gât simt un fel de vârtej care pulsează şi radiază. Astfel, Zeiţa îmi urcă de-a lungul corpului spre creştetul capului, spre lotusul cu o mie de petale al yoghinilor (50).

O! Fantastică forţă! Tu care creezi sfinţii şi asceţii, misterioasă putere androgină (51), tu îmbrăţişezi cosmosul, faci astrele să cânte şi sorii să strălucească… Tu dai viaţă universurilor, precum şi Omului, un rezumat de univers…

Conştienţi sau nu, pe tine te adoră misticii, pe tine te cheamă Înţelepţii când se roagă şi de tine se tem forţele malefice. Lumina vie a lui Dumnezeu, esenţă a lui Brahma, eşti aici; simt cum acţiunea ta puternică îmi ridică trupul de la pământ şi mă face să percep prin noi simţuri misterioasele chipuri simbolice (52).

Acum, în faţa mea se ridică din cerc o formă luminoasă. Mai întâi cu contururile incerte, apoi din ce în ce mai bine definită, îşi face apariţia o divinitate; este înconjurată de o aureolă de raze luminoase, din care scânteiază câteva litere tibetane şi citesc… Ah, este temutul zeu protector, prinţul muntelui, Ydam-ul invocat de către Gurul meu. Nu ştiu prin ce proces fiinţa evocată se materializează; chilia se umple de o prezenţă cumplită şi iată-mă conversând cu zeul suveran, în vreme ce beţişoarele parfumate ard şi se consumă încet în vasele sacre…

Aici mă opresc. Nu mai pot continua. Cuvintele schimbate între om şi zeu sunt secrete şi nu pot fi transcrise decât cu mare dificultate. Asemenea experienţe spirituale sunt foarte puţin accesibile occidentalilor. Trebuie să ştii să suporţi zguduitoarele şocuri psihice şi probele iniţiatice extrem de dificile.

Timpul se scurge încet, într-o tăcere neagră. Guru a venit să mă ajute şi să-mi aducă noi exerciţii de meditaţie. La intervale fixe, din cerc se ridică umbra zeului, a Ydam-ului, care ştiu că iese din mine însumi, fiind expresia posibilităţilor necunoscute ale subconştientului meu. Aceasta s-a întâmplat până într-o zi, când mi-a dost revelată o nouă lumină, un alt plan şi mi s-a arătat o prezenţă venerabilă şi sfântă, iar de atunci Ydam-ul glorios m-a însoţit în permanenţă, invizibil pentru alţii, mai puţin pentru cei asemenea mie, care şi-au dezvoltat vederea spirituală şi ştiu să converseze cu puterile Pământului şi cu forţele planetare…

PACEA ETERNĂ

Într-o zi, Guru mi-a spus că urma să moară în curând. Nu mi-a spus nici ziua, nici ora, dar urcând la peştera dintre zăpezi, mi-am găsit Maestrul în aceeaşi postură meditativă, cu gura deschisă şi cu ochii ficşi. Am cules de pe jos lucrurile lăsate de el înainte de a dispărea şi o scrisoare prin care îmi lăsa unele instrucţiuni pentru nişte operaţii magice ce trebuiau să-i uşureze trecerea în lumile superioare. Nu am fost emoţionat deloc, căci pentru mine Maestrul nu dispăruse; de altfel, la ce-mi puteau folosi aceste emoţii omeneşti, când una dintre experienţele acestei Ştiinţe mistice consta tocmai în detaşarea completă de lucruri şi fiinţe, cu scopul de a se uni cu ele mult mai intim în planurile spirituale superioare…

Ziua aceea a însemnat o mare sărbătoare pentru întreaga regiune. Trompetele au mugit cu putere şi munţii le-au repetat ecoul îndelung. O mulţime de asceţi şi călugări a sosit din toate părţile. Da, a fost atunci o sărbătoare într-adevăr mare în Munţi. Unul dintre cei mai mari asceţi din Lapsche s-a întâlnit cu zeii, iar acest eveniment deosebit trebuia marcat. Corpul urma să fie depus într-una din grotele pierdute prin Munţi, între zăpezile eterne.

Oameni ca aceştia, care au trăit singuratici în mănăstiri sau în grote inccesibile, merită să fie regretaţi cu adevărat. Ei trăiesc o intensă viaţă interioară contemplativă, iar pentru ei moartea înseamnă Eliberare, contopirea definitivă şi absolută cu Puterile Superioare, pe care Solitarul le întrezărise deja în cursul vieţii, în meditaţii…

Ah, să scapi de Samsara, de oceanul durerilor şi al suferinţelor! De câte ori nu mi-a fost dat să-i aud pe Lamaşi vorbind despre speranţele şi dorinţele lor: a te elibera de Legea aceasta ineluctabilă, dar absolut corectă a cauzei şi a efectului, a nefericirii care urmează unei alte nefericiri, a durerilor eterne ale iluziei vieţii, miraj descumpănitor, care amăgeşte oameni şi zei deopotrivă. A trăi, a muri şi a te

renaşte, a suferi trecerile alternative dintre lumi… Singură Cunoaşterea îţi mai permite să scapi din ciclul acesta, căci în faţa Adevărului dispare orice iluzie.

Dantescă este viziunea oamenilor şi a zeilor antrenaţi în vârtejul existenţelor, existenţe al căror mecanism încorporat în însăşi esenţa lor macină şi striveşte materia vie ce o alcătuieşte. Totul trăieşte, totul suferă, totul speră, totul aşteaptă, totul aspiră, totul se emoţionează. Înţeleptul trebuie să înceteze a mai suferi, a mai aştepta şi să scape în felul acesta din vârtejul Monstrului. Pentru că El va ajunge la Centru, într-un punct imobil, stabil şi fix pentru eternitate…

Acestea sunt ultimele cuvinte pe care mi le amintesc, ultimele cuvinte ale Ascetului care mi-a fost Maestru.

Conform obiceiului, a fost aplecat şi aşezat în postura lui Buddha, postura meditaţiei perfecte. Ochii nu i-au fost complet închişi, astfel încât, privirea lui părea că este încă interioară, puţin voalată de o meditaţie adâncă. Mai privesc încă o dată spre corpul celio ce mi-a fost Lama prea iubit, încremenit în aceeaşi mişcare pe care o avea şi acolo sus, când mă învăţa tradiţiile tantrelor.

Trompetele urlară, iar tobele răsunară ritmic. Pustnicii au format o mare procesiune, care însoţeşte corpul Preafericitului. Vulturii ne urmează, descriind cercuri largi pe cer, deoarece ştiu prea bine că în curând se vor putea apropia…

Lamaşii au depus corpul în fundul unei grote situate pe versantul imens ce străjuieşte valea.

Apoi coloana coborî fără nici o grijă pentru mortul pe care fiarele începuseră deja să îl devoreze…

Nu este Legea Naturii? La rândul lor, nu vor fi duşi într-o bună zi într-o peşteră asemănătoare pentru a fi devoraţi în acelaşi fel de către aceiaşi vulturi imenşi ai Himalayei? Rămăşiţele lor nu vor putrezi în acelaşi mod în bătaia soarelui, împrăştiate pe zăpada imaculată? Pentru ce să se teamă, pentru ce să se plângă, pentru ce să fugă? Aceşti Înţelepţi şi călugări sunt plini de logică şi posedă giuvaerul suprem: detaşarea…

MISTERIOASA ÎMPĂRĂŢIE A VIEŢII

Măreţul eveniment a avut loc într-o seară în care meditam conform formulelor lăsate de defunctul meu Maestru. Nu pot spune nimic cu privire la ele. Pe măsură ce pătrund în profunzimile Cunoaşterii Sacre, ştiu că este imposibil să divulg ceva… Deseori se întâmplă ca pustnici rătăcitori, iniţiaţi în tradiţiile antice ale aceloraşi şcoli pe care le-am urmat şi eu, să treacă pe la templul din Lapsche şi să mă viziteze… Discutam îndelung cu ei despre templele secrete şi Lamaşii invizibili.

Îmi făcusem un obicei din a merge în grota Maestrului să meditez acolo. Într-una din seri m-am trezit că apare un om pe cărarea ce şerpuia pe marginea prăpastiei. Venea din vale şi urca sus, spre gheţarii din Munte. Ce voia oare

drumeţul? Îi făcui semnele de recunoaştere ale diferitelor secte tantrice pe care le cunoşteam, însă omul nu-mi răspunse. După îmbrăcăminte, nu părea deloc să fie de prin partea locului. Purta o robă albă largă, aşa cum mai poartă unii preoţi din India, iar pe deasupra o manta groasă, cenuşie. Părul său alb flutura în vânt.

Cum nu am obţinut nici un răspuns la semnele mele, m-am hotărât să-i adresez respectuos câteva cuvinte:

_Frate al meu, de unde vii şi ce gânduri ai?

Îmi arătă cu mâna sus, spre gheţari. Să fi fost unul dintre pustnicii din grotele de sus, pierdute printre nori, din care asceţii nu mai coboară în văi niciodată? Sau o fi poate vreun trimis al vreunui stareţ de la mănăstirile învecinate?

Omul radia ceva deosebit, ca oa splendoare, şi am simţit că am în faţă un Înalt Şef Spiritual.

_Meditam, Maestre, în clipa în care v-aţi arătat. Eu sunt încă un copil ce urcă pe înaltul drum al glorioasei cunoaşteri ezoterice şi orice sfat îmi este binevenit, căci orice traphas (învăţăcel) trebuie să asculte de orice Thul-Kouh.

Soarele ce stătea să apună lumina drept în faţă chipul profund al Necunoscutului…

_Fiule, timpul tău este aproape şi am venit să te pregătesc.

Ah! Despre moarte era vorba! Un ordin de la Potala şi iată că am în faţă unul dintre acei Lamaşi medici ai Palatului pontifical, unexpert la fel de bun în arta vindecării, ca şi în cea a uciderii…

_Maestre, de mult sunt gata să mor; mi-aş mai fi dorit totuşi să realizez sublimele învăţături ale Maeştrilor mei…Dar dacă zeii au poruncit altfel, facă-se voia lor.

Necunoscutul mă privi cu blândeţe.

_Pentru tine, deocamdată, nu se pune problema să mori. Aminteşte-ţi ce spun cărţile noastre sfinte: când elevul este gata, e gata şi învăţătorul. Suveranul Maestru îţi permite intrarea în împărăţiile secrete. Eu am venit să te găsesc şi să tepregătesc pentru noul tău sacerdoţiu.

_Dar cine sunteţi, cine sunteţi dumneavoastră, Venerabile, de-mi aduceţi astfel de veşti? De la care mănăstire, din ce ţară veniţi? Hainele dumneavoastră îmi sunt necunoscute şi totuşi cunoaşteţi lucruri pe care numai Maeştrii le ştiu, iar secretul iniţierii ne leagă definitiv, până dincolo de moarte.

_Fiule, eu sunt un emisar al Împărăţiei Vieţii; mănăstirea noastră este imensul univers, cu cele şapte porţi ale sale. Poporul nostru este deasupra şi dedesubtul Pământului, iar Împărăţia noastră este în cele trei lumi ale acestei ere…

Am discutat vreme îndelungată şi am învăţat o mulţime de lucruri. Nu am permisiunea de a face nimănui cunoscută conversaţia noastră, dar totuşi pot reda răspunsul său la întrebarea mea cu privire la misterul şi tăcerea care înconjoară Împărăţia Vieţii şi dificultăţile de a ajunge în acest centru suprem al spiritualităţii:

_Fiule, văd că pe voi, ceilalţi oameni, vă îngrijorează dificultatea de a găsi acest Adevăr metafizic, care scapă spiritului vostru neliniştit. De ce ne acuzaţi pe noi de tăcere, când voi nu sunteţi în stare să auziţi?

Cunoaşterea? Pacea? Splendoarea plină de serenitate a gloriei metafizice? Dar toate acestea vă înconjoară şi vă pătrund. Inconştient, voi respingeţi exact ce vă doriţi mai mult în adâncul sufletului. Copii orbi ce sunteţi! Cereţi adevărul? Desigur, adevărul care nu vă deranjează de la tabieturi, care nu vă răneşte amorul propriu şi care nu vă trădează ipocrizia… Doriţi Pacea? O doriţi, dar doriţi în acelaşi timp şi ruina duşmanilor voştri sociali sau religioşi…Căutaţi Cunoaşterea? Perfect, şi imediat ce aţi descoperit la întâmplare câteva legi ale naturii, vă şi grăbiţi să le folosiţi imediat pentru distrugere şi moarte.

Fiule, trebuie să ai inima curată şi să trăieşti cu frică de zei, ca să poţi simţi adierea Păcii. Trebuie să auzi în tine şoapta care-ţi cere să-ţi îmblânzeşti inima şi simţurile…Iar atunci trebuie să te comporţi cu corpul tău aşa cum nu mulţi ar îndrăzni nici măcar să se gândească. Adevărul este dincolo de orice şi trebuie să sfărâmi totul până să ajungi în inima templului din tine…

Ascultă, fiule, mă întrebai despre motivele tăcerii noastre şi despre ceea ce tu numeşti misterele Asiei; pe acestea le vei înţelege mai târziu, dar până atunci reţine şi meditează la cele ce-ţi spun!

Pe vremuri, centrul Maestrului celor trei lumi nu se găsea tot acolo unde este acum. În ciclul acesta au fost perioade în care tradiţia vieţii era cunoscută şi adorată aproape în mod deschis; pe atunci, centrul spiritual al lumii era situat pe valea unui mare fluviu. Apoi s-a retras din calea valurilor de barbari spre Orient, acolo unde e şi acum, învăluit în mister, ascuns ochilor oamenilor…

Cât de frumoase şi glorioase au fost vremurile acelea! Căci Maestrul este de asemenea şi Maestrul Păcii şi al Dreptăţii.Însă, după regulile imuabile ale destinului, ciclurile albe au fost totdeauna urmate de cicluri negre… În zilele noastre când pământul revoltat este acoperit cu sânge, numai Înţelepţii ştiu despre existenţa Ţării Binecuvântate…

Vei vedea cine suntem, fiule. Crede şi speră… Învaţă să-l regăseşti pe Maestrul celor trei lumi şi să-l venerezi pe Venerabilul Sfânt, pe Marele Lama Viu, ai căror servitori inconştienţi sunt toţi Buddhaşii încarnaţi…

Astfel îmi vorbi Înţeleptul Împărăţiei Vieţii. Întunericul cuprinsese totul. Nu-i mai puteam vedea decât capul alb ce radia în ceaţă şi ascultam cuvintele misterioase ce ieşeau de pe buzele Eliberatorului.

A doua zi am coborât în valea acoperită de ceţurile dimineţii. Noaptea a trecut fără să-mi dau seama, atât de lungă şi de plină fusese conversaţia secretă. Am început să cânt imnul sacru ce se psalmodiază la moartea Lamaşilor şi a Yoghinilor:

Om. Om. Mani Padme Hun Rhai!

Sfântul Lama a ajuns în port,
La odihnă a ajuns.
L-a ars lumina şi a devenit o torţă,
Vie şi înflăcărată torţă a vieţii. Om.
Pace tuturor fiinţelor şi să poată
Cel Sfânt să ne binecuvânteze în splendoarea Nirvanei.
Om. Om. Mani Padme Hum. Rhai.

LUMINA CARE URCĂ

Orele se scurg încet. Liniştea Muntelui apasă asupra tuturor lucrurilor, iar spiritul meu se obişnuieşte încet, încet cu aspectul terifiant al marilor întinderi de zăpadă…

Trimisul ţării misterioase a plecat. Mi-a lăsat câteva instrucţiuni precise, dar ordinul său de a păstra un secret absolut asupra acestora mă determină să tac precum morţii în morminte. Apoi, a plecat spre înălţimile ascunse din nori, spre gheţarii din vârf, spre o lume necunoscută şi nebănuită…

Am trăit un vis fantastic, o pregătire lentă pentru contactul cu un mister, pe lângă care cel al morţii nu mai înseamnă nimic. De unde a venit acest mesager al Împărăţiei Vieţii? Din ce peşteră, din ce puţ a ieşit? Am umblat doar de atâtea ori pe cărarea ce şerpuieşte prin faţa ermitajului meu şi am ajuns până la gheţarul scânteietor, ce coboară din vârfurile inaccesibile, dar nu-mi amintesc să fi văzut vreodată o singură urmă omenească la înălţimi atât de inviolabile şi dezolante.

Orele se scurg cu mare încetineală… Tăcerea religioasă a Muntelui mă pătrunde până în măduva oaselor, cum spun textele cărţilor lamaiste. Jos nu am mai coborât, în valea de sub mine, la templul cu acoperiş cenuşiu; mă pregătesc pentru iniţierea solemnă şi triumfală într-o singurătate absolută.

În jur nu se aude nici un zgomot; deasupra văii, în care înfloresc trandafiri cu miros acru şi orhidee care împrăştie miresme grele prin pădurile tăcute, se rotesc vulturii. Din când în când, din depărtări se mai aud frământări surde: o furtună dezlănţuită printr-o vale laterală sau poate vreo avalanşă ce porneşte de pe crestele înzăpezite pentru a se prăvăli în genuni…

Meditez. Am senzaţia că întâlnirea cu Mesagerul m-a plasat într-o atmosferă ocultă, care mă înconjoară şi mă protejează în noapte. Mi se pare că din cap îmi ies raze şi că o flacără arzătoare îmi ţâşneşte din partea de jos a trupului. De altfel, nici nu mai ştiu ce înseamnă frigul. Nu mi-am acoperit pielea bronzată şi subţiată decât cu un fel de manta albă; pe cap nu am nimic, iar braţele şi picioarele îmi sunt goale. Cu toate acestea, meditez liniştit întreaga noapte în mijlocul furtunii de gheaţă ce mătură piscurile stâncoase şi spulberă zăpezile.

Meditez şi îmi amintesc. Îmi este imposibil să mă mai bucur de viaţă în felul în care se pot bucura copiii. Am aflat prea multe lucruri, m-am apropiat de prea multe mistere, am trecut prin prea multe deznădejdi. Am meditat şi am învăţat să ascult în tăcere sunete neomeneşti şi să văd în noapte forme şi imagini din lumea de dincolo. Într-o zi l-am văzut pe Maestrul meu de la Lhassa dezlănţuind un uragan şi pe Lama din Ramot'che înviind un mort. Mi-au vorbit idoli cu capete aureolate de flăcări, pe fondul unor sunete puternice de trompete şi tamburine.

Aşa deci, ce m-ar mai putea învăţa viaţa?

Înţeleptul mi-a permis să arunc o ultimă privire înapoi. Am luat în mână redutabilul sceptru sacru şi am pronunţat cuvintele atotputernice, pe care le-am învăţat la Ramot'che. Orizontul s-a luminat şi am văzut.

Am putut să-mi văd mizeriile şi greşelile din trecut. Am văzut suferinţele celor care luptă, care nu ştiu; m-a asurzit strigătul puternic al foamei, al sângelui şi al nedreptăţii; am simţit egoismul lumii şi am văzut păcatele trupeşti ale acestui blestemat ciclu. Era un freamăt asemănător cu vuietul continuu al mărilor, la fel de zadarnic, de groaznic şi de monoton. Nu m-am enervat absolut deloc şi nu am început să urăsc pe nimeni; Asia m-a învăţat să apreciez lucrurile la justa lor valoare; nu m-am revoltat, nu am plâns; //am văzut //, atâta tot…

Am văzut umbrele zeilor, ale monştrilor uriaşi şi cea a dragonului de coşmar, pe care mi l-a arătat magicianul chinez de la Potala; umbrele lor furau lumina soarelui, întunecând oceanul vast de vieţi omeneşti. M-a năpădit o milă fără margini gândindu-mă la „turmele de oameni care îngraşă zeii", după cum spun sfintele Upanishade…

Am văzut terori din cicluri negre venind să agite profund mulţimile de oameni; nu se vedea nici un ajutor, nici o speranţă, căci soarele Dreptăţii era ascuns după nori groşi. În întunericul adânc puteam zări numai luciri de sânge şi fulgerări sinistre, reci şi palide ca lumina lunii…

În acelaşi timp însă, se pregătesc lucruri măreţe: mi se pare că încep să întrezăresc o lumină la orizont, ce se înalţă şi luminează această maree vie, această mulţime de fiinţe. O formă ce prinde să-şi contureze splendoarea în luptă împotriva umbrelor şi a ceţurilor opace. Recunosc de îndată // Semnul // acestei prezenţe: este cel al Posesorului celor şapte peceţi lamaiste, ascunse în tezaurul secret de la Lhassa; este semnul lui Buddha cel Viu, care domneşte peste întreg universul. Din gura preafericitului ies raze ce luminează cele trei lumi: infernurile, pământul şi lăcaşul zeilor…

Viziune din viitor? Simboluri obscure? Nu ştiu. Puterea sceptrului îmi permite să văd, iar judecata să traduc acum această viziune, căci mai târziu nu ştiu când voi mai putea…

Transcriu în paginile acestea, care vor ajunge în mâinile cuiva din Occident, formidabila experienţă a ultimilor mei ani în această ţară a misterelor şi a legendelor. Mâine va urma Necunoscutul, fără drum de întoarcere. Ce contează sacrificiul trupului, care probabil că mi se va cere? Merită!

Orele se scurg încet… Încet dispare şi soarele Asiei, în spatele piscurilor inaccesibile ale versanţilor înzăpeziţi, într-o ultimă îmbrăţişare a Muntelui, făcând zăpezile veşnice precum aurul şi purpura. Simt în continuare acea senzaţie de detaşare definitivă, de singurătate absolută, de sfârşire lentă. Liniştea adâncă şi eternă a stelelor nopţii mai domoleşte puţin oroarea întunericului nopţii care urcă din pământ…

Mi se pare că aud în depărtare sunetele trompetelor sacre de la porţile Lhassei, o melodie tristă pe deasupra întinderilor adormite.

Iar tamburinele de argint, din piele de om, îşi pornesc ritmurile ritualice prin sanctuare, ritmuri pe care corurile de Lamaşi le vor relua curând, pentru a conjura terorile nopţii…

SFÂRŞIT

NOTE

1.Rugăciunea lui Mani – „Om mani padme hum”, rugăciune foarte populară, tradusă în general prin „O,tu floare de lotus, milostiveşte-te de noi”; mai este cunoscută şi sub denumirea „Cele şase silabe sacre”.

2.Lama – în sens general, preot al cultului lamaist; în sens restrâns, învăţător, maestru, deseori echivalat cu termenul sanscrit Guru.

3.Ritualuri tantrice – referire la tantrism, o religie sincretică din India, ulterior importată şi în Tibet, fundamentată pe grupul de texte sacre // Tantra //. Sensul iniţial al cuvântului pare să fă fost acela de „sistem”. Unii lingvişti consideră însă că ar fi semnificat „bătătură”, „urzeală”, desemnând astfel un sistem magic care permite discipolilor să treacă dincolo de „urzeala” aparenţelor, a iluziei (a mayei – sanscr.). Frecvent identificat cu prea multă uşurinţă cu yoga tibetană sau erotismul mistic, tantrismul ca tehnică spirituală se bazează pe ascеză, erotism şi unele practici yoga; tocmai aceste tehnici au stat la baza divizării tantrismului în mai multe secte.

4.Posturi corporale – poziţii ale corpului denumite asana (sanscr.), considerate importante pentru întărirea şi disciplinarea trupului. De ansamblul acestora se ocupa în mod special Hatha Yoga, pornind de la premisa că prin practică se pot armoniza energiile corpului uman, pregătind astfel discipolul în vederea etapelor ulterioare de dezvoltare spirituală, din concepţia Yoga: Pranayama (controlul energiilor, în special prin respiraţie), Pratyahara

(retragerea simţurilor, izolarea senzorială), Dharana (concentrarea), Dhyana (meditaţia) şi Samadhi (revelaţia sinelui, iluminarea).

5.Kundalini – energie subtilă, localizată în prima vertebră de la baza coloanei vertebrale. Reprezentată sub forma unui şarpe încolăcit, se mai numeşte şi Focul serpentin, Devi Kundalini (aici personificată ca zeiţă) sau Şarpele Cosmic. Este energia care, trezită prin tehnici yoghine, urcă de-a lungul măduvei spinării şi activează în mod succesiv centrele de forţă (chakre – sanscr.). Trezită accidental sau prematur, poate produce grave tulburări energetice, posibil asociate cu grave disfuncţii somatice, uneori chiar moarte. Citäm din Hathayogapradipika: „Ea dă yoghinilor eliberarea şi neghiobilor sclavia".

6.Este vorba despre // Tumo // sau căldura internă. Cei care poartă titlul de respa (maeştri în degajarea şi controlul energiei interne) sunt capabili de performanţe extraordinare. Amintim că printre probele pe care le au de trecut, aceştia trebuie ca în plină iarnă să se înfăşoare doar cu nişte cearşafuri udate la copcă şi apoi, trântiţi în zăpadă, să le usuce doar cu ajutorul căldurii pe care reuşesc să o degaje. Mai facem precizarea că *tumo* este doar prima din cele şase etape ale yogăi tibetane. A doua este *Sgyu-lus*, în care adeptul realizează că propriul său corp, ca şi toate obiectele din natură, sunt iluzorii. A treia poartă numele de *Rmi-lam,* adică treapta după parcurgerea căreia se conştientizează identitatea dintre starea de vis şi cea de veghe, ambele fiind iluzie. *Hod-gsal* sau experienţa „Luminii clare" este a patra etapă. A cincea este denumită *Bar-do*, adică starea intermediară, în decursul căreia yoghinul este iniţiat în traversarea pragului morţii şi revenirea la viaţă fără întreruperea conştiinţei. A şasea şi ultima etapă este *Hpho-wa* şi constă în asimilarea tehnicilor ptin care cel inişiat îşi poate deplasa Sinele oriunde în afara corpului, chiar şi într-un alt corp.

7.Călugării jaina – adepţi monahali ai jainismului; religie fondată în India antică (sec. IV – III î.d.C;) de către Mahavira. Conform doctrinei, ar exista trei stări de conştiinţă, cinci tipuri de cunoaştere adevărată, cinci corpuri, şapte principii, şase culori, opt genuri de materie karmică şi 14 stadii de desăvârşire spirituală. În aceeaşi concepţie este negată existenţa unui zeu suprem, însă nu şi cea a zeilor, iar cosmosul şi viaţa sunt fără început şi fără sfârşit. Adepţilor li se pretinde nuditate absolută şi respectarea celor cinci jurăminte: să cruţe orice viaţă, să spună numai adevărul, să nu posede nimic, să nu câştige nimic şi să rămână caşti. Călugării (şi călugăriţele!) duc o viaţă rătăcitoare, cu excepţia celor patru luni ale musonului, când rămân în preajma oraşelor.

8.Om! namo sarvath that gata, Om! – în nota explicativă a originalului francez autorul traduce această frază prin „Om! Adoraţie tuturor that gata, Om!" Este o rugăciune scurtă (mantra), care prin repetare trebuie să ajute la crearea unor stări speciale de conştiinţă, de natură să permită accesul la nişte trăiri spirituale elevate. Adăugăm că that gata, conform unei note explicative la *Cartea morţilor tibetană*, Ed. Moldova, Iaşi, 1992, înseamnă „cel care a mers pe acelaşi drum", al eliberării adică. Silaba „Om" de la începutul şi sfârşitul rugăciunii este o particulă lexicală sacră, ce însoţeşte obligatoriu orice mantră, serviciu divin sau chiar text sacru sanscrit. Compusă de fapt din trei sunete (a, u, şi m), dar grafiată „om", silaba este utilizată („practicată") frecvent, mai ales în Mantra-Yoga, ea simbolizând fonetic Unitatea Cosmică şi sursa iniţială a vibraţiei originare.

9.Mudra – gest simbolic ce optimizează circulaţia energiilor subtile, practicat în timpul executării unor asane, unor meditaţii sau în timpul unor exerciţii de Pranayama (vezi nota 4). În general o mudra constă în diferite moduri de a uni vârfurile degetelor.

10. Chang Sham-ba-la - denumire tibetană a Shambalei, ţinut misterios localizat undeva prin Himalaya; dintre ipotezele emise citäm doar nordul Tibetului, împrejurimile Khotanului, Bactria. Contrar textului de faţă, unele legende îi atribuie o vegetaţie luxuriantă,

paradisiacă. Surse atât indiene, cât şi tibetane amintesc frecvent despre dificultăţile deosebite care trebuie trecute pentru a ajunge până acolo; se comemorează // zborul // sau // dispariţia // *unor înţelepţi* în Shambala. De altfel, se remarcă drept principală dificultate atingerea unui nivel foarte ridicat de moralitate şi spiritualitate. Există indici pentru a emite ipoteza că acest teritoriu nu ar aparţine spaţiului profan, ci, mai degrabă, celui sacru, mitic. Unii cercetători speculează că ar reprezenta un „tărâm de dincolo", ceea ce fizica de avangardă numeşte prin „hiperspaţiu", adică un spaţiu-timp cvadridimensional paralel cu al nostru, în care obiectele şi fiinţele umane s-ar putea deplasa în con diţii deosebite. De reţinut şi precizarea unor legende, că în Shambala se poate ajunge doar printr-un anume tip de meditaţie, prin tehnici speciale de natură yoghină sau pe cale onirică. Acolo s-ar retrage marii înţelepţi, de unde, prin meditaţie şi rugăciune continuă, ar contribui decisiv la susţinerea spirituală a planetei în luptă cu entităţile malefice.

11. Daleh-Lama sau Dalai Lama – conducătorul spiritual suprem al Tibetului, desemnat încă din copilărie, după ce a fost identificat prin metode oculte (astrologie, memoria vieţilor anterioare, intensitatea şi culoarea aurei etc.) ca fiind reîncarnarea anteriorului Dalai Lama, şi acesta un avatar al lui Avalokiteshvara (vezi nota 13.).
12. Buddha în viaţă – fără a face un larg excurs prin teologia buddhistă, precizăm că în sens literar buddha înseamnă „trezitul"; în literatura de specialitate sintagma „starea de buddha" este folosită pentru a desemna o stare specială de conştiinţă, de trezie. Cei care au reuşit să obţină şi să-şi permanentizeze această stare sunt numiţii buddha (buddhaşi) în viaţă sau buddha vii.
13. Avalokiteshvara sau Avalokitecvara – zeul care priveşte în jos (avalokita ishvara) sau //Domnul care a fost văzut //; divinitate tibetană de origine buddhistă, reprezentată cu 11 capete dispuse piramidal şi cu mai multe perechi de braţe; una din ipostazele fiinţei ajunse la desăvârşirea supremă (boddhisattva, vezi nota 14); întruparea şefului suprem al spiritualităţii tibetane, Dalai Lama.
14. Boddhisattva – fiinţa ajunsă la stadiul de desăvârşire prin abolirea dorinţelor, devenită divină, asigurându-şi astfel intrarea în Nirvana (vezi nota 20.). Cu toate acestea întârzie acest act şi mai rămâne în această lume pentru a se dsdica exclisiv salvării celorlalţi. Reprezintă paradoxul gândirii buddhiste, acela al fiinţei care nu mai are nici o dorinţă, dar care //doreşte// să-i ajute pe ceilalţi.
15. Bardo Todol – bar = între, do = doi (tib.) – deci între două (stări), starea intermediară dintre moarte şi renaşterea următoare. Totodată şi culegere de texte cuprinzând sfaturicu privire la comportamentul după moartea fizică, în vederea eliberării din ciclul renaşterilor (samsara, sanscr.) sau cel puţin în vederea obţinerii unei renaşteri favorabile unei eliberări ulterioare, culegere cunoscută în Occident sub numele de „Cartea Tibetană a morţilor". Conform tradiţiei, aceasta a fost dictată discipolilor de către diferiţi Maeştri lamaişti, aflaţi în agonie, discipolilor lor, care ulterior le-au reunit viziunile în forma actuală.În sens literar, Bardo Todol înseamnă „eliberare prin ascultare în starea intermediară".Vezi în acest sens şi explicaţiile cuprinse în prezentul volum în capitolul „Misterele Morţii".
16. Secta bonetelor (turbanelor) roşii sau secta roşie – Zok-che-pa, una dintre cele mai importante secte lamaiste, în cadrul căreia se practică un tip special de magie, iar călugării se îmbracă, în mod evident, în roşu. Celelalte două secte adversare sunt Kadam-pa şi Gelug-pa.
17. Ydam – entităţi spirituale, în general benefice, doar rareori malefice, inferioare zeilor, spirite locale sau personale, întrucâtva asemănătoare geniilor sau îngerilor păzitori.

18. Vihara (tib.) – mănăstire, aici „imensa Vihara” cu sensul de Univers, în tradiţia lamaistă întregul Univers fiind o vastă mănăstire, un atotcuprinzător spaţiu iniţiatic.
19. Lhassa – capitala Tibetului, literal „oraşul, cetatea zeilor” (în tibetană lha = zeu), oraş total interzis străinilor până în anul 1951, anul ocupaţiei chineze.
20. Nirvana – în sens literal „stingere”; în sens alegoric „evadare din durere”; în sene teologic „mântuire”. În mod eronat, Nirvana a fost identificată cu un paradis oriental asemănător celui creştin. Însă, în conformitate cu tradiţia brahmanică, apoi cele buddhistă şi jainistă, iar ulterior cea lamaistă, reprezintă ultima etapă a dezvoltării spirituale, starea supremă, în care şirul renaşterilor a fost definitiv întrerupt, iar înţeleptul „se topeşte” în spiritul universal (Brahma) şi devine una cu acesta, sinele individual (atman) contopit cu sinele suprem (Brahman). Ca o scurtă remarcă, amintim că adversari sau analişti reducţionişti s-au grăbit să interpreteze Nirvana drept o depersonalizare, în sensul psihiatric al cuvântului, după ce tot ei lansaseră acuzaţia că tehnicile yoga (pe care se sprijină Nirvana) creează premisele egocentrismului, de la care, în final, se ajunge la exacerbarea eului.
21. Dzoung – rugăciune specială, cu rol de prevenire sau înlăturare a influenţelor malefice şi de invocare a anumitor entităţi spirituale în ajutor; descântec.
22. Sindjia – demoni nocturni ai mitologiei tibetane, ce acţionează în special în nopţile cu lună plină, oarecum asemănători strigoilor de lună plină.
23. Prea Milostivul – epitet al lui Avalokiteshvara (vezi nota 13).
24. Abstinenţa de la carne este motivată în principal prin refuzul absolut de a lua viaţa unei fiinţe. În plus, carnea este considerată ca fiind încărcată de energii nocive, datorate spaimei prin care trece animalul înaintea sacrificării. Mai există şi părerea că un consum regulat de carne predispune la preluarea involuntară a unor trăsături din comportamentul animal şi că predispune la boli. Toate acestea i-au determinat pe asceţi să refuze vehement carnea, unii dintre ei denumind-o „stârv”.
25. Tsampa – băutură specific tibetană, preparată din lapte de yac, diverse mirodenii şi ceai.
26. Eroul Gezar (Gesar, în alte surse) – personajul principal al epopeei careîi poartă numele (Epopeea lui Gezar). Erou care, urât şi răutăcios în copilărie, după diferite iniţieri şi încercări, ajunge un războinic de neînvins şi în cele din urmă „gloriosul rege Gezar, domnitor peste toţi regii şi demonii lumii”.
27. Loka – lume (inferioară sau superioară). Conform doctrinei lamaiste, după moarte, îngrozit de manifestările propriilor dorinţe din timpul vieţii, spiritul caută disperat să scape de acestea, singura soluţie fiind reîncarnarea. Pentru aceasta rătăceşte în căutarea unei Loka (superioară sau inferioară) conforme cu zestrea sa karmică (pozitivă sau negativă), corespunzătoare nivelului său de dezvoltare spirituală.
28. Stările intermediare – vezi nota 15.
29. Chela (tib.) = Shishya (sanscr.) = discipol; menţionăm că la autorii anglofoni întâlnim acelaşi termen, transliterat însă în mod diferit „Shela”, cu aceeaşi pronunţie „Sela”.
30. Magia, se ştie, poate fi benefică (albă) sau malefică (neagră). În Tibet, magia neagră mai este cunoscută şi sub numele de magie de mâna stângă.
31. Cel Unic fără formă – unul dintre cele două aspecte ale spiritului universal: Brahma nemanifestat, nepersonal, fără atribute, fără calităţi. Celălalt aspect este reprezentat de Brahma manifestat, în sensul prezenţei şi personificării sale în toate formele, în tot ce există.
32. Legile ezoterice ale lui Buddha sunt constituite din cele patru „Adevăruri nobile” şi „Calea de mijloc” sau „Calea cu opt braţe”. Iată-le într-o prezentare succintă: 1.Totul este suferinţă. 2.Originea suferinţei este dorinţa. 3.Eliberarea (de suferinţă) este posibilă doar prin

eliberarea de dorinţe. 4.Calea de eliberare este calea de mijloc. Calea de Mijloc: 1.Puncte de vedere sau opinii corecte. 2.Gândire corectă. 3. Vorbire corectă. 4.Activitate corectă. 5.Mijloace de existenţă corecte. 6.Efort corect. 7.Atenţie corectă. 8.Concentrare corectă.

33. Nestorieni – sectă creştină întemeiată la Bizanţ în sec.V d.C. de către episcopul Nestorius din Antiohia. Adepţii negau natura divină a lui Isus, afirmând în schimb că //omul// Isus avea să devină ulterior „templul viu" în care va fi sălaşul logosului divin. Conciliul ecumenic de la Efes (431) a condamnat învăţătura lui Nestorius drept eretică şi l-a exilat într-o oază izolată din Egipt. Credincioşii au fugit din Bizanţ, refugiindu-se în Iran şi în Asia Mică, apoi traversând întreg continentul asiatic, au ajuns până în China, unde au întemeiat o sectă.
34. Daoism – religie chineză, bazată iniţial pe sistemul filosofic al lui Lao Tzi, ulterior încorporând unele mituri arhaice şi tradiţii populare din China, iar mai târziu influenţată de buddhism. A păstrat totuşi ca element definitoriu doctrina despre principiul universal // dao //, ca principiu dialectic al contradicţiei dintre yin şi yang (vezi nota 41), precum şi „Calea spre adevăr". Prezentăm alăturat şi cele trei etape ale misticii sale: 1.Purificare prin anihilarea egoismului şi a iubirii de sine. 2.Contopirea cu dao prin pierderea sinelui. 3.Obţinerea forţei prin contopirea cu dao, pentru a scăpa de limitele timpului şi spaţiului.
35. Foregn Office – Ministerul de Externe al Marii Britanii.
36. „Figuri geometrice ce servesc drept suport unor exerciţii de meditaţie" – mandala = disc, cerc, verigă, orbită astrală (sanscr.). Noţiunea apare încă din Rigveda, a cărei fiecare parte constituie o mandală. Preluată de mitologia buddhistă ca simbol sacru, devine obiect ritual şi imagine simbolică. În tantrism şi lamaism capătă mai târziu şi un sens cosmologic, alături de cel ritual, în interpretarea lui G. Tucci fiind „nu numai o cosmogramă, ci şi o psihogramă, schemă a dezintegrării de la Unu la Multiplu şi a reintegrării de la Multiplu la Unu". În evoluţia sa ulterioară i se alocă şi o funcţie magică, devenind indispensabilă în executarea anumitor operaţii magice.
37. Luând în considerare că ediţia a patra, după care s-a făcut prezenta traducere (din păcate nu avem informaţii asupra anului apariţiei primei ediţii), a fost publicată în anul 1929 şi că, în 1951, Republica Populară Chineză avea să anexeze Tibetul, care urma să devină provincia Xizang, şi că lamaismul avea să sufere prigoana comunistă, putem să bănuim că acest pasaj are un caracter vizionar.
38. Svastika (sanscr.) – cruce frântă, încrucişarea mâinilor pe piept. Simbol religios extrem de complex, de origine încă incertă (probabilsumeriană sau prearianã). În cadrul cultelor prearíene pare să fi fost un simbol solar (sau biosolar). Preluată de India antică, svastika a cunoscut ulterior o răspândire aproape universală. O întâlnim în Elam, în Egipt, în China, în Creta, în Helada, în Scandinavia şi sporadic în America precolumbiană. Victor Kernbach concluzionează că semnificaţia sa originară a fost astrologică, iar R. Berthelot că „a simbolizat, cel puţin la o parte din popoarele unde a fost găsită, cursa circulară a soarelui în jurul încrucişării celor patru puncte cardinale, deci ea pare legată de una din cele mai vechi forme ale ciclului astronomic". Faptul că acest însemn a fost preluat în mod iresponsabil de către hitlerism, devenind „crucea încârligată", nu are nici o legătură cu simbolul clasic.
39. Manu – personaj mitologic civilizator. În sanscrită //manu// înseamnă înţelept, om primordial. În mitologia vedică se cunosc 14 Manu, dintre care primul, la care se face referire aici, este considerat a fi fiul lui Brahma, precum şi autorul celebrului cod de legi „Manushamita" (Legile lui Manu). Acest cod cuprinde o legislaţie juridică, un cod moral, descrierea datinilor şi a credinţelor sacre.

40. Rama – erou mitic în mitologia vedică, eroul principal al Ramayanei, consideraz a şasea încarnare a lui Vişnu, învungător al grupului de demoni Raksas şi al demonului cu zece capete Ravana. Mai este consemnat drept apărător al dharmei (datorie morală), principiu conservator al echilibrului universal.
41. Este vorba despre legea celor două principii cosmogonice în mitologia chineză; yin, principiul feminin şi respectiv yang, cel masculin. Acestea două s-au separat din haosul iniţial „în vremurile de demult, când nu era încă nici cer, nici pământ şi prin bezna adâncă rătăceau chipuri fără formă". Aceste două principii sunt inseparabile, într-o continuă interacţiune şi adversitate. Întreaga mişcare cosmică, precum şi toate modificările, de orice ordin, petrecute în lume au ca sursă impactul perpetuu dintre cele două principii, yin fiind negativ şi pasiv, iar yang pozitiv şi activ. Pentru o mai bună înţelegere a raportului dintre cele două categorii, trebuie să amintim şi noţiunea de // qi //, adică forţa sau energia care însumează particulele celor cinci elemente din care este constituit Universul (apa, focul, lemnul, metalul şi pământul). Polarizat, qi se transformă în energie feminină (yinqi) şi respectiv masculină (yangqi), ceea ce explică mişcarea continuă a materiei.
42. Mila ralpa sau Milarepa este unul dintre cei mai cunoscuţi yoghini, asceţi şi vrăjitori, adept al sistemului Yoga Maha-Mudra (Yoga MareluiSimbol). Jetsun Mila Zapada Dorje, pe numele său întreg, a fost intim legat de şirul marilor iniţiaţi ai şcolii tibetane Kargyutpa, fondată de Marpa, Gurul său, cunoscut pentru traducerile în tibetană ale unor nepreţuite manuscrise indiene. Acesta a fost discipolul marelui pandit şi yoghin indian Naropa, unul dintre cei mai vestiţi învăţaţi ai centrului buddhist de la Nalanda. La rândul său, el a fost discipolul lui Tilopa (sau Telopa), cel iniţiat de Dorje Chang, Gurul Divin.
43. Kasynas (tib.) – mandala (sanscr.), vezi nota 36.
44. Prana (sanscr.) – aer, respiraţie, forţă, energie. Unul dintre cele cinci sufluri vitale, divinizate cu acest atribut. Celelalte tipuri se numesc apana, vyana, udhana şi samana. În contextul de faţă, fiind vorba despre a da viaţă „din propria ta viaţă, din *prana ta*", considerăm că se face referire la // mukhyaprana //, suflu central, personal, identic cu sinele absolut //Atman//, care reprezintă centrul fiecărei fiinţe, localizat în inimă.
45. Referire la adgiul upanishadic „ucide-n tine demonul al cărui nume e dorinţa", la faptul că dorinţa generează renaşteri şi, în consecinţă, suferinţă. Aşadar, îndemnul „ucide-ţi dorinţa de a trăi" din text nu are un sens suicidar, ci trebuie înţeles ca un îndemn spre Eliberarea Finală, care nu mai presupune încă o naştere, deci încă o viaţă în această lume fenomenală, şi suferinţă.
46. Veşnica roată a vieţii – samsara (sanscr.), adică ciclul morţilor şi renaşterilor succesive.
47. Roata diabolică – kalachakra (sanscr.) adică „roata timpului", cea cu 16 spiţe (8 principale şi 8 secundare), pe care Brahma a mişcat-o prima oară de la facerea lumii, pornind astfel timpul,imobil până atunci şi dând astfel un impuls energetic existenţei concrete a universului.
48. Thumo – variantă pentru tumo (vezi nota 6).
49. Devi Kundalini (vezi nota 5).
50. Lotusul cu o mie de petale al yoghinilor – Shahasrara, centrul energetic (chakra, sanscr. Sau khorolos, tib.) situat în creştetul capului, în realitate doar cu 960 de petale.
51. Aici Kundalini este însoţită de epitetul androgină, întrucât incumbă ambele aspecte energetice, atât yin cât şi yang (vezi nota 41). Energie ascensională, ea nu urcă pe canalele de circulaţie a energiilor (nadis-unri, sanscr.)obişnuite, polarizate, ci pe Shusumna, singurul nadis nepereche, nepolarizat. În sens filosofic, caracterul androgin al lui Kundalini (şi, implicit, Shusumna) poate fi interpretat drept posibilitatea transcrierii de la bipolar la

unipolar, de reintegrare de la Multiplu la Unu, posibilitate existentă nemijlocit în fiinţa umană.

52. Ascensiunea lui Kundalini are drept consecinţă ţi trezirea puterilor miraculoase, Siddhis (sanscr.), între care se află şi levitaţia şi puterile astrale.